tevhid

Safer 1440

“Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah’a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!” (39/Zümer, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | KASIM '18 | YIL: 7 | SAYI: 76 | FİYATI: 7₺ | ISSN: 2148-4635

Adet / 10 ₺

TOPLU ALIMLAR İÇİN **FİYAT TALEP EDİNİZ**

R E K L A M L I

Siparişleriniz İçin Son Gün **15 KASIM**

50 Adet/8 ₺

Siparişleriniz İçin İrtibat No :

0545 762 1515

Firmanızın Logo ve İletişim Bilgileri İçin :

tevhiddergisi@gmail.com

EDİTÖR

بسم الله الرحمن الرحيم

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullah

Sayı 76...

Bu yıl dergimizde bir dizi yenilik yaptık. Kardeşlerimizin öneri ve eleştirileri doğrultusunda yeni adımlar atmaya devam edeceğiz. Bu yeniliklerden birini sizlerle paylaşmak istiyoruz.

"Başyazı" ve *"Vahyin Rehberliğinde"* makalesi tek bir yazıda toplanacaktır. Halis Hocamızın, kardeşlerden gelen sorulara cevap vereceği yeni köşenin adı *"Hasbihâl"* dir. Öneri ve istek üzerine attığımız bu adım, Pazar sohbetleri ardından yaptığımız soru cevap minvalinde olacaktır. Yoğunluklu olarak itikadi ve menhecî meseleler, Tevhid ve Sünnet davetinin karşılaştığı iç dış problemler ve güncel meseleler ele alınacaktır. Çaba bizden tevfik Allah'tandır.

Bu yazısında Hocamız birçok Müslim kardeşimizin cevabını merak ettiği güncel, ahlaki, menhecî bazı sorular ile beraber Ankara'da dergi binamızın kafirlerce mühürlenmesine dair soruyu yanıtlıyor.

Bunun ile beraber Hocamız -Allah kendisinden razı olsun- nasıl bir ortamda kaldığını ve günlerinin nasıl geçtiğini de bizlerle paylaşmış. Tez zamanda Rabbimiz hayır ve rahmeti ile Hocamız ve bütün Müslim kardeşlerimizin esaret bağlarını çözüp sevenlerine kavuştursun. Allahumme âmin.

Tefsir, siyer, hadis, ahlak, çocuk eğitimi, sağlık ve başkaca konularda Hocalarımızın kıymetli kalemlerinden çıkan, değerli nasihatler barındıran yazılar ile siz kardeşlerimizi baş başa bırakıyor, iyi okumalar diliyoruz.

Selam ve dua ile...

Editör

tevhid

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
www.tevhiddergisi.net
tevhiddergisi@gmail.com

Adres
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Abonelik İçin
0 (545) 762 15 15

Yazışma Adresi
Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Mavi Ay Ofset, Litros yolu 2. Mat. Sit.
Giriş kat 1BF2 Topkapı/İSTANBUL
0 (212) 613 47 65

Dergi içerisinde yer alan
yazılardan ilgili yazar mesuldür.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Satış Noktaları, Tevhid Kitabevi
İstanbul : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
Diyarbakır : Kaynartepe Mh. Gürsel Cd. No: 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 543 225 50 43
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49
Van : Vali Mithatbey Mh. Koçibey Cd. Armoni İş Mer. No: 14/D 65100 İpekyolu/VAN 0543 225 50 45

İrtibat Büroları
Merkez : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
Avcılar : Yeşilkent Mh. Balık Yolu Cd. 3/G Sk. No: 1 Kat: 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
Sultangazi : İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 34270 Sultangazi/İSTANBUL
Diyarbakır : Mezopotamya Mh. 327. Sk. Seval Kent Sitesi A Blok No: 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA
Van : Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040 Tuşba/VAN
Bursa : Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. 2. Fırın Sk. No: 4 16160 Osmangazi/BURSA
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA

Safer 1440 | KASIM '18
Yıl: 7 | Sayı: 76 | Fiyatı: 7 TL
ISSN: 2148-4635

tevhid

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Her Mümine Yardım Etmek Zorunda mıyız?

Halis BAYANCUK (Ebu Hanzala)

Allah'ın üzerimizdeki sayısız nimetlerinden biri, bizleri iman bağıyla kardeş kılmasıdır. Rabbimiz bizleri kardeş kılmakla beraber, birbirimize karşı bazı haklar belirleyerek, kardeşliğin çerçevesini çizmiştir. Bu hak ve sorumluluklardan biri de, kardeşin kardeşe yardım etmesi, onun derdiyle dertlenmesi ve ihtiyaç anında onun yanında olmasıdır.

Allah'ın *(cc)* adıyla

Allah'a hamd, Resûlü'ne salât ve selam olsun.

Es-selamun aleykum ve rahmetullahi ve berakatuhu.

Rabbim sizlere af ve afiyet ihsan eylesin. Derecelerinizi yükseltsin. Her nerede olursanız olun sizi sevdiği, razı olduğu ve mübarek kıldığı kullardan eylesin. Beni soracak olursanız hamd olsun iyiyim. Sizlere duacıyım ve sizlerden dua beklemekteyim.

Bu yıl dergimizde bir dizi yenilik yaptık. Kardeşlerimizin öneri ve eleştirileri doğrultusunda yeni adımlar atmaya devam edeceğiz. Bu yeniliklerden birini sizlerle paylaşmak istiyorum.

"Başyazı" ve *"Vahyin Rehberliğinde"* makalesi tek bir yazıda toplanacaktır.

Kardeşlerden gelen sorulara cevap vereceğimiz yeni köşemizin adı *"Hasbihâl"*dir. Öneri ve istek üzerine attığımız bu adım, *"Pazar Sohbetleri"* ardından yaptığımız soru cevap minvalinde olacaktır. Yoğunluklu olarak itikadi ve menhecî meseleler, Tevhid ve Sünnet davetinin karşılaştığı iç/dış problemler ve güncel meseleler ele alınacaktır. Çaba bizden tevfik Allah'tandır.

Soru: 3. Dünya (Paylaşım) Savaşı Söylemi Gerçekçi midir? Böyle Bir Durumda Muvahhidler Nasıl Pozisyon Almalıdır?

Mevcut vakıayı şer'i veya siyasi yönden tahlil eden hemen herkes, dünyanın yeni bir savaşa gebe olduğunu görmektedir. Kimi tahliller bir adım ileri giderek savaşın başlamış olduğunu, coğrafyada devam eden vekalet savaşlarının bu savaşın ön cephesi olduğunu söylemektedir. Takdir edersiniz ki siyasi değerlendirmeler kesinlik ifade etmez, zandır. Bu nedenle siyasi tahlilleri bir kenara koyup, şer'i açıdan soruyu cevaplamaya çalışalım.

Allah'ın *(cc)* değişmez sünnetlerinden biri şudur: Bir zümre haksız yere büyüklenir, ekini ve nesli ifsad eder, toplumun din, can, mal, akıl ve namus güvenliği kalmazsa Allah savaşlar yoluyla zalim ve mufsid topluluktan intikam alır.

"... Şayet Allah insanların bir kısmını diğer bir kısmı (ile tarih sahnesinden silip) savmasaydı, yeryüzünde düzensizlik/kaos/bozgun olurdu. Fakat Allah âlemler üzerinde büyük bir lütuf ve ihsan sahibidir." [1]

"Allah, insanların bazısını diğer bir kısmıyla savıp (yeryüzünde bozgunculuk yapmalarına engel olmasaydı) şüphesiz ki manastırlar, kiliseler, havralar, içinde Allah'ın adının çokça anıldığı mescidler yıkılırdı. Elbette Allah, kendisine yardım edene yardım edecektir. Şüphesiz ki Allah, (güç ve kuvvet sahibi olan) Kaviy, (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) Azîz'dir." [2]

Allah'ın *(cc)* değişmez yasalarından olan bu sünnet, tarihte birçok kere yaşanmıştır. Persler, Romalılar, Emeviler, Abbasiler, Selçuklular, Osmanlı ve daha nice imparatorluklar, bu savaşların ardından kurulmuş ve yine bu ve benzeri savaşların ardından yıkılmıştır.

Mevcut duruma baktığımızda; azgınlık, ifsad ve büyüklenme yaşamın her alanına sirayet etmiştir. %1'ini oluşturan azınlık, kalan %99'u dini, mali ve siyasi yönden sömürmektedir. Bu durumda Allah'ın *(cc)* sünnetinin tahakkuk edip azgın azınlığı tarih sahnesinden silmesi an meselesidir.

İçinde bulunduğumuz süreç, bir başka açıdan bakıldığında Allah'ın *(cc)* şu sünnetini hatırlatmaktadır:

"Kendilerine hatırlatılan (öğüdü) unuttuklarında üzerlerine her şeyin kapılarını açtık. Kendilerine verilenlerle sevinmeye/şımarmaya başlayınca onları ansızın yakalayıverdik. (Azabı gördüklerinde kurtulmaya dair) tüm ümitlerini yitirenlerden oldular. Böylece o zalimler topluluğunun (kökü kurutulup) arkaları kesildi. Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun." [3]

İnsanlık kendisine verilen öğüdü unutmuş durumdadır. Allah'ı birleme öğüdüne sırt çevirip şirke; takva öğüdüne sırt çevirip fahşa ve münkere yönelmiştir.

Allah'ın değişmez sünnetlerinden biri şudur: Bir zümre haksız yere büyüklenir, ekini ve nesli ifsad eder, toplumun din, can, mal, akıl ve namus güvenliği kalmazsa Allah savaşlar yoluyla zalim ve mufsid topluluktan intikam alır.

Allah *(cc)* *"her şeyin kapısını"* insanlığa açmıştır. Bilim ve teknolojinin sunduğu imkânlar biraz da bu sünnetle ilgilidir. Bir diğer dikkat çekici unsur; insanlar elde etikleri nedeniyle sevinip şımarma hâlini yaşamaktadır. Bunun bir adım sonrası insanlığın azapla yakalanmasıdır. Toplu helaklar, 1 ve 2. Dünya (paylaşım) savaşlarında olduğu gibi savaşlarla olmaktadır. Allah'ın sünneti muhakkak vuku bulacak, bu zulüm sistemleri yıkılacak ve yeni bir düzen kurulacaktır. Biz muvahhidler, Allah'ın rahmetini umar ve bu yaşanacak süreçte bizi hakka hidayet etmesini dileriz.

1. 2/Bakara, 251
2. 22/Hac, 40
3. 6/En'âm, 44-45

Nasıl bir yol izleyeceğiz? Öncelikle şu noktada anlaşalım: Bir şey yaşanmadan önce ona dair yapılan tüm değerlendirmeler birer öngörüden ibarettir. Öngörüler kesinlik ifade etmez, temennidir. Bu gerçekliği aklımızda tutarak, bir umudumuzu paylaşmak istiyorum: Allah Resûlü *(sav)* tam da böyle bir zamanda zuhur etmişti. O günün iki süper gücü olan Rum ve Farslar paylaşım savaşı vermekteydi. Dini temsil eden Yahudilik ve Hristiyanlık tahrif edilmiş ve din adamları halkı sömüren birer din tüccarına dönüşmüştü. Ahlak ve erdem sahipleri toplum içinde barınamaz olmuş; dağlara ve mağaralara sığınmıştı. Allah Resûlü *(sav)* büyük devletlerin savaşına taraf olmadı. Sessiz, kararlı ve programlı bir şekilde insanları Allah'a davet etti. Bulunduğu coğrafyada emniyetli bir yer arayışına girdi. Çünkü İslam daveti kaosun olmadığı, can ve mal emniyetinin olduğu, insanların düşünmeye fırsat bulduğu yerde kökleşir, güç olur ve tüm dünyaya yayılacak imkânlara kavuşur. Taif denemesi, Habeşistan'a yapılan iki hicret ve panayırlarda Arap kabilelerle yapılan görüşmeler bu arayışın sancısı ve pratiğidir. Bu arayışlar, Allah'ın yönlendirmesiyle şu sonucu verdi: Yahudiler uzun zamandır *"son peygamber"* propagandası yaparak, Yesriplileri Resûlullah'ın davetine hazırlamıştı. Allah, Resûlü'nü ve ashabını Medine'ye sevk etti. Allah *(cc)* Resûlü'nün stratejisi yine değişmedi. Devletlerin savaşına taraf olmadı. Yerleştiği topraklarda iyice kök salmak ve yakın tehlikeleri güç ve imkân nisbetinde bertaraf etmeye başladı. Çünkü o hikmet peygamberiydi. Doğru zamanda doğru sözü söyleyen, doğru zamanda isabetli tavır belirleyen ve düşmanından önce kendini ve imkânlarını tanıyan bir liderdi.

Yardım isteyen mümin azgın tabiatlı ve şerli bir insan/grup ise; yapılacak yardım onları ıslah etmeyip azdıracaksa, onlara pasif bir yardımda bulunabilir. Bu da mümkün değilse yardım terk edilebilir.

O *(sav)* daha ilk günden Roma'ya, Farslara ve sair devletlere savaş açmadı. Ne yaptı? İnsanları Allah'a davet etti. Davete icabet edenleri eğitti. Davet için emin bir belde oluşturdu. Sessiz, kararlı ve programlı bir şekilde, güç ve imkânlarını gözeterek adım adım genişledi. Tüm Arap yarımadası Fars ve Rum savaşını konuşurken, O olaylardan haberdar olmak ve temennilerde bulunmakla beraber, yalnızca kendi gündemine odaklandı. Ve çeyrek asır içinde tevhidi yani adalet ve esenliği dünyaya taşıyan en büyük güç hâline geldi. Umuyorum ki dünya devletlerin birbirine düşeceği bu yeni savaşta muvahhidler olarak Resûlullah'ı örnek almaya muvaffak oluruz.

Soru: Her Mümine Yardım Etmek Zorunda mıyız?

Allah'ın *(cc)* üzerimizdeki sayısız nimetlerinden biri, bizleri iman bağıyla kardeş kılmasıdır. Rabbimiz bizleri kardeş kılmakla beraber, birbirimize karşı bazı haklar belirleyerek, kardeşliğin çerçevesini çizmiştir. Bu hak ve sorumluluklardan biri de, kardeşin kardeşe yardım etmesi, onun derdiyle dertlenmesi ve ihtiyaç anında onun yanında olmasıdır.

"Onlar ki başlarına bir haksızlık geldiğinde yardımlaşırlar." [4]

"... Ey Allah'ın kulları kardeş olunuz! Müslim, Müslimin kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yardımsız bırakmaz, onu küçümsemez..." [5]

"Birbirlerine merhamet etme ve yardımlaşmada müminler, bir beden gibidir. Onun bir organı hastalansa, sıtma hastalığı misali tüm vücut aynı acıyı hisseder." [6]

Bu kısa açıklamayla beraber belirtmeliyim ki zikrettiğimiz naslar mutlak değildir, Kur'an ve sünnet bütünlüğünde nasları tedebbür ettiğimizde, aşağıda zikredeceğimiz bir tafsilatla karşılaşırız.

4. 42/Şûrâ, 39
5. Müslim, 2564
6. Buhari, 6011; Müslim, 2586

a. Yardım istenenin güç ve imkân sahibi olmaması: Bir mümin yardıma muhtaç olabilir ve sizden yardım isteyebilir. Ancak sizin ona yardım edecek güç ve imkâna sahip olmanız gerekir. Allah *(cc)* hiçbir insana gücünden fazlasını yüklemez[7] ve bizden gücümüz nisbetinde kendisinden korkmamızı emreder.[8]

Allah Resûlü *(sav)* Mekke'de ashabına işkence edildiğini görüyor, onlara sabır tavsiye ediyor ve cennetle müjdeliyordu. Yasir ailesi bu örneklerden sadece biridir. Sümeyye ve Eşi Yasir günlerce süren işkenceden sonra şehit edildiler. Nebi: *"Sabredin ey Yasir ailesi! Sizin buluşma yeriniz cennettir."* demekten başka bir şey yapamıyordu; çünkü onlara yardım edecek gücü yoktu.

b. Yardım isteyenin azgın bir şahsiyet olması:

"Ahalinin farkında olmadığı bir zamanda şehre girdi. Orada kavgaya tutuşmuş iki adam gördü. Biri kendi taraftarlarından, diğeri düşmanlarından. Onun taraftarlarından olan, düşman olana karşı (Musa'dan) yardım istedi. Musa ona yumruk attı ve onu öldürdü. Dedi ki: 'Bu, şeytanın işidir. Şüphesiz ki o, apaçık saptırıcı bir düşmandır.' " [9]

İsrailoğullarından bir mümin Musa'dan *(as)* yardım istiyor. Musa hiç düşünmeden yardıma koşuyor. Ancak bir gün sonra aynı adamın başka biriyle kavga ettiğini görüyor. Bu defa hemen yardım etmiyor ve farklı bir yol izliyor.

"(İşlediği cinayet nedeniyle) şehirde korku içinde ve etrafı gözetleyerek sabahı etti. (Bir de ne görsün!) Dün kendisinden yardım isteyen kişi (yine) ona seslenip yardım istiyor. Musa ona dedi ki: 'Sen apaçık azgın bir kişisin.' O ikisinden düşman olanı yakalamak isteyince, Musa'ya dedi ki: 'Ey Musa! Dün birini öldürdüğün gibi bugün de beni mi öldürmek istiyorsun? Sen, sadece yeryüzünde bir zorba olmak istiyor, ıslah edicilerden olmak istemiyorsun.' " [10]

Yardım isteyenin azgın bir şahıs olduğunu belirtiyor ve ilk olayda olduğu gibi düşmana vurmak yerine yalnızca ayırıyor, düşmanı tutmak istiyor. İlkinde aktif olarak olaya müdahale eden Musa *(as)*, ikincide pasif müdahalede bulunuyor ve yalnızca düşmanı yakalamaya yelteniyor.

Yardım isteyen mümin azgın tabiatlı ve şerli bir insan/grup ise; yapılacak yardım onları ıslah etmeyip azdıracaksa, onlara pasif bir yardımda bulunabilir. Bu da mümkün değilse yardım terk edilebilir.

c. Antlaşma durumunda olması: Müminler bir toplulukla antlaşma yapmış ve yardım isteyenlere yapılacak yardım bu antlaşmaya aykırı ise; yardım etmezler. Hudeybiye antlaşması tamamlandığında, Ebu Cendel *(r.a)* zincirleri ve prangalarıyla antlaşma yapılan alana geldi. Antlaşma gereği Resûlullah *(sav)* onu babasına geri verdi. Bu durum sahabeye o kadar ağır geldi ki Ömer *(r.a)* bu manzara sonrası Allah Resûlü'ne gelip o meşhur itirazını yöneltti.[11]

Sonuç olarak; Müslimler yardım talebinde bulunan kardeşlerine yardım etmekle mükelleftirler. Bu kardeşlik hukukunun bir gereğidir. Ancak yukarıda zikredilen şartlar durumunda yardım etmeyebilirler.

Soru: Eleştirilere Nasıl Yaklaşmalıyız?

İslami harekete yöneltilen eleştirileri iki kısma ayırabiliriz.

1. Dışarıdan gelen eleştiriler: Dışardan kastım kafirlerin yaptığı eleştirilerdir. Müminleri yalanlamak, küçümsemek, niyetlerini sorgulamak, dini ifsad etmekle suçlamak gibi eleştiriler.[12]

Şirk ehlinin eleştirileri tevhid daveti olduğu sürece var olacaktır. Bu eleştiriler karşısında Allah *(cc)* şu tavsiyelerde bulunur:

"Andolsun ki onların söylediklerinden dolayı göğsünün daraldığını (çok sıkıldığını) biliyoruz. (Bu sıkıntıdan kurtulmak için) Rabbini hamdiyle tesbih et ve secde edenlerden ol. Yakin (ölüm) sana gelinceye dek Rabbine ibadet/kulluk et!" [13]

"(Öyleyse) onların söylediklerine sabret! Güneş doğmadan ve batmadan önce Rabbini hamd ile tesbih et. Gecenin bazı saatlerinde ve gündüzün iki ucunda

7. 2/Bakara, 286
8. 64/Teğabûn, 16
9. 28/Kasas, 15
10. 28/Kasas, 18-19
11. Buhari, 2731-2732
12. Bk. 51/Zâriyat, 52; 6/En'âm, 34; 11/Hûd, 27; 39/Zümer, 26.
13. 15/Hicr, 97-99

tesbih et ki (Rabbin senden, sen de Rabbinden) razı olasın." [14]

2. İçerden gelen eleştiriler: İçerden kastım müminlerden veya İslami gruplardan gelen eleştirilerdir. İçerden yöneltilen eleştiriler bir elekten geçirilmelidir. Zira eleştiri yapıcı bir nasihat olabileceği gibi; yıkıcı bir fitne de olabilir. Kur'an bize şunu öğretir: Münafıklar, kalbi hastalıklı olanlar ve asılsız haberlerle hareket eden ğafiller/fasıklar, müminleri eleştirebilir. Zahiren müminlerden görünen bu insanlar bozuk niyet ve hatalı üslupla eleştiri yaparlar. Bu eleştirilere karşı Allah *(cc)* müminleri uyarır, onlara kulak verenleri kınar ve güç ve imkâna bağlı olarak buna engel olmalarını ister.

"Andolsun ki münafıklar, kalbinde hastalık bulunanlar ve Medine'de asılsız haberleri yayanlar, bu (yaptıklarına) bir son vermezlerse seni onların başına musallat ederiz. Sonra da orada çok az bir süre sana komşuluk edebilirler. Mel'unlar olarak... Nerede bulunurlarsa yakalanır ve (kökleri kuruyana dek) öldürülürler. (Bu,) önceden yaşamış olanlar hakkında Allah'ın sünnetidir/yasasıdır. Sen, Sünnetullah'ta hiçbir değişiklik bulamazsın." [15]

Bunun dışında yapıcı eleştiri yani nasihat vardır. Müminin mümin kardeşini ıslah etmek için yaptığı, emri bi'l ma'ruf ve nehyi anil münker babından olan her türlü faaliyet bu kapsamdadır.

"Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin dostudurlar. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyar, namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir, Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederler. Allah'ın rahmet edecekleri bunlardır işte. Şüphesiz ki Allah, (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) Azîz, (hüküm ve hikmet sahibi olan) Hakîm'dir." [16]

Bu nasihatlere kulak vermek ve gereğini yapmak her Müslimin asli görevlerindendir.

Yıkıcı Eleştiri ile Nasihati Nasıl Ayıracağız?

- Nasihat, nasihata muhtaç olana yapılır. Yıkıcı eleştiri muhataba değil; muhatabın gıyabında veya ulu orta yerde yapılır.

- Nasihat eden, nasihat ettikten sonra görevinin bittiğini düşünür. Çünkü Resûlullah dahi insanlara zorla bir şey yaptırma gücüne sahip değildir. Yalnızca uyarır, hatırlatır ve tebliğ eder. Yıkıcı eleştiri sahibi ıslahı değil, nefsini tatmin etmeye çalıştığından, sürekli konuşur. Konuştukça vicdanen rahatsız olur. Vicdanının sesini bastırmak için daha fazla konuşur. Kendini fısk ve adavete sürükleyen bir kısır döngü içine girer.

- Nasihat; açık, net ve anlaşılırdır. Biri İslam'ın yasakladığı bir şey yapmış, sınırları çiğnemiş veya bir vacibi terketmiştir. Yıkıcı eleştiri kapalı, bulanık ve anlaşılmazdır. Eleştiri yöneltilen konu ihtilaflıdır, mübah olan tercihlerde veya bir yapının maslahatı için belirlenmiş kurallardadır. Bu sebeple sonuç elde etmek mümkün değildir.

- Nasihatte gaye; Allah'ın rızası ve müminlerin ıslahıdır. Dinleyene huzur verir, manevi soğukluğu giderir, kardeşlik bağlarını güçlendirir. Yıkıcı eleştiri önce sahibini sonra eleştiri yönelttiği insanları yıpratır. Nasihat ortamından kalkan manevi bir hafifleme; eleştiri ortamından kalkan vicdanen rahatsızlık duyar.

- Nasihatçinin insan ilişkileri yapıcı, ahlakı güzeldir. Ticaretinde, aile hayatında ve İslami çalışmada çevresine sevgi, merhamet ve huzur yayar. Eleştiri ahlakına sahip insanlar kendileriyle ve çevreyle kavga içindedirler. Eleştirici kendi varlığından rahatsız olduğu gibi; insanlar da onun varlığından rahatsızdır.

- Nasihat hatanın akabinde uygun zamanda yapılır. Eleştiri ise kaybedilen bir menfaat veya korkulan bir zarar sonrasında yapılır. Çoğu zaman ticari bir anlaşmazlık, bir hatadan dolayı kınanma, görevden alınma vb. durumlar sonrasında yaşanır.

- Nasihat edenin amacı ıslahtır; buna binaen yalnızca muhatabına konuşur. Yıkıcı eleştiri yapanın amacı bozgunculuktur; buna binaen günahına ortak arar. Ne kadar fazla insanı bu günaha ortak ederse o kadar mutlu olur. Zira ona *"bozgunculuk yapma"* dendiğinde beraber bozgunculuk yaptığı insanları örnek gösterecek ve suçu dağıtmış olacaktır.

Şayet karşılaştığımız şey bir nasihatse; kulak vermeli, kardeşimize teşekkür etmeli ve bize böyle kardeşler ihsan ettiği için yüce Allah'a hamd etmeliyiz.

14. *20/Tâhâ, 130*
15. *33/Ahzâb, 60-62*
16. *9/Tevbe, 71*

Karşılaştığımız şey yıkıcı eleştiriyse; eleştiriden ve sahibinden Allah'a *(cc)* sığınmalı, bizi günahına ortak kılmasına müsaade etmemeli, kardeşlerimizi bu yıkıcı desiseden haberdar etmeliyiz.

Şunu hiç unutmamalıyız: Hareketin olduğu yerde mutlaka eleştiri olacaktır. Resûller dahi eleştirinin önüne geçememiştir. Eleştirileri bitirmek gibi imkânsız hedeflerdense; eleştirilere karşı İslam ahlakıyla ahlaklanmayı; kendimizi ve kardeşlerimizi müdafaa etmeyi öğrenmeliyiz.

Soru: Nasıl Bir Ortamda Kalıyorsunuz? Günleriniz Nasıl Geçiyor?

2016 yılında Silivri 4 no'lu cezaevinde kardeşlerle bir arada kalıyordum. Sevkim olduğunu söyleyerek beni bu *"Tipsiz"* cezaevine getirdiler ve: *"Güvenlik gerekçesiyle bundan sonra tek kalacaksın."* dediler. Ben de: *"Beni kardeşlerimden mi koruyorsunuz? Siz bana zarar vermezseniz kimsenin zarar vereceğine inanmıyorum."* demiştim. Bu gerekçeyle tek tutuluyorum, zannımca tek kalmaya da devam edeceğim.

Genişliği 5, uzunluğu 8 adım olan bir tekli odadayım. Banyosu, lavabosu, mutfak tezgahı, yatak ve masasıyla beraber, hareket alanı yarı yarıya düşüyor. Odayla aynı ölçülerde bir de bahçem var. Bahçe kapısı sabah 8'de açılıyor, akşam güneş batımında kapatılıyor. Odaların yapısı nedeniyle kimseyi görmem, yüz yüze iletişim kurmam mümkün değil. Fakat yakınımda bulunan odalarla yüksek sesle iletişim kurabiliyorum. Cezaevlerinde kalmış kardeşlere tarif etmek isterdim lakin bu cezaevi Türkiye'de tek olduğundan başka bir cezaevine benzetemiyorum. Başkan'ın muhaliflerini ağırladığı, *"Zulümde VİP"* cezaevi... Hamd olsun ki odaların genişliğine onlar, gönüllerin genişliğine Allah hükmediyor. Yine hamd olsun ki ortamın fiziki yapısına onlar, manevi yapısına Allah hükmediyor. Allah *(cc)* bize annelerimizden daha merhametli olduğundan, O'nun rahmet ve yardımını her an yanımızda hissediyoruz... O'nun yakınlık, rahmet ve yardımını hissetmediğimiz olmuşsa bu, bizim kendi günahlarımız ve kusurlarımız sebebiyledir. O'nu her türlü eksiklikten tenzih ederim.

Günümü kaba bir tasnifle üç parçaya bölüyorum. Birinci bölümde ilmi okumalarımı yapıyorum. İkinci bölümde yazı yazıyorum. Hamd olsun *"Tevhid Meali"* bitti. Şu anda *"Esmau'l Hüsna"* çalışmasını bitirmeye uğraşıyorum.

Sizlerden de bu konuda dua isterim. Son bölümde ise belirlediğim sabit bir listeden ihtiyacım olan, farklı alanlardaki kitapları okuyorum. Haftanın bir gününü mektuplara cevap yazmaya ayırıyorum. Çoğu zaman bitiremesem de, sırasıyla mektuplara cevap vermeye gayret ediyorum. Bunlara ek olarak her gün 45 dk-1 saat arası tempolu yürüyüş yapıyorum.

Kaldığım cezaevinde sosyal faaliyetler çok kısıtlı. Haftada yalnızda 1 saat. Mustafa Hoca tahliye olduktan sonra, faaliyete çıkmayı bırakmıştım. Ancak hamd olsun, son bir aydır, cezaevinde kalan bir başka hocamızla faaliyete çıkıyorum.

Tabii Hanzala'yı unutmamak lazım. Sürekli beni kaçırma planları yapıyor. İlk planı, beni sessizce kaçırıp, karşımıza çıkacak görevlileri çöp kutusuna atmak üzerineydi. Bu planı anlatırken o kadar çok güldü ki; planımız akamete uğradı. İkinci planı; cezaevine kanat getirecekmiş, ben de o kanatları takıp uçacakmışım. Diyemedim ki *"Oğlum! Maalesef üstümüzü demir tellerle kapattıkları için (Başkan'ın VİP ikramı) kanat taksak da uçamıyoruz."*

Soru: Ankara'da Dergi Binamız Mühürlendi. Bu Olaya Nasıl Yaklaşmalıyız?

Her hâlükârda yüce Allah'a hamd eder, O'nu *(cc)* tüm eksikliklerden tenzihe ederiz. O bizim dostumuz ve mevlamızdır. Hasbunallah ve ni'mel vekil, ni'mel Mevla ve ni'me'l Nesîr.

Hiç şüphesiz bu gibi olaylar; Allah'ın *(cc)* ve Resûlü'nün *(sav)* bize vadettiğidir. Allah ve Resûlü doğru söylemiştir. Rabbimizden dileğimiz, yaşanan olayların iman ve teslimiyetimizi arttırmasıdır.

Küfür ehli Allah'a ve tevhid davetine olan düşmanlıklarını sergiliyor... Biz de iman ehli olarak sabır ve takvayla direnecek, Allah'a *(cc)* tevekkül edecek ve zulüm karşısındaki parolamızı tekrar edeceğiz: Hasbunallah ve ni'mel Vekil, ni'mel Mevle ve ni'mel Nesîr.

Biz onlar gibi köksüz, türedi ve varlığı bir asrı doldurmayan bir topluluk değiliz. Davetimiz Âdem'le *(as)* başladı, yüz binlerce peygamber eliyle yayıldı,

Ankara'da yaşayan kardeşlerim, baskılardan yılmasınlar. Bilsinler ki; tevhid davetine yapılan bu baskılar, davetin önü alınamaz şekilde yayılması ve müstekbir tağutları rahatsız etmesindendir.
Allah'ın onları size musallat etmesi; sizleri arındırıp safları temizlemesi, ilahi yardımı geciktiren günahları dökmesi ve sizi dine ensar olmanız için eğitmesidir.

İbrahim'le *(as)* zirveye ulaştı, Allah Resûlü'yle *(sav)* kemale erdi ve kıyamete kadar devam edecektir. Sahte ilahların hak ilaha, şirkin tevhide, köleliğin ubudiyyete ğalebe çaldığı nerde görülmüştür? Onlar lisan-ı hâlleriyle bize şöyle diyorlar:

"Demişlerdi ki: 'Bir tek Allah'a ibadet edelim ve babalarımızın ibadet ettiği (ilahları) bırakalım diye mi bize geldin? Şayet doğru sözlüysen vadettiğin (azabı) getir (bakalım)!' " [17]

Biz de lisan-ı hâlimiz ve lisan-ı makalımızla, şöyle diyoruz:

"Gerçekten Rabbinizden size şiddetli bir azap ve öfke gelecektir. Sizin ve babalarınızın isimlendirdiği ve Allah'ın hakkında hiçbir delil indirmediği şu isimler hakkında benimle tartışacak mısınız? Bekleyin (bakalım)! Ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim." [18]

Rabbimize niyazımız, onları İslam'a ve tevhide hidayet etmesidir. Hidayet etmeyecekse gözlerimizi şu ayetle aydınlık kılmasıdır.

"Onu ve onunla beraber olanları, tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. Ayetlerimizi yalanlayanların ise (kökünü kurutarak) arkalarını kestik. Onlar mümin de değillerdi." [19]

Ankara'da yaşayan kardeşlerim, baskılardan yılmasınlar. Bilsinler ki; tevhid davetine yapılan bu baskılar, davetin önü alınamaz şekilde yayılması ve müstekbir tağutları rahatsız etmesindendir. Allah'ın *(cc)* onları size musallat etmesi; sizleri arındırıp safları temizlemesi, ilahi yardımı geciktiren günahları dökmesi ve sizi dine ensar olmanız için eğitmesidir. Demek ki Rabbimiz, davetin daha çok duyulmasını istemektedir.

Zira Allah, daveti duyurmak istediğinde, kâfirleri ona musallat eder ve düşmanların eliyle daveti yayar. Bu, Allah'ın *(cc)* değişmez sünnetidir. Ki bu sünnetin en hayırlı şahidi Tevhid ve Sünnet cemaatidir.

Bize düşen sabır ve takvayla direnmektir.

"Size bir iyilik dokunması onları üzer, başınıza bir musibetin gelmesiyle sevinirler. Şayet sabreder ve korkup sakınırsanız onların tuzakları size hiçbir zarar vermez. Allah, onların yaptıklarını kuşatandır." [20]

Bu, böyledir. Bu, Allah'ın vaadidir. Bu, batılın beynini parçalayan hakkın sesidir: Sabır ve takva ilahi bir zırhtır; muvahhidi müstekbir, mele ve tağutların tuzaklarından korur.

Tehditler karşısında korkan, teklifler karşısında tereddüt eden, yani sabır ve takvayla direnmeyenler kokuşmaya, bozulmaya ve zillete mahkûmdurlar.

Unutmayın: Zulmün çoğalması ve çeşitlenmesi, zalimin kötü akıbetini çabuklaştırır. Zulüm ahtapot gibidir; çoğalıp çeşitlendikçe zalimi kuşatır. Zalim dünyada da ahirette de kendi zulmünün kurbanı olur. Allah Resûlü'nün *(sav)* buyurduğu gibi; *"Zulüm, kıyamet gününde zulumattır/sahibini boğacak karanlıklardır."* [21]

Ne bekliyoruz? Allah'ın hakkında zulme sapanlar[22], kullar hakkında adil mi olacaklar? Hayır elbet! Zalim

17. *7/A'râf, 70*
18. *7/A'râf, 71*
19. *7/A'râf, 72*
20. *3/Âl-i İmran, 120*
21. *Buhari, 2447; Müslim, 2579.*
22. *Şirk en büyük zulümdür.*

zalimliğini yapacak; bizler de Allah'ın ayetlerinin okuyarak zalimden, zulümden ve zulme meyletmekten Allah'a sığınacağız.

"Şüphesiz ki kâfir olan ve (insanları) Allah'ın yolundan alıkoyanlar, (hakka geri dönmeleri zor) uzak bir sapıklıkla sapıtmışlardır. Şüphesiz ki kâfir olan ve zulmedenleri, Allah bağışlayacak ve onları bir yola hidayet edecek değildir. (Onları ileteceği tek yol) içinde ebedî kalacakları cehennem yoludur. Ve bu, Allah'a kolaydır." [23]

Soru: Terk Edemediğim Bir Günahım Var. Bana ve Cemaatime Zarar Vermesinden Korkuyorum. Bulunduğum Cemaati Terk Etmeyi Dahi Düşündüm. Bana Ne Tavsiye Edersiniz?

Kıymetli kardeşim! Öncelikle şunu belirtmek isterim ki; kişinin günahlarını dert edinmesi ve günahın kötü akıbetinden endişe etmesi Allah'ın bir lütfudur. Kalbin masiyet sebebiyle acı duyması, onda hayat olduğunun ve henüz ölmediğinin alametidir. Araplar: *"Ölmüş cesed yaradan acı duymaz."* derler.

Şu tespitinde haklısın: Masiyet, hem kişiye hem de içinde bulunduğu muvahhid topluluğa zarar verir. Uhud yenilgisinin sebebinin ashaptan bazısının itaatsizliği ve daha önceden işlenmiş günahlar olduğunu biliyoruz.

"İki ordunun karşılaştığı gün, sizden (savaşı bırakıp) kaçanlar (var ya); şeytan onların ayaklarını kazandıkları bazı (günahlar) sebebiyle kaydırmak istedi. Andolsun ki Allah, onları affetti. Hiç şüphesiz ki Allah, (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kulların hak ettikleri cezayı erteleyen) Halîm'dir." [24] [25]

23. 4/Nîsa, 167-169
24. 3/Âl-i İmran, 155
25. https://www.tevhiddersleri.tv/video/ders/39-mucahitlerin-allah-a-karsi-gorevleri-takva-ikinci-bolum

    https://www.tevhiddersleri.tv/video/ders/12-allah-in-yasakladigi-masiyetleri-gunahlari-islemenin-zararlari

    Ebu HANZALA, Müslümanların Allah'a Karşı Sorumlulukları, Furkan Basım ve Yayınevi, s. 68, İstanbul, 2014.

    Ebu HANZALA, Kalp Katılığının Zararları, Furkan Basım ve Yayınevi, s. 109, İstanbul, 2017.

Ancak şunu da unutmamalısın; Allah (cc) muttakileri tanıtırken şöyle buyurur:

"Rabbinizden bir bağışlanmaya ve genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun. (O) muttakiler için hazırlanmıştır. Onlar (muttakiler) ki bollukta da darlıkta da infak ederler, öfkelerini yutar ve insanları affederler. Allah, muhsinleri/kulluğunu en güzel şekilde yapmaya çalışanları sever. O (muttakiler) ki bir kötülük yaptıklarında yahut (günah işleyerek) kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı anar ve günahları için bağışlanma dilerler. Allah'tan başka kim günahları bağışlayabilir? Ve bile bile yaptıkları (yanlışta) ısrar etmezler." [26]

Bu ayetleri dikkatlice okuyalım! Ayet, cennetin kendileri için hazırlandığı muttakileri anlatıyor. Ve onların kötülük yaptıklarında ya da nefislerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp istiğfarda bulunduklarını haber veriyor.

Ayette geçen orijinal lafız *"fahişeten"*dir. Fahişe, her günahın büyük olanı ve haddi aşanı için kullanılır. Demek ki muttaki insanlar dahi günah işleyebilir; hatta günahın büyüğünü işleyebilir. Ama muttaki günahta ısrar etmez. Rabbini hatırlar ve O'ndan (cc) bağışlanma diler. Böylece günahta ısrar etmemiş olur. Günahta ısrar nedir? Tevbe etmeksizin günah işlemektir. Tevbe ve istiğfarla Allah'a yönelen günahta ısrar etmiş olmaz.

"Günde yetmiş defa aynı günaha dönse de, istiğfarda bulunan günahta ısrar etmemiştir." [27]

Zira tevbe günahı silip atar. Tevbe sonrası işlenen günah, ikinci ve tekrar eden değil; yeni ve ilk defa işlenen bir günahtır.

"Tüm insanoğlu hata yapar/günah işler. Hata yapanların en hayırlısı çokça tevbe edenlerdir." [28]

"Günahtan tevbe eden, hiç günahı olmayan gibidir." [29]

Hatırlatmak istediğim bir başka şey daha var. İnsan günah işleyip tevbe edince, şeytan ona sağ tarafından yaklaşır: Allah'la oyun olmayacağını tevbe edip

26. 3/Âl-i İmran, 133-135
27. Tirmizi, Ebu Davud
28. Tirmizi, 2499
29. İbni Mace, 4252

günaha dönmekle Allah'la *(cc)* dalga geçtiğini, bu yaptığının Allah'ı öfkelendireceğini fısıldar... Bunlar şeytanın vesvese ve kuruntusudur. Allah'ın indinde hiçbir değeri yoktur. Bu vesvesenin tam aksine Allah, tevbenin terkine ve O'nun rahmetinden ümit kesilmesine öfkelenir.

"De ki: 'Ey (çokça günah işleyerek) nefisleri hakkında aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz ki Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, (evet,) O (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) El-Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Er-Rahîm'dir.' " [30]

O'na *(cc)* çocuk nispet eden, *"Allah İsa'dır."* diyen ve Allah'ı üçe ayıran müşrik Hristiyanlara şöyle seslenir:

"Allah'a tevbe edip O'ndan bağışlanma dilemeyecekler mi? Allah (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Rahîm'dir." [31]

Allah *(cc)* günahtan sonra tevbe edilmesine sevinir. Hem de çölde devesini kaybeden ve helak olacağını düşünürken devesini bulan yolcu gibi sevinir.[32] Evet, Allah sevinir. Ne büyük bir nimet değil mi? İşte bizim böyle kerim bir Rabbimiz var. O'nu ne kadar sevsek, ne kadar şükretsek ve ne kadar tazim etsek azdır. Peki, Allah niye sevinir? O'nun bize ve tevbemize ihtiyacı mı vardır? Tevbemizle bir şey mi elde etmektedir? Haşa ve kella! O'nun sevinci biz kulları içindir. Çünkü günah, şeytanın kelepçe ve prangasıdır; kul, günahla şeytana esir olur. Günahlar çoğaldıkça Allah'a kulluktan uzaklaşıp şeytana kulluk başlar. Tevbe eden; Allah'a yöneldiği, şeytandan kurtulduğu, ebedî ateşten uzaklaştığı için Allah sevinir. Allah kullarına azap etmek istemez; O'nun rahmeti gazabını geçmiştir. Tevbe Allah'ın rahmet sıfatının tecellisidir. Bu nedenle Allah tevbeye sevinir.

Kardeşim! Günahtan kaçınmak için çaba göster. Seni koruması için Allah'a *(cc)* çokça dua et. Seni günaha iten sebepleri hayatından çıkar. Salih insanlarla arkadaşlık et. Tüm bu çabanla beraber tevbe ve istiğfarı asla bırakma! Umulur ki tevbedeki ısrarın seni Allah'ın mağfiretine ulaştırır. Senin durumunda olanlara Allah Resûlü *(sav)* şu müjdeyi verir:

"Bir adam günah işledi: 'Rabbim! Günah işledim beni bağışla.' dedi. Rabbi şöyle buyurdu: 'Kulum onun bir Rabbi olduğunu, günahları bağışladığını ve günahları yargıladığını bildi öyle mi? Kulumu bağışladım.' Sonra adam Allah'ın dilediği kadar (günah işlemeksizin) bekledi. Sonra tekrar günah işledi. Dedi ki: 'Rabbim! Bir başka günah işledim beni bağışla.' Allah buyurdu ki: 'Kulum onun bir Rabbi olduğunu, günahları bağışladığını ve günahları yargıladığını bildi öyle mi? Kulumu bağışladım.' Sonra adam Allah'ın dilediği kadar (günah işlemeksizin) bekledi. Sonra tekrar günah işledi. Allah buyurdu ki: 'Kulum onun bir Rabbi olduğunu, günahları bağışladığını ve günahları yargıladığını bildi öyle mi? Kulumu bağışladım. Kulumu bağışladım. Kulumu bağışladım. Dilediğini yapsın.' " [33]

Son olarak şunu söylemek isterim: Günah sebebiyle *"Müslim bir cemaati terk"* şeytanın sana kurduğu bir tuzaktır. Onun adımlarına uyma. Şayet sen, salih bir ortamda dahi günah işliyor ve kendini koruyamıyorsan, salih bir ortamdan uzaklaştığında nasıl düzeleceksin? 99 kişiyi öldüren adam hadisini hatırla! Onu tevbeye teşvik eden âlim zat şu tavsiyede bulunmuştu: *"... Şu beldeye git. Orada Allah'a ibadet eden kullar vardır. Onlarla birlikte Allah'a ibadet et. Kendi yaşadığın yere dönme. Çünkü orası kötü bir yerdir..."* [34]

Bu salih zatın öğüdüne kulak ver. Seni koruyacak, sana nasihat edecek ve sana Allah'ı hatırlatacak ortamı terk etme. Cahiliye toplumuna dönüş ve günahınla baş başa kalacağın bir hayat yalnızca şeytanı sevindirir. Sen kardeşlerinle beraber bir yolda yürüyorsun. Günahın seni yoruyorsa kardeşlerinin elinden tut. Çünkü *"ayak yorulunca ellerle yürünür"* Rabbimden dileğim seni ve bizleri masiyetten koruması, tevbeyle arınmaya muvaffak kılmasıdır.

30. *39/Zümer, 53*
31. *5/Maide, 74*
32. *Bk. Buhari, 6308; Müslim, 2744*
33. *Buhari, 7507; Müslim, 2758.*
34. *Müslim, 2766*

"Müslümanlık" Korkunç Bir İntikamın Adı mı Acaba?

Feriduddin AYDIN

Sünni ulema, "Raşid hilafet" süresinin kırk yıl ile sınırlı olduğunu kabul etmişlerdir ki bu, açık bir çelişkidir. Çünkü bu kabul, Muaviye ile başlayan sistemin artık İslami sayılamayacağı anlamına gelmektedir. İslami sayılamayan bir yönetim sisteminin egemen olduğu bir toplum ve ülkenin de elbette İslam'la organik bir bağı olamaz. İşte İslam'ın Müslümanlığa dönüştürülmesinin öyküsü temelde böyle bir karmaşa ile başlamıştır.

İslam'ın, Müslümanlığa dönüştürülmesinde intikamın önemli bir faktör olduğunu hatırdan çıkarmamak gerekir. Çünkü son 1500 yıllık Ortadoğu Tarihi, -ehil bir sosyolog-tarihçi gözüyle- irdelendiğinde İslam'ın, -ta baştan günümüze kadar sürekli olarak- bazı kişi ve toplulukların -ciddi şekilde- intikam duygularına hedef olduğu görülür.

Bu ilgiyle önce intikamın *(yani öç almanın)* ne olduğunu araştırdığımızda *"hedefe karşı doğan öfkenin, yıkıcı tepkiye dönüşmesi"* diye onu kısaca tanımlayabiliriz. Peki, İslam niçin ve kimin ya da kimlerin öfkesine hedef olmuştur? İşte bu soru, dikkatimizi ilk önce iki önemli olay üzerinde yoğunlaştırmaktadır. Bu iki hadise de İslam'ın, tarih sahnesine henüz yeni çıktığı günlerde cereyan etmiştir. Bunlardan birincisi, Muaviye-Ali kavgasıdır; ikincisi ise İran'ın İslam orduları tarafından fethedilmesi olayıdır.

Muaviye (602-680) ile Ali *radıyallahu anh* (599-661) arasında beş yıl (656-661) süren siyasi çekişmeler ve savaşlar, tarihçiler tarafından bütün ayrıntılarıyla kaydedilmiştir. Dolayısıyla bu hadiseleri, burada yeniden anlatmaya gerek yoktur. Fakat bunların arka planında yatan ve *-İslam'ın Müslümanlığa dönüştürülmesini hazırlayan-* ilk temel nedenlere dokunulmadan bu sorun hakkında ikna edici bir sonuca varmak zordur. Onun için her şeyden önce; gerek Sünnilerin asırlardır çelişki aklama edebiyatıyla gerçek yüzünü gizlemeye çalıştıkları Muaviye'yi, gerekse Şiilerin *-spekülatif amaçlarla-* amansız bir hedef hâline getirdikleri aynı Muaviye'yi bir kenara koyarak, onu belgeler ışığında ve özgün kimliği içinde tanımak ve ona doğru bir

tanı koymak lazımdır. İslam'ın Müslümanlığa nasıl dönüştürüldüğü muammasını çözebilmek için bu tanı şarttır.[1]

1. *Muaviye hakkında, Sünnilerle Şiiler arasında büyük görüş farkları vardır. Sünniler onu ashaptan (yani Muhammed'in sallallahu aleyhi ve sellem dava arkadaşlarından) biri olduğunu ileri sürmektedirler. Aynı zamanda onu vahiy kâtipleri arasında gösterirler.*

   • *Muaviye'nin, Muhammed'in sallallahu aleyhi ve sellem dava arkadaşları arasında gösterilmesi hiçbir inandırıcı delile dayanmaz. Onun babasıyla birlikte Mekke'nin fethedildiği güne kadar iman etmemiş olması bile bu gerçeği kanıtlamaktadır. Muaviye'nin vahiy katipliği yapmış olması ve hadis rivayet etmiş olması, onun İslam'a karşı önyargısız olduğunu kanıtlamaya yetmemektedir. Muaviye'nin İslam'a karşı tutumunu açıklıkla ortaya koyan en güçlü kanıtlar aslında şunlardır:*

   • *Muhammed'in sallallahu aleyhi ve sellem yakınlarına karşı sürekli olarak düşmanlık beslemiş, onları ortadan kaldırmak istemiştir. Bu nedenle, meşru devlet başkanı olan Ali'ye radıyallahu anh karşı baş kaldırmış, onunla savaşmış, binlerce insanın ve birçok sahabinin katledilmesine öncülük etmiştir. Hatta bu fitnenin alevlenmesi için zamanın devlet başkanı ve onun da yakını olan Osman'ın -anarşistlere karşı- kendisinden yardım istemesine bile kayıtsız kalmıştır!*

   • *Raşid hilafet sistemini ve onun en güçlü temeli olan şûrayı lağvetmiştir; yönetimi krallığa ve hanedanlığa dönüştürmüştür. Bu suretle İslam nizamının bütünlüğünü bozmuş, daha sonraki dönemlerde İslam'ın ruhanileştirilmesine, ona tasavvufun bulaştırılmasına, onun bir mezarlık ve mabet dinine dönüştürülmesine zemin hazırlamıştır.*

   • *Muaviye'nin emriyle Cuma günleri minberlerden Ali'ye lanet okunmuştur. Bu âdet yıllarca sürmüş, ancak Ömer b. Abdülaziz bu âdeti kaldırmıştır. Bunlar, deryadan katre çok kısa bir özettir.*

   Şiilerin Muaviye hakkındaki kanaatlerine gelince; öncelikle şunu unutmamak gerekir ki Şiilik İranlılar tarafından -Zerdüşizm temeli üzerinde-, İslam'a karşı kurulmuş -büyük ölçüde örtülü- bir dinsel savaş sistemidir. Görünürde Ali yandaşlığına dayanır. Oysa Şiilik, Perslerin İslam'dan aldıkları korkunç intikamın ilk adıdır. Müslümanlık ise bu intikamın ikinci adıdır. (İranlılar tarafından Persleştirilmiş, Türkler tarafından ise Türkleştirilmiştir!) Muaviye ise bu intikamın felsefesinde hedef gösterilmiş bir semboldür.

   Muaviye, Sünni Türkler tarafından Muaviye olarak anılır, eşsiz bir devlet adamı olarak övülür, ancak hiçbir Sünni Türk erkek çocuğuna Muaviye adını vermez! Türkler Ali'yi her ne kadar "Allah'ın aslanı"diye övüyor iseler de onu siyasette beceriksiz görürler.

Ebu Süfyan ve ailesi yeni dine karşı direnişlerini sürdürdüler. Onların İslam'a karşı direnişi, Muhammed'in Mekke'yi on iki bin kişilik bir ordu ile kuşattığı 11 Ocak 630 sabahına kadar devam etti.
Mekke'nin fethinden sonra da Ebu Süfyan'ın, eski dininden tamamen sıyrılmadığı, güvenilir tarihî kaynaklardan çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Ancak vaziyeti idare etmeye çalıştı. Muhammed de onu görmezden geldi, fakat kendisine hiçbir görev vermedi.

Bilindiği üzere, -İslam'ın ortaya çıkışından kısa bir süre önce- Kureyş Arap toplumunun iki oymağı, küçük bir şehir devleti olan *"Mekke Tüccarlar Cumhuriyeti"*nin yönetimi üzerinde çekişiyorlardı. Bu iki oymaktan biri Ümeyyeoğulları, öbürü ise Haşimoğulları'dır. Bu ikinci oymağın bireylerinden olan Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem*, Allah'ın elçisi olduğunu açıklamaya başladığı 610 yılı ve sonrasında devleti, Muaviye'nin babası, Ebu Süfyan Sakhr bin Harb (565-652) yönetiyordu. Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* ve ona inananların (Ebu Süfyan döneminde) on üç yıl boyunca Mekke'de yaşadıkları dram, bugün -tarihî gerçeklerden habersiz- kalabalıklar tarafından bile bilinmektedir. Onlara yıllarca acı yaşatanların başında -kuşkusuz- Ümeyyeoğulları gelmektedir. Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*, 622'de Medine'ye -zorunlu olarak- göç ettikten ve burada İslâm Devleti'ni kurduktan sonra da bu düşmanlık devam etti. Nitekim Ebu Süfyan, ilk İslam Devleti'ni beşiğinde boğmak niyetiyle, hicretin üçüncü yılında (625'te) 3000 kişilik bir ordunun başında Uhud mevkiine gelerek İslam ordusuna büyük bir darbe indirdi. Hicretin beşinci yılında da on bin kişilik bir ordunun başında Medine'ye saldırarak kenti kuşattı.[2] Ancak bir sonuç alamadı. Yıllar boyu, Mekkeli birçok kimse İslam'ı kabul etti, buna rağmen Ebu Süfyan ve ailesi yeni dine karşı direnişlerini sürdürdüler. Onların İslam'a karşı direnişi, Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* Mekke'yi on iki bin kişilik bir ordu ile kuşattığı 11 Ocak 630 sabahına kadar devam etti. Mekke'nin fethinden sonra da Ebu Süfyan'ın, eski dininden tamamen sıyrılmadığı, güvenilir tarihî kaynaklardan çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Ancak vaziyeti idare etmeye çalıştı. Muhammed de *sallallahu aleyhi ve sellem* onu görmezden geldi, fakat kendisine hiçbir

2. *İslam tarihinde bu savaş, "**el-Ahzâb Savaşı** غزوة الأحزاب" ve "**Hendek Savaşı** غزوة الخندق" olarak geçer.*

Emevî sülâlesi tarafından, İslam'ın evrensel hayat nizamı hırpalanmıştır; daha sonra (Abbasiler döneminde),
İranlılar tarafından girişilen fahiş bir tahribat sonucu kesin şekilde Müslümanlığa dönüştürülmüştür.

görev vermedi. Takdir edilmelidir ki Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*, aynı zamanda bir peygamber olarak -metafizik yeteneklerle donatılmış- güçlü ve eşsiz bir devlet başkanı idi. Muhtemelen yeni rejimin istikrarı ve toplumunun selameti için -öngördüğü siyasi gerekçelerle olacak-, Ümeyyeoğluları'na karşı müsamahalı davrandı. Onları dışlamadı, bilakis İslam'a ısınmaları için onlara yakınlık gösterdi. Genç Muaviye'yi de onurlandırmak için ona bazı sınırlı görevler verdi. Ancak 640 yılında Ömer *radıyallahu anh* tarafından Suriye eyalet valiliğine atandıktan sonra Muaviye, -öyle görünüyor ki- eski Mekke günlerini yeniden hatırladı. Her an kolladığı fırsatı bu sayede yakalamışken yıllar boyu, kuracağı devletin temellerini atmaya koyuldu. Nihayet 656 yılında Ali *radıyallahu anh* halife seçilince ona karşı (daha doğrusu İslam'a karşı) derin bir intikam duygusuyla harekete geçti.

Şiilerin Muaviye'ye karşı nefret dolu tutumları bilinmektedir. Ancak, *-sırları ileride açıklanacak olan-* bu spekülatif nefret, onların İslâm'a bağlılığını gösteren herhangi bir anlam ifade etmez. Şu var ki Sünni İslam âlimleri de *-meşru devlet başkanına ve müesses nizama karşı başkaldırdığı için Ali'nin radıyallahu anh devlet başkanı olarak seçildiği 23 Haziran 656 tarihinden, Hasan'ın radıyallahu anh (625-670) devlet başkanlığından istifa ettiği 29 Temmuz 661 tarihine kadar geçen süre içinde-* Muaviye'nin asi ve *"bâğî"* olduğuna hükmetmişlerdir. Ne hikmetse bizzat bu Sünni cephenin uleması, Hasan'ın *radıyallahu anh* istifasından sonra Muaviye'nin meşru halife sayıldığını ileri sürmüşlerdir. Bu kanaat Sünniler arasında hâlâ yaygındır. Oysa bu görüş oldukça tutarsızdır. Nitekim yine bu Sünni ulema, *"Raşid hilafet"* süresinin kırk yıl ile sınırlı olduğunu kabul etmişlerdir ki bu, açık bir çelişkidir.

Çünkü bu kabul, Muaviye ile başlayan sistemin artık İslami sayılamayacağı anlamına gelmektedir. İslami sayılamayan bir yönetim sisteminin egemen olduğu bir toplum ve ülkenin de elbette İslam'la organik bir bağı olamaz. İşte İslam'ın Müslümanlığa dönüştürülmesinin öyküsü temelde böyle bir karmaşa ile başlamıştır. Onun için kesinlikle söyleyebiliriz ki bu olaylar, İslam'ın erken dönemde aşınmasını ve *-bir sonraki yüzyılda-* İranlılar tarafından tamamen alt üst edilmesini hazırlamıştır.

Mekke döneminin başından beri Ümeyyeoğulları ile Haşimoğulları arasında tam 140 yıl boyunca *-en şiddetli biçimiyle-* süren kan davasında İslam büyük yara almış, *-661-750 yılları arasında seksen dokuz yıl tarih sahnesinde kalan-* Emevî sülâlesi tarafından, bu evrensel hayat nizamı hırpalanmıştır; daha sonra *(Abbasiler döneminde)*, İranlılar tarafından girişilen fahiş bir tahribat sonucu kesin şekilde Müslümanlığa dönüştürülmüştür.

İslam'ın Emevi döneminde aldığı yara oldukça büyüktür. Çünkü -Muaviye*'nin zorla yönetimin başına geçmesiyle-* rejimin bütünlüğü ortadan kaldırılmıştır; İslam Devleti'nin siyasal düzeni *-geri dönüşsüz-* olarak lağvedilmiş, yönetim *-kan bağıyla sürdürülen-* hanedanlığa dönüştürülmüştür. Bu yüzden, Raşid Hilafetin dayanağı olan şûra sistemi günümüze kadar bir daha ihya edilememiştir. Bu olay, *-İslam'dan alınmış ilk intikam olarak-* ümmeti günümüze kadar tehdit etmiş ve edecek olan hemen bütün fitnelerin kaynağı ve başlangıcı olması hasebiyle, son derece önemli bir tarih gerçeğidir.

Kral Xebîs Masalı

Edip SELİMOĞLU

Kral anlamış ki; sihirbazlar olmadan bu iş yürümez, bu çark dönmez. Davullar vurulmuş, tellallar çığırmış "Tiz sihirbazlar toplana" deyu ferman buyrulmuş. O günün sihirbazları camdanmış. Her biri koştur koştur emre icabet etmiş. "Ferman padişahın şeytanlık bizimdir." deyip yerlerine oturmuşlar.

Zaman, zaman içinde; mekân, mekân içinde... Evvel zaman içinde, kalbur zaman içinde develerin tellallığa burun kıvırıp youtuber olduğu, pirelerin berberliği bırakıp kuaför salonu açtığı bir zamanmış. *"Gavur Google 'Hazreti Google' imiş"* deyim de anlayın ne menem bir zamanmış.

İnsanlar mutsuz ve de bahtsızmış. Bahtsız ve de tahtsızmış. Ülkeyi uzun yıllar boyunca zalim mi zalim, hain mi hain, zorba mı zorba bir grup yönetirmiş. *"Astığım astık, kestiğim kestik, dediğim dedik, çaldığım düdük, taptığım heykel, kıblem kabir, ilahım maviş, kitabım kamış"* diyen tuhaf bir toplulukmuş. Halkın durumu içler acısıymış. Ağlar, sızlar, sonra yine ağlar sonra yine sızlanırlarmış. Derdine çare arar bulamazmış. Gidilmedik yatır, bağlanmayan çaput, takılmayan muska kalmamış. Ehh, çare yanlış adreste aranınca bulunmazmış. Günlerden bir gün bir adam çıkmış. *"Çare bende."* demiş. *"Adını bağışla yiğidim."* diyene *"Xebîs"* demiş. Allah'ın işine akıl sır ermez. Adama zürafadan boy, ayıdan post, tilkiden akıl vermiş. Konuştu mu ağzından şeker şerbet damlar, millet ağzı açık dinlermiş. *"Ey halkım!"* dedi miydi milletin ağzının suyu akar, ciğerinin yağı erirmiş.

Bir gün o gömleği giyer, öteki gün berikini. Bir gün kafasında kep öteki gün takke. Bir gün camide öteki gün kilisede, bir ilginç adammış.

İlim ehli ahaliyi uyarmış: *"Bunun yolu yol, sözü söz, gözü göz değil. Bir nalına vurur bir mıhına. Bir elinde Haç bir elinde Mushaf. Dostu dost, düşmanı düşman değil. 'Çare' dediği yol şirkin en açığı, zulmün en saçığı."* Güzel söylemiş, iyi eylemiş, Kitabın ortasından konuşmuşlar. Konuşmuşlar konuşmuşlar da millete dinletememişler.

Millet: *"Allah bize Talut yolladı."* der, başka da bir şey demezmiş. *"Yahu ne Talut'u, tağut bu tağut"* diyeni de topa tutar: *"Konumuzun tavukla ne alakası var."* derlermiş.

Bir zaman bir grup âlim toplanmış. Gidip Xebîsle görüşmek istemiş. Bir odaya kapanıp başlamışlar konuşmaya. Dakikalar dakikaları, saatler saatleri kovalamış. Çaylar içilmiş, kelamlar söylenmiş, fikirler orta yere boca edilmiş. Söz bitince de sohbet sona ermiş. Kapılar açılmış, içerden koyu siyah bir duman çıkmış. Hocalara ne olduysa kimse bilememiş. Kimi: *"Xebîs sihirli iksirden içirdi."* demiş, kimi de: *"Deccal'in cennet görünümlü cehennemiyle aldattı."* demiş. O odada ne oldu ne bitti sır olarak kalmış. Xebîs, odadan Xebîs olarak çıkmış da hocalar hoca olarak çıkmamış.

Xebîs, hocaların da desteğini alınca, ününe ün, şanına şan katmış. Yaşadığı topraklar Xebîs'e yetmez olmuş. Nerede bir mazlum millet var, hortumunu oraya uzatmış. *"Eyt"* demiş, *"Üytt"* demiş, *"dere tepe düz"* demiş, kılıktan kılığa girmiş... Olmuş mu sana mazlumların hamisi, ümmetin banisi, milletin abisi, servetin camisi..!

Basiret ehli yine uyarmış: *"Bu nasıl hamilik? 'Mazluma sahip çıkıyorum.' der, mazlumu bombalayan pilota eğitim verir. Zalimle anlaşınca mazlumu yok sayar; 'Bana mı sordun mazlum olurken' der. Zalimden borç alır, kendi ülkesinde mazlumları öldürtür."* Dedik ya, milletin gözü kör, kulağı sağır, kalbi taş olmuş. Ne olanı görmüş ne söyleneni anlamış.

Zaman su gibi akmış, çocuklar genç, gençler ihtiyar, ihtiyarlar rahmetlik olmuş. Xebîs'te değişmiş elbet. Hiçbir şeyle yetinmez olmuş. *"Banane, banane Kral olucam işte"* diye tutturmuş. *"Yapma, etme, dürtme"* derken Xebîs olmuş kral. Kral olmuş olmasına da gözü doymamış. *"Kimse konuşmayacak, herkes beni dinleyecek"* demeye başlamış. *"Olurdu, olmazdı, bu kap böyle dolmazdı"* derken, herkes susmak zorunda kalmış. Konuşmaya yeltenenler olmuş elbet. Olmuş olmuş da hele bir sor ne olmuş. Ne itibar kalmış ne şeref, ne aş kalmış ne iş. Ne ev kalmış ne bark... Kör kuyular kazılmış adı *"zindan"* koyulmuş, konuşan içine atılmış.

Xebîs azdıkça azmış. Muhalifleri bitince yakınlarına sarmış. Birine *"gözünün üstünde kaş var"* demiş, ötekine *"kaşının altında göz var"* demiş. En yakın arkadaşlarını bir bir tasfiye etmiş. İnsanoğlu bu, gözü doyar mı? Doymamış. *"Ih"* demiş, *"kıh"* demiş, homurdanmaya başlamış. Yanındakiler şaşırmış. *"Kral da oldu, daha ne olacak ki?"* demişler. Xebîs bombayı patlatmış: Önce *"Rahmetim gazabımı geçti."* deyip uluhiyetini ilan etmiş. Eee o ilan eder de kulları durur mu? *"Tüm ilahi sıfatların sahibidir"* demeye başlamışlar. Xebîs halkın dinini değiştirmeye karar vermiş. *"Etli ve Mitli"* diye bir din icat etmiş. Gözü kör, kulağı sağır, kalbi taş olanlar fevç fevç bu yeni dine girmiş. Sakalı ak, yüreği pak insanlar başlamış düşünmeye: Düşünmüşler, taşınmışlar, az biraz da kaşınmışlar. Ne ola ki bu *"etli ve mitli"* diye kafa patlatmışlar. Sonunda da bulmuşlar. *"Etli"* refaha işaretmiş. Bu dine girenler, ihaleler alacak, zengin

Zaman su gibi akmış, çocuklar genç, gençler ihtiyar, ihtiyarlar rahmetlik olmuş. Xebîs'te değişmiş elbet. Hiçbir şeyle yetinmez olmuş. "Banane, banane Kral olucam işte" diye tutturmuş. "Yapma, etme, dürtme" derken Xebîs olmuş kral. Kral olmuş olmasına da gözü doymamış. "Kimse konuşmayacak, herkes beni dinleyecek" demeye başlamış. "Olurdu, olmazdı, bu kap böyle dolmazdı" derken, herkes susmak zorunda kalmış.

olacak, bol bol et yiyeceklermiş. *"Mitli"* ise evlerden ırak, ıraki bulasın köşe bucak, bir müşkil mesele olarak tartışılmış. Kimi, *"Mit, efsane demektir. Bu yeni din bol efsaneli, çok menkıbeli, kerameti kendinden menkul bir dindir."* demiş. Kafalar sallanmış, sakallar sıvazlanmış, dizler dövülmüş tartışma almış başını yürümüş. Kimi *"Ne münasebet ağam paşam; mit, bitin amcaoğludur"* demiş. Demiş demiş de bir türlü alakayı kuramamış. Kimisi: *"Bu, Mitomani'nin kısaltılmış hâlidir. Mütomani yalanı alışkanlık hâline getirendir. Bu dinde çok yalan olacak."* demiş. Bıyıklar burkulmuş, küfürler savrulmuş, tartışma bir meçhule doğru yola koyulmuş.

Allah'ı unutmuş, kitaba yüz çevirmiş, ahireti dünyaya değişmiş, dili dışarı sarkmış, göbeğine kat cebine hat çekmiş hocalar konuşmaya başlamış. Kimi "Xebîs Kahtanidir" demiş. Kimi "Kahtani ne ki Xebîs Mehdi'dir." demiş. Curufat ağızlarından akıp millete sıçramış, yer utanmış, gök utanmış, bunlar hiç utanmamış.

Kimi *"bu 'mit' sakın o 'mit' olmaya"* demiş. Demesiyle susması bir olmuş. Gök gürlemiş, şimşek çakmış, yıldırım düşmüş, tartışmada son bulmuş. Xebîs tüm ülkeyi üstüne yapmış. Yapmış ama doymamış. *"Oğlan da nasiplensin bir garip oğlan."* demiş. Yedikçe semirmiş, semirdikçe kemirmiş, kemirdikçe acıkmış, acıktıkça bağırmış. *"Hani bana hani bana"* demiş. Gün gelmiş yiyecek bir şey kalmamış. Ekmek partisi seçmeni uyanmaya başlamış. Ekmeğin gramaj düşmüş, fiyatı uçmuş.

Kral anlamış ki; sihirbazlar olmadan bu iş yürümez, bu çark dönmez. Davullar vurulmuş, tellallar çığırmış *"Tiz sihirbazlar toplana"* deyu ferman buyrulmuş. O günün sihirbazları camdanmış. Her biri koştur koştur emre icabet etmiş. *"Ferman padişahın şeytanlık bizimdir."* deyip yerlerine oturmuşlar. Xebîs, salona teşrif etmiş. Bir nutuk irad etmiş ki anca o kadar olur. Camlar tir titremiş, kah gülmüş kah ağlamış. Xebîs iyice gazlamış. Bağırdıkça azmış, azdıkça bağırmış. Büyüklenmiş, atarlanmış, toparlanmış ve demiş ki: *"Açtınız, sizi ben doyurmadım mı?"* camlar birbirine bakmış, ne diyeceklerini bilememişler. İçlerinden biri *"bu kadarı da fazla"* diyecek olmuş. Daha sözü bitmeden TETTÖ'cü diye gözaltına alınmış. Mahkemeye çıkana kadar KİŞİD olmuş. Hakim KPP örgütünden tutuklayıp kör kuyulara atmış.

"Siz çıplaktınız, sizi ben giyindirmedim mi?" demiş. *"Siz sapıktınız, sizi ben doğru yola iletmedim mi?"* demiş... Cevap gelmeyince Xebîs küplere binmiş, ordan inip cin atına binmiş... *"Sizi nankörler sizi"* demiş. *"On yıl önce evlerde buzdolabı fırın dahi yoktu."* içlerinden biri *"Padişahım çok yaşa"* diye alkışı patlatmış. Arkasından diğer camlar... Böylece sihirbazlar Xebîs'e biat etmiş.

Her eve bir sihirbaz konulmuş. Sihirbazlar, Xebîs ne istiyorsa o numaraları göstermeye başlamış. Yalancılar doğru, doğrular yalancı olmuş. Eminler hain, hainler de emin olmuş. Bunlar olur da *"Ruveybida"* durur mu? Her köşeye bir Ruveybida konmuş. Allah'ı unutmuş, kitaba yüz çevirmiş, ahireti dünyaya değişmiş, dili dışarı sarkmış, göbeğine kat cebine hat çekmiş hocalar konuşmaya başlamış. Kimi *"Xebîs Kahtanidir"* demiş. Kimi *"Kahtani ne ki Xebîs Mehdi'dir."* demiş. Curufat ağızlarından akıp millete sıçramış, yer utanmış, gök utanmış, bunlar hiç utanmamış.

Bunlar anlaşılır anlaşılır da yeni bir zümre türemiş ki yukarı tükürsen bıyık, aşağı tükürsen sakal. Tükürmesen kendine, sakalı kessen dinine zarar.

Bunlar kaçakçılık yapan hocalarmış. Ağızları ballı, sözleri tatlı, gür sakallı müteahhitler. Konuştu mu kitabın ortasından konuşur, ayete ayet, hadise hadis eklerlermiş. Dinleyen *"Maşallah, Barekallah"* dermiş. Böyle mutlu mesut yaşarken olan olmuş. Masal da olsa; evvel zaman içinde, kalbur zaman içinde de olsa hakikatlerin o kötü huyu yine nüksetmiş. Anlatanlar burada derin bir *"off"* çekip susmuş. Dinleyenler yemin vermiş, hop oturup hop kalkmış. *"Masal burda kesilir mi"* deyip, ısrarcı olmuş. Anlatan kıyamamış,

Efendime söyleyim, gel zaman git zaman, işler değişmeye başlamış. Develer youtuber'lıktan sıkılıp tellal olmaya, pireler kuaför salonunu kapatıp berberliğe dönmüş. "Hazreti Google" Gavur Google oluvermiş. "Doğal olandan şaşmayacaksın şekerimm" diyenler yeniden artışa geçmiş. Geçmiş geçmişte, Mitli dinin etli kısmı kokmaya başlamış.

bir *"off"* daha çekip başlamış anlatmaya: Kaçakçı hocalar, sınırdan bir şeyler geçiriyormuş. Ne olduğu Allah'a malum bize meçhul. Ama bu geçirdikleri her neyse; ölür, yaralanır, yakalanır, işkence görür, hapse girermiş. Kimse kaçakçılara dokunmazmış. Soruldu mu *"Allah'ın yardımı"* der, geçiştirirlermiş. Kimileri *"hoppala"* demiş. Bu *"hoppala"* hayra alamet değilmiş. Bundan sonra bir soru gelir, tüm işleri berbat edermiş. Hakikatte hoppaladan sonra gelen soruyla nüksedermiş. Sizin inandığınız Allah, posilerin inandığı *"şey"* gibi. Hep kaçakçıya çalışıyor. Niyeyse kaçırılanı unutuyor. Doğru mu anladım?

Soru havada kalmış, ordan bir tren geçmiş, bir öküz trene bakıp aşık olmuş.

Kaçakçılar Xebîs'ten korktukları kadar Allah'tan korksa, cümle dertler son bulurmuş. Rivayet edenler böyle der amma işin aslını bir Allah bilirmiş.

Kaçakçılar kaçakçılığa, kaçırılanlar kaçırılmaya razı olmuş. Alan razı, veren razıymış. Dağların zirvesinden dünyaya bakıp, direk diplerinde oturanları küçümsemeye devam ederlermiş.

"Xebîs bunlara karışmazmış" dedik. Niye karışsın anam babam? Bunlar çikleti balon yapıp patlattıkça, Xebîs *"10 10 cepte"* dermiş. Ha bir de sevmediği biri oldu mu, bunların yaptıklarından sorumlu tutar, kör kuyulara atarmış. Anlatan burda bir *"off"* daha çekip anlatmaya devam etmiş.

Neyse, laftır bu, çektin mi sakız gibi uzar. Uzadı mı adamı yorar. Yorulan uyur, uyuyan rüyasında bulur...

Efendime söyleyim, gel zaman git zaman, işler değişmeye başlamış. Develer youtuber'lıktan sıkılıp tellal olmaya, pireler kuaför salonunu kapatıp berberliğe dönmüş. *"Hazreti Google"* Gavur Google oluvermiş. *"Doğal olandan şaşmayacaksın şekerimm"* diyenler yeniden artışa geçmiş. Geçmiş geçmişte, Mitli dinin etli kısmı kokmaya başlamış. Çarşı pazar karışmış, dinar pul, dirhem zül olmuş. Et bulamayanlar Xebîs'e yan gözle bakmaya başlamış. Xebîs yine *"eyt"*, *"üyt"* demiş ama sesi eskisi gibi gür çıkmamış. Uzaklardan bir ses gelmiş: *"Zalim Allah'ın kılıcıdır. Onunla intikam alır, sonra ondan intikam alır."* demiş. Basiret ehli beklemeye başlamış. Allah, Xebîs eliyle çok zalimden intikam almış. Bir de mazlumlar varmış ki ne sen sor ne de ben anlatayım. Ah'ları göğe çıkmış, azap olup semaya asılmış. Zalimleri devirecek bir sarsıntı, bir çığlık, bir rüzgar olmak için gün sayarmış.

Bu masal biter mi? Zor! Peki, ne olmuş? Ne kimse muradına ermiş ne de kerevetine çıkmış. Gökten elma düşmesini bekleyenler avucunu yalamış. Elma öyle pahalanmış ki maden gibi yer altına inmiş. Sabreden derviş mi? Sabretmeye devam etmiş. Xebîs mi? Çıyandan ayrılıp ayıyla yatağa girmiş. Göz süzmeler, romantik yemekler, düşman çatlatmalar, ergen tripleri, kabarık faturalar... Kaçakçılar mı? *"Sarı çiyana ölüm"* diyorlarmış. Gel gör ki taşı sarı çiyana değil, birbirine atıyormuş. Bu işe akıl sır ermiyormuş. Ola ki erdi, sarı çiyandan önce kaçakçılar adamı taşa tutuyormuş... Ahali mi? *"Rey'im ekmek partisine"* diyormuş... Kadınlar bildiğin gibi; kocalarından şikayet ediyormuş... Adamların muhabbeti belli: ikinciyi ala ala bitiremiyorlarmış. Hayaller Paris gerçekler Esenler'miş... Çocuklar mı? Bu masalda onlara yer yokmuş. Çünkü çok temizlermiş!

Ahlak Nedir?

Faruk FURKAN

Ahlak; bir işi mücerret olarak "yapmaktan" ibaret değildir; çünkü ahlakı cömertlik olan nice insan vardır ki kimi zaman malı olmadığı için bazen de başka bir sebepten dolayı harcama yapamaz. Ahlakı cimrilik olan nice insan da vardır ki bir sebebe binaen veya riya için harcar da harcar.

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam ahlakıyla bizlere örneklik eden Rasûlullah'a, ve onun kutlu aile ve ashabına olsun.

. . .

Ahlakın ne olduğunu iyi bir şekilde bilmeden ahlakla alakalı konuşmak veya okumalar yapmak doğru değildir. Çünkü bu bizi hem yaşantımızla alakalı yanlış sonuçlara hem de insanları değerlendirirken hatalı neticelere ulaştıracaktır. Maalesef nice insanımız, hatta nice bilinçli kardeşimiz var ki ahlakı şeriatın tanımladığı şekilde bilmemekte, kulaktan dolma bilgilerle veya şahsi bazı değerlendirmelerle ahlakı tanımlamaktadırlar. Böyle olunca da insanları yanlış bir biçimde ahlaklı ahlaksız ayırımına tabi tutmaktadırlar. Bu kardeşlerimize *"ahlak"* denilince akıllarında sadece bazı davranışlar ya da bazı söz ve filler canlanmaktadır. Bir insanın eli ayağı düzgünse, şekli şemaili yerindeyse, saçı sakalı varsa, oturmasını kalkmasını becerebiliyorsa, konuşmalarında kibarsa o insanı ahlaklı kabul etmektedirler. Oysa el ayak düzgünlüğünün, şemail güzelliğinin, saç sakalın ve konuşma becerisinin ahlakla bir alakası yoktur. Konuşmalarında güzel olan, saçı sakalı bulunan nice insan vardır ki ahlaksızlıkta kâfirlere bile taş çıkarmaktadırlar. Bunlara sahip olmayan niceleri de vardır ki sahabe gibi üstün ve yüce bir ahlaka sahiptirler.

Şair der ki:

لَيْسَ الجَمَال بأَثْوابٍ تُزَيِّنُنَا

إن الجمال جمال العلم والأدب

ليس اليتيم الذي قد مات والده

إنَّ اليَتِيمَ يَتيمُ العِلْمِ والأَدَب

"Güzellik bizleri süsleyen elbiselerle değildir,

Asıl güzellik ilmin ve edebin güzelliğidir.

Yetim, babası ölen değildir,

Asıl yetim, ilim ve edepten yoksun olandır." [1]

Bir diğeri şöyle der:

هَلْ يَنْفَعُ الفتيانَ حُسْنُ وُجُوهِهِمْ

إِذَا كَانَتِ الأَخْلَاقُ غَيْرَ حِسَانِ؟

"Gençlere yüzlerinin güzelliği fayda mı verir,

Ahlak(ları) güzel olmadıktan sonra?" [2]

Abbasiler döneminin meşhur şairlerinden Mütenebbi de şöyle der:

وما الحسن في وجه الفتى شرفًا له

إذا لم يكن في فعله والخلائقِ

"İşinde ve ahlakında olmadığı zaman,

Gencin yüzündeki güzellik onun için bir şeref değildir." [3]

Demek ki meselenin saydığımız bazı fizikî özelliklere sahip olmakla doğrudan bir alakası yoktur. Asıl mesele kalptir ve kalpte perçinlenmiş güzel vasıflardır. Bu olduğunda, zaten otomatik olarak insanın söz ve davranışları da ister istemez düzgün ve güzel olacaktır.

Bilinmelidir ki insan başka özellikleriyle değil, ancak ahlakıyla insandır. Ve yine o, ancak kendisinde bulundurduğu ahlaki değerler kadar değerlidir. Ne kadar ahlaki fazilet ve erdemli davranışlarla bezenmişse işte o kadar kıymetlidir. İnsanlık nezdinde bunun haricinde hakiki değer ve gerçek kıymet yoktur. Diğer değer ve kıymetler nispî ve görecelidir. Kimilerine göre güzelken, kimileri nazarında güzel değildir. Ama erdemli davranışlar ve ahlaki güzellikler –hangi dine mensup olursa olsun– herkesçe güzel ve hoş kabul edilir. Bu nedenle, insanlar arasında ancak bunlarla temayüz etmeli, bunlarla değerli olmaya çalışmalıyız. Bunların haricinde bir değer ve kıymet kaynağı aramamalıyız.

Bazı insanlar, ahlaki meziyetlerin dışındaki bazı şeylerde değer ararlar. Mesela, kimileri cesarette değer arar, kimileri güçte; kimileri güzellikte arar, kimileri parada... Kimileri de daha farklı şeylerin peşinde koşarak onu bulmaya çalışır. Tüm bunlar boş bir çabadan başka bir şey değildir; çünkü *"gerçek değer"* kabul edilen bu şeylerin hepsi kısmen ya da daha iyi bir şekilde bazı varlıklarda da vardır. Örneğin, aslan daha cesurdur. Deve daha tahammülkârdır. Fil daha güçlüdür. Karun daha zengin, falanca kâfir daha güzel, filanca dinsiz daha yakışıklı, feşmekanca gavur daha çekicidir...

Bilinmelidir ki insan başka özellikleriyle değil, ancak ahlakıyla insandır. Ve yine o, ancak kendisinde bulundurduğu ahlaki değerler kadar değerlidir.
Ne kadar ahlaki fazilet ve erdemli davranışlarla bezenmişse işte o kadar kıymetlidir. İnsanlık nezdinde bunun haricinde hakiki değer ve gerçek kıymet yoktur.

İbni Hazm *rahimehullah* der ki:

"Akıllı kimse; yırtıcıların, hayvanların veya cemadatın kendisinden daha üstün olduğu vasıflara sevinmez. Akıllı kimse ancak Allah'ın kendisini yırtıcılardan, hayvanlardan veya cemadattan ayırt ettiği değerli vasıflarda önde oluşuna sevinir. Dolayısıyla her kim, Allah için kullanması gereken yerin dışında kullandığı cesaretiyle seviniyorsa bilsin ki kaplan ondan daha

1. Bk. el-Ahlaku'l-Fâdıle, Abdullah er-Ruhaylî, s. 100.
2. Aynı yer.
3. Şerhu Dîvani'l-Mutenebbî, s. 280.

atılgan; aslan, kurt ve fil ondan daha cesurdur. Her kim, bedeninin kuvvetiyle seviniyorsa bilsin ki katır, öküz, boğa ve fil bedenen ondan daha güçlüdür. Her kim, ağırlıklara dayanıklılığıyla seviniyorsa bilsin ki eşek ondan daha dayanıklıdır. Her kim, hızlı koşuşuyla seviniyorsa bilsin ki köpek ve tavşan ondan daha süratlidir. Her kim, sesinin güzelliğiyle seviniyorsa bilsin ki birçok kuş ondan daha güzel seslidir. Birçok çalgı aletinin sesi de onunkinden daha çok haz vericidir. Hayvanların daha önde olduğu bu vasıflar hususunda övünmenin ve sevinmenin ne anlamı var ki? Ama kimin ahlaki vasıfları üstün, ilmi geniş, ameli güzel olursa işte sevinen buna sevinsin; çünkü onu bu vasıflarında ancak melekler ve hayırda öncü olan insanlar geçebilir." [4]

Dediğimiz gibi bunların hiçbirisi gerçek değer değildir; çünkü bizden daha düşük olan varlıklarda, hem de çok çok daha iyisiyle vardır.

İşte bizim gerçek anlamda *"değer"* ve *"kıymetin"* ne olduğunu iyi bir şekilde idrak edebilmemiz için öncelikle ahlakın tanımını ve onun şeriat nazarında ne anlama geldiğini doğru olarak bilmemiz gerekmektedir. Bu olmadan insanlar hakkında hatalı, müspet ve menfî değerlendirmeler yapmamız kaçınılmazdır.

O hâlde şimdi gelin, beraberce ahlakın ne olduğunu öğrenmeye çalışalım. Öncelikle ahlakın sözlük ve ıstılahi anlamını, ardından da selefin bu kavramı nasıl tanımladıklarını görelim.

Ahlakın Tanımı

"Ahlak" kelimesi sözlükte: *"insanın doğası, tabiatı, yapısı, huyu, yatılışında bulunan fıtri özellikleri"* gibi anlamlara gelmektedir.[5]

Istılahta ise farklı tanımlar yapılmıştır. Örneğin, İmam Mâverdî *rahimehullah* bunu şu şekilde tarif etmiştir:

"Normal şartlarda dışa yansıyan, gerekli görüldüğünde ise baskı altına alınabilen gizli içgüdülerdir." [6]

Başka âlimlerimizin de farklı tanımları vardır. Biz bu tanımlarla okuyucunun zihnini dağıtmak istemiyoruz. Ancak akılda daha iyi kalmasını sağlamak için bu tanımları şu şekilde özetleyebiliriz: *"İnsanın iyi veya kötü olarak vasıflandırılmasına yol açan manevî nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya konan iradeli davranışlar bütünü"*dür.

Veya daha da basit bir ifadeyle: *"İnsanın nefsinin taşıdığı vasıflar"*dır. Bu vasıflar iyi olabileceği gibi, kötü de olabilir. Eğer nefsin taşıdığı vasıflar şeriat açısından iyi ve güzel kabul edilmişse ona *"güzel ahlak"* denilir. Şayet bu vasıflar şeriat açısından çirkin kabul edilmişse ona da *"kötü ahlak"* denilir.

Bu tanım, ahlakla alakalı akılda tutması kolay olan en sade ve en öz tanımdır.

Bununla birlikte ahlak hakkında daha kapsamlı ve daha detaylandırıcı bir tanım daha vardır ki bu tanım gerçekten ahlak hakkında yapılmış belki de en güzel ve en mükemmel tanımdır. Onu *"et-Ta'rîfât"* adlı kıymetli eserinde Seyyid Şerif Cürcanî *rahimehullah* yapmıştır. Der ki:

"Ahlak; nefiste köklü bir şekilde yer etmiş bir durumdur ki (insanın tüm) eylem ve davranışları, herhangi bir düşünmeye ihtiyaç duymaksızın kendiliğinden ve kolaylıkla ondan meydana gelir. Eğer bu hâl, akıl ve şeriat açısından güzel olan eylem ve davranışların kolaylıkla meydana gelmesine el veriyorsa 'güzel ahlak' diye adlandırılır. Şayet kendisinden çirkin sayılan fiiller sâdır oluyorsa (davranışların) kaynağı sayılan bu hâle 'kötü ahlak' ismi verilir.

Tanımda ahlak için "nefiste köklü bir şekilde yer etmiş bir durum" dedik; çünkü kendisinden ara sıra maddî fedakârlıkta bulunma eylemi meydana gelen kişiye, –bu vasıf nefsinde köklü bir şekilde yer etmediği sürece– "Bunun ahlakı cömertliktir." denilmez.

Aynı şekilde öfke anında büyük uğraş ve çaba sonucu susmayı anca becerebilen kişiye "Bunun ahlakı yumuşaklıktır/hilimdir" denilmez.

---

4. *el-Ahlaku ve's-Siyer fî Mudâvati'n-Nefs, İbni Hazm, s. 18, 19.*
5. *"Ahlak" kelimesi Arapçada "خُلُق/huluk" kelimesinin çoğuludur. "Yaratılış" anlamına gelen "خَلْق/halk" kelimesi ile aynı köke mensuptur. "خَلْق/Halk" kelimesi, insanın daha çok dış görünüşüyle, fizikî yapısıyla alakalı şeyler için kullanılırken, "davranışların kaynağı" anlamına gelen "خُلُق/huluk" kelimesi ise insanın daha çok manevî dünyasıyla, iç âleminde var olan vasıflarıyla alakalı olarak kullanılmaktadır. Aslında her iki kelime de aynı anlama gelmektedir. Ancak aralarında şöyle latif bir fark oluşmuştur: "خَلْق/halk" kelimesi, insanın gözü ile görülebilen dış eşkaline, fizikî yapı ve suretine; "خُلُق/huluk" kelimesi ise basiretle idrak edilebilen kalbî davranışlarına, manevî yönlerine söylenir. Yani ikisi arasında sıkı ama latîf bir bağ vardır.*
6. *Teshîlu'n-Nazar ve Ta'cîlu'z-Zafer, s. 5.*

Ahlak; bir işi mücerret olarak "yapmaktan" ibaret değildir; çünkü ahlakı cömertlik olan nice insan vardır ki kimi zaman malı olmadığı için bazen de başka bir sebepten dolayı harcama yapamaz. Ahlakı cimrilik olan nice insan da vardır ki bir sebebe binaen veya riya için harcar da harcar." [7]

Cürcanî'nin *rahimehullah* yapmış olduğu bu tanım, kelimenin tam anlamıyla harikadır. Bu tanımı, hakkıyla anladığımıza emin oluncaya dek dikkatle ve ağır ağır okumamız gerekir. Çünkü bunun güzelce anlaşılmasıyla ahlak etrafında dönen birçok problem de kendiliğinden ortadan kalkacaktır.

Bu tarifte bizim dikkatimizi çeken ve anlaşıldığında birçok problemi halledeceğini düşündüğümüz en önemli nokta, ahlaki fiillerin herhangi bir düşünmeye ihtiyaç duymaksızın *"kendiliğinden"* ve *"kolaylıkla"* meydana geliyor olabilmesidir.

Bu, ahlakın belki de en önemli esasıdır. Yani ahlaka taalluk eden bir fiil eğer insan tarafından kolaylıkla yapılabiliyorsa o insan o ahlakla bezenmiş, o ahlaka sahip olmuş demektir. Veya diğer bir deyişle o ahlak onda artık sübut bulmuş, kökleşmiştir.

Bu, güzel ahlak için de kötü ahlak için de geçerli bir durumdur.

Yani bir insan, örneğin, *"kolaylıkla"* malından harcama yapabiliyor ve bu noktada hiç düşünmeden adım atabiliyorsa o insan İslam Şeriatı'nın övdüğü *"cömertlik ahlakına"* sahip demektir. Velev ki yaptığı harcama çok az olsa ya da imkânsızlıklar nedeniyle hiç harcama yapamasa bile…

Yine bir insan şefkat ve acımayı gerekli kılan bir durumla karşı karşıya kaldığında, karşısındaki varlığın ne olduğuna bakmaksızın hiç düşünmeden ve kolaylıkla merhamet duyguları kabarıyor, ona acıyor ve bunun gereğini bir an olsun düşünmeden ortaya koyabiliyorsa o insan *"merhamet ahlakına"* sahip demektir. Velev ki elinden hiçbir şey gelmese bile…

Ve yine bir insan kendisini öfkelendirecek bir durumla karşı karşıya kaldığında, kolaylıkla ve nefsini hiç zorlamadan tahammül gösterebiliyor ve öfkenin gerektirdiği davranışları sergilemiyorsa o insan *"sabır ahlakına"* sahip demektir.

Bu noktada örnekleri çoğaltmamız mümkün.

Olumsuz vasıflara da şunları örnek gösterebiliriz: Mesela bir insan, harcama yapması gerekli ve zaruri olan durumlarda nefsi ile sıkı bir mücadele yaşıyor, bin bir hesabın peşinde koşuyor ve iç dünyasında sürekli git geller yaşayarak *"zoraki"* malından bir şeyler verebiliyorsa o insan İslam Şeriatı'nın zemmettiği *"cimrilik ahlakına"* sahip demektir; cömert değildir. Velev ki ara sıra harcamalar yapsa velev ki dış görünüşüyle cömertmiş imajı verse bile…

Yine bir insan acımayı gerekli kılan bir durumla karşılaştığında karşısındaki varlığın ne ve kim olduğuna baktıktan sonra acıyıp acımayacağına karar veriyorsa veya bu durumda merhamet duyguları hemen harekete geçmiyorsa ya da bunun gereğini bin bir tereddütten ve hesaptan sonra yapabiliyorsa bu insan İslam'ın yerdiği *"zulüm ahlakına"* sahip demektir; merhametli değildir. Velev ki ara sıra varlıklara acısa ara ara *"şefkat gözyaşı"* dökse bile…

Ve yine bir insan sinirlenmeyi ve gazabı gerekli kılan bir durumla karşı karşıya kaldığında öfkesine sahip olamıyor, kızıyor, bağırıyor, çağırıyor ya da zoraki öfkesini kontrol altına alabiliyorsa bu insan da İslam Şeriatı'nın kötülediği *"öfke ahlakına"* sahiptir; sabırlı değildir. Velev ki ara ara bazı olaylara sabır ve tahammül gösterse bile…

Bu noktada da örnekleri çoğaltmamız mümkündür.

İşte anlattığımız bu şeylerden açığa çıkıyor ki bir insanın güzel ahlaklı sayılabilmesi için güzel ahlakın konusu olan şeyleri kolaylıkla, zorlanmadan ve çok rahat bir şekilde yapıyor olabilmesi esastır. Yine aynı şekilde bir insanın kötü ahlaklı sayılabilmesi için de kötü ahlakın konusu olan şeyleri hiç zorlanmadan, kolaylıkla ve rahatça yapıyor olabilmesi esastır. Sözün özü, bir şeyi bir kere yapmak veya yapmamak ahlak değildir. Bir şeyin bir insanda ahlak hâline dönüşmüş olabilmesi için artık onu kolaylıkla yapabiliyor olması şarttır. Zorlukla yapılan şeylerin o ahlakla alakası yoktur.

Şimdi gelin, kısaca bir muhasebe yapalım. Örneğin:

- Birileri zulme maruz kaldığında hemen tepki verebiliyor musunuz?

---

7. S. 113.

Kendilerinde bulunan sıkıntıları def etmek için nefisleriyle cihad edemeyenler, harp meydanlarında kendilerine eziyet veren düşmanlarıyla asla cihad edemezler. Etseler de mutlaka yenilirler.
Şu hâlde ahlakımızı güzelleştirmek için ciddi bir cihad ortaya koymamız kaçınılmazdır; aksi hâlde kendisiyle şimdi cihad etmediğimiz kötü vasıflar, yarın gerçek harp meydanlarında bize galebe çalarak ilahi yardımı bizden uzaklaştıracaktır.

- Bir yetimi, bir mazlumu, bir cılız hayvanı gördüğünüzde acıma duygularınızın galeyana gelmesinden ötürü sözcükler boğazınızda düğümleniyor, gözyaşlarınız göz kapağından dışarı fırlamak için sizi zorluyor mu?
- İnsanların birisinin hakkını yiyip hukukunu çiğnediğini gördüğünüzde, tükürüğünüzü yutkunmakta zorlanıyor musunuz?
- Birileri zalimlik ettiğinde hemen karşılarına dikilebiliyor musunuz?
- Birileri bilmeden hakkınıza tecavüz ettiğinde veya istemeden saygısızlık yaptığında gereğini yapmaya gücünüz yettiği hâlde affedebiliyor musunuz?
- Eşinizin, dostunuzun, akrabalarınızın eziyetlerine tahammül gösterebiliyor musunuz?
- Öfkelendiğinizde hemen sinirinizi kontrol altına alıp sabredebiliyor musunuz?
- Ailenize, çoluk çocuğunuza, akraba ve komşularınıza kolaylıkla izzet-i ikramda bulunabiliyor musunuz?
- İffetsiz görüntüler gördüğünüzde hayânız müsaade etmediğinden hemen yüzünüzü çevirebiliyor musunuz?
- Ahlaksızca teklifler sunulduğunda hiç düşünmeden *"hayır"* deyip reddedebiliyor musunuz?
- Yalan söylemeniz istendiğinde bir an bile beklemeden *"asla"* diyebiliyor musunuz?
- Birileri küfredip sövdüğünde utancınızdan dolayı karşı koyabiliyor veya o ortamı hemen terk edebiliyor musunuz?
- En zor anlarda dahi doğru söylemeyi âdet edinmiş misiniz?
- Kardeşlerinize her daim tebessüm atmayı becerebiliyor musunuz?
- İyilik yapıldığında kolaylıkla teşekkür edebiliyor musunuz?
- İnsanlara tevazu ile davranabiliyor musunuz?
- Hak sahiplerine haklarını bir an olsun tereddüt etmeden iade edebiliyor musunuz?
- En yakınınız bile olsa adaletle karar vermeyi becerebiliyor musunuz?[8]

Evet, tüm bunları rahatlıkla ve hiç zorlanmadan yapabiliyorsanız, en ufak bir şüpheniz olmasın ki siz Allah'ın sevip razı olduğu ahlaklı kullardansınız. Ama bunları veya bunlar içerisinden bazı maddeleri yaparken zorlanıyorsanız veya yapamıyorsanız zorlandığınız ve yapamadığınız oranda ahlak eksikliğiniz var demektir. Bu durumda hemen teşhis koyup tedavisine başlayın. Ve bir an önce onu Allah'ın razı olacağı kıvama getirmek için gayret edin. Unutmayın ki bu hastalıkları tedavi etmek için çabalamak, Allah yolunda cihadın bir parçası olduğu gibi, bu noktada harcanan tüm emekler de cihad kadar değerli ve makbul sayılır. Kendilerinde bulunan sıkıntıları def etmek için nefisleriyle cihad edemeyenler, harp meydanlarında kendilerine eziyet veren düşmanlarıyla

8. *Bu soruları dikkatlice değerlendirdiğimizde ahlaki açıdan ne kadar eksik olduğumuzu hemen fark ediyoruz. Büyüklerimizin, davetçilerimizin, öncü şahsiyetlerimizin ve hatta âlimlerimizin bile –maalesef– bu noktada sınıfı "takdirle" geçemediklerine şahitlik ediyoruz. Buradaki şeyleri biz yazdığımız için sanki dört dörtlük bunlara riayet ettiğimiz gibi bir şey algılanmamalı; biz de bu konularda zaaflar yaşıyor, sıkıntılar çekiyor, sürekli bir mücadele içerisinde eksikliklerimizi tehzip edip düzeltmek için boğuşup duruyoruz. Rabbim, başta nefsim olmak üzere tüm kardeşlerimize, âlimlerimize, hocalarımıza, davetçilerimize, eşlerimize, çocuklarımıza güzel ahlakla bezenmeyi nasip etsin ve bu ahlak ilkelerini hayatımızda uygulamayı son derece kolaylaştırsın. Allahumme âmîn.*

asla cihad edemezler. Etseler de mutlaka yenilirler. Şu hâlde ahlakımızı güzelleştirmek için ciddi bir cihad ortaya koymamız kaçınılmazdır; aksi hâlde kendisiyle şimdi cihad etmediğimiz kötü vasıflar, yarın gerçek harp meydanlarında bize galebe çalarak ilahi yardımı bizden uzaklaştıracaktır.

Selef Nezdinde Ahlakın Tanımı

Üst başlıkta kısaca ahlakın sözlük ve ıstılah anlamını ve özetle bunun nasıl anlaşılması gerektiğini izah etmeye çalıştık. Burada ise seleften bazı âlimlerimizin, ahlakın sözlük ve ıstılah anlamından daha ziyade, genel bir bakış açısıyla ahlaka dair yapmış oldukları farklı ama hoş birkaç tanımı zikretmek istiyoruz. Ta ki bu sayede fayda artsın, kalplerimiz şenlensin ve ahlakın ne kadar hoş bir vasıf olduğunu iliklerimize kadar bir kere daha derinden hissedelim.

İşte sana o tanımlardan bazıları:

- Hasan-ı Basri'ye *rahimehullah*: *"Güzel ahlak nedir?"* diye soruldu. O da bu soruya:

كف الأذى وبذل الندى ، وطلاقة الوجه

"(İnsanlara) eziyet vermekten uzak durmak, bolca ikramda bulunmak ve güler yüzlü olmaktır." diyerek cevap verdi.[9]

Görüldüğü üzere Hasan-ı Basri *rahimehullah*, ahlakı bu üç değerli kelimeyle özetlemiştir. Size tavsiyemiz bu üç kelimeyi aklınızda tutmanız ve onu hiç unutmamanızdır. Şimdi bunları kısaca izah ederek, tabiin döneminde yaşayan insanların ahlaka nasıl bir anlam yüklediklerini anlamaya çalışalım.

1. Bu üç maddenin ilki, "كف الأذى/insanlara eziyet vermekten uzak durmak"tır.

Bilinmelidir ki insanlara verilen eziyet –genel anlamda– üç şeyde olur:

a. Onların mallarında.

b. Onların canlarında, yani bedenlerinde.

c. Onların ırz ve namuslarında. Yani haysiyetlerini ve onurlarını zedeleyecek şeylerde.

9. *el-Âdabu'ş-Şer'iyye, İbni Muflih, 2/216.*

Bir Müslümanın, eziyetin tüm bu alan ve mahallerinden uzak durması ve bu şekilde ahlaklı bir kul olduğunu ispatlaması gerekmektedir.

Yine insanlara eziyet vermenin birçok şekli ve sûreti vardır. Bu eziyet bazen *"kalp"*, bazen *"dil"*, bazen de *"azalar"* ile olur.

Bunları açıklayacak olursak;

a. Kalp ile Eziyet: Bu; insanlara buğz etmek, onlara nefret beslemek, kin gütmek[10], haset etmek, çekememek, sahip oldukları güzelliklerin yok olmasını temenni etmek, onları hor ve hakir görmek, başlarına gelen musibetlere sevinmek gibi şeylerle olur. Tüm bunlar bir insanın, kalbi ile insanlara eziyet vermesinin sûretlerindendir.

b. Dil ile Eziyet: Bu; insanlara sövmek, küfretmek, hakarette bulunmak, lanet okumak, beddua etmek, hoşlanılmayan ağız şakaları yapmak, rencide edici sözler söylemek, neseplerine ve namuslarına dil uzatmak, arkalarından konuşmak, gıybet yapmak, laf getirip götürmek, onları ispiyonlamak gibi şeylerle olur. Bunlar da bir insanın, dili ile diğer insanlara eziyet vermesinin şekillerindendir.

c. Azalarla Eziyet: Bu da; insanları dövmek, darp etmek, rahatsız olacakları el şakaları yapmak, mallarını gasp etmek, eşyalarına kesik atmak, onları üzecek işlere koşuşturmak gibi şeylerle olur. Bunlar da bir insanın, azaları ile diğer insanlara eziyet vermesinin çeşitlerindendir.

İşte bir Müslümanın, Selef nezdinde hakiki anlamda ahlaklılardan sayılabilmesi için eziyetin tüm bu şekil ve versiyonlarından uzak durması ve bu suretle ahlakın üç sütunundan birisini ayağa kaldırması gerekmektedir.

Hasan-ı Basri *rahimehullah* naklettiğimiz bu sözü ile tüm bu sayılanlardan uzak durmanın ahlak kapsamında olduğunu ve ancak böyle kimselerin gerçek manada ahlaklı olabileceğini ifade etmiştir.

10. *Hemen belirtelim ki buradaki "insanlar" lafzı ile kastımız tüm insanlar değildir; insani ilişkiler içerisinde kendileri ile güzel geçinmemiz emredilen kimselerdir. Çünkü insanlardan bazıları vardır ki küfürleri, şirkleri ve İslam'a olan düşmanlıkları nedeniyle şer'an kin, nefret ve düşmanlığı hak etmektedirler. Onlara bu saydıklarımızı beslemek, günah olması bir yana, imanın bir rüknü, bir vecibesi ve en sağlam kulpudur. Dolayısıyla buradaki kastımızı "Kur'ân ve sünnette buğuz ve düşmanlıkları gerekli görülmeyen normal insanlar" şeklinde anlamak gerekir.*

2. Hasan-ı Basri'nin tanımda zikrettiği ikinci madde, "بذل الندى/*bolca ikramda bulunmak*"tır.

"Bolca ikramda bulunmak" diye tercüme ettiğimiz *"bezlu'n-nedâ"* ifadesi; cömertlikte sınırları zorlamak, çokça iyilik yapmak ve elden geldiğince ihsanda bulunmak demektir.

Birçok insan bunun sadece *"mal vermekle"* olacağını zanneder; oysa bu son derece kısır bir anlayıştır. Zira bazen insanların ihtiyaç duyduğu bir bilgiyi, bir ilmi, bir malumatı yaymak da iyilik ve ihsanda bulunmak kapsamındadır. Yine makam ve mansıpta yapılan cömertlik de bu kısma dahildir. Şöyle ki: Kimi zaman insanlar, sahip olunan o makamın gücüne, yardımına, desteğine ihtiyaç duyar; kendilerini ona muhtaç hissederler. İşte o anda ihtiyacı olan o kimseleri meşru çerçevede bu makamdan mahrum bırakmamak ve o makamın gerektirdiği hayrı sonuna kadar onlara açmak kelimenin tam anlamıyla *"bezlu'n-nedâ"*dır, yani cömertçe iyilik ve ihsanda bulunmaktır.

Yine ev taşımak, yükü ağır olana yardım etmek, zorda olana kolaylık sağlamak, darda olanın sıkıntısını gidermek, borçlulara süre vermek gibi beden ile yapılan fedakârlıklar da bu kapsamın altına girmektedir.

Buna göre mümin bir insan bu tarz iyilik ve ihsanı bolca yapabilir olduğunda, o insan Hasan-ı Basri nezdinde gerçek anlamda ahlaklı bir insandır. O bu sözüyle ahlaklı olabilmenin yolunun *"bezlu'n-nedâ"*dan, yani bolca ikramda bulunmaktan geçtiğini sarahaten ifade etmiştir.

3. Hasan-ı Basri'nin *rahimehullah* tanımda zikrettiği üçüncü madde ise "طلاقة الوجه/*güler yüzlü olmak*"tır.

"Güler yüzlü olmak" ifadesi ile kastedilen; bir müminin insanlarla karşılaştığında yüzünü ekşitmemesi, somurtkan durmaması, abus olmaması; aksine tebessüm etmesi, parlak ve güzel bir yüz ifadesi ile onlarla bir arada bulunmasıdır. Çünkü bu, onların kalbine huzur ve sevinç sokacak, kendilerini daha iyi hissetmelerine sebebiyet verecektir. Bu bile bir müminin sadaka sevabı kazanması için yeterli bir nedendir. Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurur ki:

"Kardeşinın yüzüne tebessüm etmen senin için bir sadakadır." [11]

İşte, Hasan-ı Basri *rahimehullah* bu sözü ile gerçek anlamda ahlaklı olabilmenin diğer bir ipucunu bizlere vermiştir. Buna göre güler yüzlü ol(a)mayanlar, güzel ahlaklı da olamazlar!

◆ *"Güzel ahlak nedir?"* sorusu Hasan-ı Basri'den daha sonraları yaşamış olan Abdullah İbni Mubarek'e de sorulmuş, o da bu soruya Hasan-ı Basri'ninkine küçük bir ilave yaparak şöyle cevap vermiştir:

طلاقة الوجه ، وبذل المعروف ، وكف الأذى ، و أن تحتمل ما يكون من الناس

"Güler yüzlü olmak[12], iyi işleri bolca yapmak, eziyet vermekten uzak durmak ve insanlardan gelen sıkıntılara tahammül göstermektir." [13]

Görüldüğü üzere İbni Mubarek'in *rahimehullah* tanımında *"insanlardan gelen sıkıntılara tahammül göstermek"* ilavesi vardır.

Gerçekten de bu ilave, ahlak konusunda çok önemli bir yere haizdir. Çünkü insanların ezasına, cefasına, sıkıntılarına, yanlışlarına, gafletlerine, serkeşliklerine, vurdumduymazlıklarına, aldatmalarına, yarı yolda bırakmalarına... sabredip tahammül göster(e)meyenler, güzel ahlaktan nasiplerine düşen payı alamazlar. Böylelerinin gönülleri geniş olmadığı için İslam davasında hizmetkâr, cemaat arasında yönetici, ümmet arasında lider, aile efradı arasında idareci olmaları söz konusu olamaz. Zira bu yerlerde başı çeken bir konumda olabilmek için mutlaka insanların hatalarına karşı geniş gönüllü olmak, onları affedebilmek gerekmektedir. Tahammül eksikliği olanlar, bunu nasıl başarabilirler ki?

---

11. *Tirmizi rivayet etmiştir.*

12. *Tirmizi'nin rivayetinde bu ibare "بسط الوجه" şeklinde nakledilmiştir. Bk: Sünenu't-Tirmizi, 2005 numaralı rivayet.*

13. *Câmiu'l-Ulûmi ve'l-Hikem, İbni Receb el-Hanbeli, s. 254. Tanımdaki ilave "Nadratu'n-Naîm fî Mekârimi Ahlaki'r-Rasûli'l-Kerîm" adlı eserde geçmektedir. Bk. 5/1584. Ancak her ne kadar kitapta bu ilave İbni Receb'in "Câmiu'l-Ulûmi ve'l-Hikem" adlı eserine dayandırılsa da biz bunun İbni Mubarek'e nispetini mezkûr kaynakta bulamadık. Bu ilave, adı geçen kaynakta Ahmed b. Hanbel'in sözü olarak aktarılmaktadır. Bk. "Câmiu'l-Ulûmi ve'l-Hikem, s. 254." Bu alanda kaleme alınan birçok kaynakta da aynı nispet yapılmaktadır; lakin dediğimiz gibi bu nispetin İbni Receb'in rahimehullah kitabında İbni Mubarek'in sözü olarak geçtiği doğru değildir.*

Bu nedenle ahlak konusunda İbni Mubarek'in zikrettiği bu ilaveyi önemsemek ve onunla bezenmek için gayret göstermek gerekmektedir.

◆ *"Güzel ahlak nedir?"* sorusu İmam Ahmed'e sorulduğunda ise şöyle cevap vermiştir:

أن لا تغضب ، ولا تحقد

"Kızmaman ve kin gütmemendir." [14]

Diğer bir rivayette onun bu soruya tıpkı İbni Mubarek'in dediği gibi:

أن تحتمل ما يكون من الناس

"İnsanlardan meydana gelen (sıkıntılara) tahammül göstermendir" şeklinde cevap verdiği nakledilmiştir.[15]

◆ *"Güzel ahlak nedir?"* sorusu seleften farklı bazı simalara da sorulmuş, onlar da bu soruya şöyle cevap vermişler:

- İnsanlarla güzel geçinmek,
- Onlara kendini sevdirmek,
- Onların zelle ve kusurlarını affetmek,
- Kötülüklerine ve hatalarına sabretmek,
- Sövüp hakaret ettiklerinde aldırış etmemek,
- Merhametli olmak,
- Hayâ ile bezenmek,
- Kibirlenmemek,
- Şiddet göstermemek,
- Öfkelenmemek; şayet öfkelenilse o öfkeyi hemen Allah için yutabilmek,
- Azarlamamak,
- Az konuşmak,
- Boş işlerden yüz çevirmek...[16]

Bu cevapların hepsi haktır ve her biri ahlakın tanımı içerisine girmektedir. Ama bunların bazıları ahlakın asılları iken, bazıları fürularıdır.[17] Bu ikisi arasında bazı farklar vardır. Yeri gelince bunları göreceğiz inşâallah.

14. *Tuhfetu'l-Ahvezî, 5/414.*
15. *Câmiu'l-Ulûmi ve'l-Hikem, İbni Receb el-Hanbelî, s. 254.*
16. *Bu maddelerin bir kısmı "Nadratu'n-Naîm fî Mekârimi Ahlaki'r-Rasûli'l-Kerîm" adlı eserden iktibas edilmiştir. Bk. 5/1584.*
17. *Ahlakın asılları ve füruları hakkında ilerleyen yazılarda inşallah detaylı bilgi verilecektir.*

Ahlaka Ara Sıra Muhalefet Etmek Ahlaksızlık Sayılır mı?

Bir ahlakın insanda ahlaka dönüşmüş olması için onun kolaylıkla yapılabiliyor olması şarttır, dedik ve kolaylıkla yapılmayan şeylerin kişide kökleşmiş bir ahlak olmadığını ifade etmeye çalıştık. İşte laf buraya gelince sanırım sizin de aklınıza şu soru takılmıştır: Acaba ara sıra ahlakımıza ters düşecek işleri yapsak bu da ahlaksızlık olur mu? Veya böylesi bir kimse ahlaksız sayılır mı?

Soruyu isterseniz biraz daha anlaşılır hâle getirelim: Yani insan hiç mi kızmamalı, hiç mi öfkelenmemeli, hiç mi kötü konuşmamalıdır? Arada sırada kızsa, öfkelense, cimrilik yapsa, bağırsa, kötü söz söylese, tahammülsüzlük etse vs. bu, o insanı ahlaksız yapar mı?

Bu soruya bu konuda kalem oynatan yazarlarımız şöyle cevap vermişlerdir:

Eğer kişi sürekli değil de nadiren yanlış bir davranış sergiliyorsa her ne kadar o davranış haddi zatında yanlış olsa da bu, o kişiyi büsbütün ahlaksız yapmaz. Çünkü bir şeyin bir insanda ahlak olabilmesi için onu artık kolaylıkla, hiç zorlanmadan ve her an yapabiliyor olması gerekir. Oysa bu adam ahlaka muğayir olan bu davranışını bir seferlik veya nadiren olacak şekilde yapmıştır. İşte bundan dolayı, her ne kadar o davranışı haddi zatında yanlış olup ahlaka ters düşse de böylesi bir kimse hemen ahlaksızlıkla yaftalanmaz, kendisine *"bu ahlaksızdır"* denilmez. Ta ki bu davranış onda kolaylıkla yapılabilir hâle gelene dek...

Buna göre, her zaman değil ama ara sıra öfkelenen, bazen kızan, kimi özel durumlarda sesi yükselen, çok bunaltıldığında yanlış sayılan bazı davranışlar sergileyen bir kişi, İslam literatüründe *"ahlaksız"* değildir.

Siz bir şeyi yaptığınızda, onu nasıl yaptığınıza ve yaparken zorlanıp zorlanmadığınıza bakın. Bunu hem olumlu vasıflar hem de olumsuz vasıflar için uygulayın. İşte o zaman ahlakla alakalı durumunuzu kendiniz tespit eder, ahlaklı olup-olmadığınıza bizzat siz karar verirsiniz.

Bazen sahabe içerisinde bile yapılmaması gereken işleri yapan, söylenmemesi gereken sözleri söyleyen, kızılmaması gereken durumlarda kızan insanlar

çıkmıştır. Mesela, bir defasında Yahudiler Peygamberimiz'in *sallallahu aleyhi ve sellem* huzuruna girmişler ve girerken *"es-selamu aleykum"* demek yerine, *"Yok olasıca!"* anlamına gelen *"es-sâmu aleykum"* demişlerdi. Bunu duyan Aişe validemiz çok öfkelenmiş ve onlara lanet etmeye başlamıştı. Onun bu öfkeli ve lanetçi tavrını gören Efendimiz: *"Hayırdır ey Aişe, ne yapıyorsun?"* diyerek ona öfkesinin sebebini sormuş, o da: *"Ne dediklerini duymuyor musunuz ya Rasûlallah?"* diye karşılık vermişti. Rasûlullah onlara nasıl cevap verdiğini Aişe annemizin anlamadığını fark edince: *"Sen benim onlara ne dediğimi duymadın herhâlde? Ben de onlara 'Sizin de üzerinize olsun' diyerek cevap verdim."* buyurmuş, sonra da Aişe annemizin tavrının yanlış olduğunu, orada hemen öfkelenmemesi gerektiğini şu sözleri ile dile getirmişti:

مَهْلًا يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الرِّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ

"Hemen kızma ey Aişe! Şüphesiz Allah her işte yumuşaklıkla davranılmasını sever." [18]

Görüldüğü üzere Aişe annemiz burada Rasûlullah'ın değerlendirmesine göre kızmaması gerektiği hâlde kızmıştı. Lakin onun bu öfkelenmesi onu ahlaksız yapmadığı gibi, böyle anılmasına da sebebiyet vermedi.

Buna bir örnek daha verelim: Uyeyne b. Hısn *radıyallahu anh*, Müellefe-i Kulup'tan, yani kalpleri İslam'a ısındırılarak dine girenlerden biri idi. Bir ara Medine'ye gelip yeğeni Hurr b. Kays'a misafir olmuştu. Bu zat, huyu ve ahlaki yapısı itibariyle sahabe içerisinde kendisiyle anlaşılması oldukça zor olan kimselerdendi. Yeğeni Hurr b. Kays ise onun tam tersine muhteşem bir ahlaka sahipti ve ilmî yeteneklerinden dolayı genç yaşına rağmen Ömer'in *radıyallahu anh* istişare heyetine katılmayı başarabilmişti. Onun bu konumu nedeniyle Uyeyne b. Hısn, yeğeni Hurr b. Kays'a:

"– Yeğenim! Senin halife yanında önemli bir yerin vardır. Beni kendisiyle görüştürsene, dedi.

Hurr da onun ne yapacağını hiç düşünmeden Ömer'den izin aldı. Uyeyne Ömer'in yanına girince:

– Ey Hattab'ın oğlu! Allah'a yemin ederim ki sen bize fazla bir şey vermiyor, aramızda da adaletle hükmetmiyorsun, dedi."

Bu söz Ömer'i *radıyallahu anh* oldukça öfkelendirdi ve sırf bu sözünden dolayı Uyeyne'nin üzerine yürüyüp onun canını yakmak istedi.

Tam o arada Hurr b. Kays devreye girdi ve:

"– Ey müminlerin emiri! Allah, Peygamberine 'Af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.' [19] *buyuruyor. Benim bu amcam da cahillerdendir,* dedi."

Hurr *radıyallahu anh* bu ayeti okuyunca Ömer *radıyallahu anh*, öfkesine hâkim oldu ve Uyeyne'yi cezalandırmaktan vazgeçti. Çünkü Ömer, Allah'ın kitabına son derece bağlı idi.[20]

Bu rivayette de aslında söylenen yanlış sözlere hemen kızılmaması gerektiği hâlde, Ömer'in *radıyallahu anh* aşırı bir şekilde kızdığını ve neticesinde karşısındaki sahabiyi cezalandırmaya teşebbüs ettiğini görüyoruz. Ömer'in anlık bu tepki ve kızgınlığı onu ahlaksız yapmadığı gibi, böyle anılmasına da sebebiyet vermedi. Çünkü –üstte de dediğimiz gibi– bir insanın ahlaksız olabilmesi için bir şeyi sürekli ve kolaylıkla yapabilir olması gerekiyordu.

Bu noktada ahlakın farklı konuları üzerinden sahabeden nakledilen daha onlarca örnek zikretmek mümkündür.

Demek ki bazen biz de kızılmaması gereken bir yerde kızabilir, yapmamamız gereken bazı yanlış davranışları yapabiliriz. Bunları ara sıra aslında yapmak istemediğimiz hâlde yapmamız bizi ahlaksız kılmayacağız gibi, böyle kabul edilmemizi de gerektirmez.

İşte burası gözden kaçan ve belki bazen yanlış değerlendirilen bir noktadır. Bazen insanlar öfkelendiğinde, yanlış bir şeyler söylediğinde veya ahlaka muhalif bazı tutumlar sergilediğinde hemen seni ahlaksızlıkla itham ederler. Oysa bu doğru değildir; ahlaksız olabilmek için bunu sürekli hâle getirmek ve kolaylıkla yapabilir olmak gerekir.

Söz buraya gelince hemen altını çizelim ki bu cümlelerimizden *"ara ara yanlış şeyler yapabiliriz"* şeklinde yanlış bir çıkarım yapmak doğru olmaz; zira bu bir istisnadır ve istisnalardan anlam çıkarıp üzerine bazı şeyleri bina etmek ya kalplerinde eğrilik

18. *Buhari rivayet etmiştir.*

19. *7/A'râf, 199.*

20. *Buhari rivayet etmiştir. Aslı için bk. 4642.*

olanların ya da art niyetlilerin işidir. Temiz kalplerin böyle şeyler yapması asla söz konusu olmaz. Onlar, istisnalar üzerine genel hükümlerin bina edilmeyeceğini bilir ve asıl hükme ram olup istisnaları yerinde ve miktarınca kullanırlar.

Burada son olarak bir noktaya daha dikkat çekip başlığımızı sonlandıralım: Bir insan, İslam tarafından güzel sayılan bir ahlaka sahip iken yaşadığı çevrenin, olayların, insanların veya ortamların etkisiyle bu ahlakına ters düşecek bir şeyi artık sürekli yapmaya başlarsa bu, onda var olan o güzel ahlakı zamanla[21] bozacaktır. Mesela, aslen sabırlı olan ve öfkesini kontrol altına almayı kolaylıkla becerebilen bir insan, zamanla öfkeye açılan kapıları zorlar ve kızmayı gerektiren bir durumla karşılaştığında sabretmek yerine öfkelenmeyi, tahammül yerine de tepkiyi tercih ederse bu çok kısa bir süre sonra onda ahlaka dönüşecek ve sabırlı olan o şahıs artık –istese de istemese de– öfke ahlakıyla ahlaklanmış olacaktır.

Yine örneğin aslen cömert olan ve başkalarıyla mal paylaşmayı kolaylıkla becerebilen bir insan, zamanla cimriliğe meyledip harcanması gereken yerlerde bile vermek yerine elde tutmayı tercih ederse bu tutum çok kısa bir süre sonra onda ahlaka dönüşecek ve aslen cömert olan o şahıs artık cimrilik ahlakıyla ahlaklanacaktır.

İffetli birisi için de aynı şeyleri söyleyebiliriz. Adam aslında çok utangaç ve hayâlıdır. Müstehcen şeylere, yanlış tekliflere, uygunsuz söz ve hareketlere karşı kalbinde müthiş bir utanma duygusu, çok hoş bir hayâsı vardır. Ama bu şahıs kalbinde var olan bu duyguyu köreltir ve zamanla uygunsuz olan bu işlere yönelirse aradan fazla geçmez bu hayâsızlıklar artık ona normalmiş gibi gelir ve bir daha bu tür şeylerden dolayı kalben utanç hissetmez.

Bu sayılanlar, olumludan olumsuza doğru meyle yönelik misallerdir. Bunun tam zıttı misaller de verebiliriz. Örneğin, adam çok öfkelidir. Normal şartlarda öfkesini kontrol altına almayı beceremez. Ama bu şahıs değişime karar verir, sabırlı olması gerektiğine inanır ve öfkeleneceği bazı olaylarda da bu inancı gereği sabır gösterirse artık sabır yavaş yavaş o insanda ahlaka dönüşür. Bu tarz antrenmanlarla kişi sabır ehli birisi olabilir.

Cimri, iffetsiz, kindar, hasetçi, kibirli, kendini beğenmiş, zalim, gaddar, hak yiyen... insanlar için de aynı şeyleri söyleyebiliriz.

İşte bu anlattığımız meselede önemli olan husus, bir şeyi sürekli yapmaya endekslenmek veya kalpte sürekli yapma niyeti ve eğilimi taşımaktır. Kişi, bu niyeti gönlünde bulundurduğu sürece artık o şey onda çok kısa sürede *"alışılmış huy"* olarak kendisini gösterecektir. Zaten ahlak dediğimiz şey de bu değil midir?

Bu nedenle, olumlu veya olumsuz bir ahlaka sahip olmak istiyorsanız yapacağınız en mühim şey onu sürekli yapmaya kendinizi alıştırmanızdır. Bunu becerdiğinizde artık o şey sizde ahlak olarak kendisini dışa vuracaktır. Velev ki siz istemeseniz bile...

Rabbim hepimize ahlakı doğru bir şekilde anlayıp uygulamayı nasip etsin. Güzel ahlakla ahlaklanmayı bizlere kolay kılsın. (Allahumme âmin)

Ve'l-hamdu lillahi Rabbi'l-âlemîn

21. *Uzmanların belirttiğine göre bir insan, kendisinde var olan olumlu veya olumsuz bir huyu değiştirmek istiyorsa veya diğer bir ifadeyle bir şeyi bilinçaltına sokarak artık ona sahip olmayı arzuluyorsa 6 ila 21 gün arası o şeye düzenli bir şekilde devam etmesi gerekmektedir. Yani kimi insanlar bu yeni huya 6 gün içerisinde alışıp sahip olabilirken, kimileri ise buna 21 güne kadarki süre zarfında alışıp sahip olmaktadır. Bu nedenle iyi veya kötü hangi huya sahip olmak istiyorsanız, bu süre zarfında onun üzerinde durun. Neticesinde göreceksiniz ki o şey artık sizde huya dönüşmüştür. Bir süre kendinizi sövmeye alıştırın veya söven birilerine üç beş gün takılın, istemeseniz bile artık siz de sövmeye başlarsınız. Buna mukabil ilmi, zikri, cihadı, infakı vs. dilinize dolayın yahut bunları seven ve her daim gündem eden insanlarla bir süre haşır neşir olun, istemeseniz de artık siz de bu hayırlı amelleri konuşmaya ve gündem etmeye başlarsınız. İşin özü, bir şeyi bir müddet yapmakta saklıdır. Bunu yapanlar kısa sürede ona sahip olurlar.*

Hikmet Parıltıları

Halim el–Asam şöyle demiştir: *"Kimin kalbi dört tehlikeden hâli ise o aldanmıştır ve mutsuzluktan emin olamaz:*

Birincisi, misak gününün tehlikesidir. Bunlar cennettedir ve beni ilgilendirmez dediği ve kendisinin hangi gruptan olduğunu bilmediği gün.

İkincisi, üç karanlık içinde yaratıldığı ve melek, mutsuzluğu ve mutluluğu nida ettiğinde kendisinin mutlulardan mı yoksa mutsuzlardan mı olduğunu bilmediği gündür.

Üçüncüsü, beklenen tehlikeyi hatırlamak, Allah' ın rızasıyla mı yoksa kızgınlığıyla mı müjdeleneceğini bilmediği zaman.

Dördüncüsü, insanların gruplar hâlinde ortaya çıkarıldığı fakat kendisinin hangi yolu tutacağını bilmediği zaman" [1]

---

1. *Camiu'l Ulumi ve'l Hikem/5051*

İnsan ahsen-i takvim üzere yaratılmıştır. En güzel yaratılış şekli insanın yaratılışındadır. Diğer varlıklardan farklı olarak vücut/fizik ve akıl olarak mükemmel bir yaratılışa sahiptir. İnsan anatomisi dikkatle incelenip, tefekkür edildiğinde bu hakikat inkar edilemeyecektir.

En Güzel Varlık: İnsan

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.net

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ (1) وَطُورِ سِينِينَ (2) وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ (3) لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي
أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (4) ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ (5) إِلَّا الَّذِينَ آَمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (6) فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ (7) أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ (8)

Er-Rahman ve Er-Rahim olan Allah'ın adıyla (okumaya başlıyorum).

1. Andolsun incire ve zeytine,

2. Sina'daki Tur Dağı'na,

3. Ve bu güvenli beldeye.

4. Andolsun ki insanı en güzel surette yarattık.

5. Sonra onu esfel-i safiline (aşağıların aşağısına) çevirdik.

6. İman edip salih amel işleyenler müstesna. Onlar için kesintisiz bir mükâfat vardır.

7. (Ey insan!) Bundan sonra dini/hesabı sana yalanlatan şey nedir?

8. Allah, hükmedenlerin en hâkimi değil mi?

Allah'a hamd, Resulü'ne salât ve selam olsun.

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

"Andolsun ki insanı en güzel surette yarattık." [1]

Allah *subhanehu ve teâlâ* bu ayetin öncesinde bazı yerlere yemin etti. Ardından bu bağlamdan farklı olarak insan yaratılışına dikkat çekti. Bu ayetin önceki

1. 95/Tin, 4

ayetlere nazaran farklı bir duruma dikkat çekmesi elbette dikkatimizi çekmektedir. Bunun hikmetini İbni Kayyım'dan *rahimehullah* okuyalım:

"O, insanı önce bir avuç topraktan, sonra müşahade edilen bir damla su olan meniden en güzel şekilde yaratmıştır. Dolayısıyla insan, Allah'ın varlığına, kudretine, hikmet ve ilmine, üstün sıfatlarına delâlet eden en büyük ayetlerden biridir. Bu yüzden Allah, Kur'an'ın pek çok yerinde defalarca bu büyük ayetten ders alınmasını ister.

Allah'ın kendi varlığına, ilim ve hikmetine delâlet eden bu üç mukaddes yerle yemin etmesi, O'nun insanlara özel önem verdiğini gösterir. Bu yüzden Allah, onlara peygamberler göndermiş ve kitaplar indirmiştir..." [2]

Evet... Kullarına verdiği önemi bize bu ayetlerde gösteren Rabbimizin diğer buyruklarına da bir bakalım:

"Sizleri (annelerinizin) rahimlerinde dilediği gibi şekillendiren O'dur. Kendisinden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. O (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) El-Azîz, (hüküm ve hikmet sahibi olan) El-Hakîm'dir." [3]

"Gökleri ve yeri hak ile yarattı. Sizlere suret/şekil verdi ve suretlerinizi güzel yaptı. Dönüş yalnızca O'nadır." [4]

"Ey insan! El-Kerîm olan Rabbine karşı seni aldatan şey nedir? O ki seni yarattı, sana bir düzen verdi ve seni denge üzere kıldı. Dilediği bir surette seni birleştirip meydana getirdi." [5]

"O, akıtılan meniden bir damla değil miydi? Sonra kan pıhtısı (embriyo olmadı mı? Allah) onu yaratıp düzenledi." [6]

"Sonra onu, tam bir şekilde düzene koyup ona ruhundan üfleyendir. Sizin için kulaklar, gözler ve kalpler yaratandır. Ne kadar az şükrediyorsunuz!" [7]

"Sonra onu bir su damlası/meni olarak sağlam bir yere/rahme yerleştirdik. Sonra meniyi pıhtılaşmış kan (alak) olarak yarattık. Sonra o kanı çiğnenmiş bir et parçası (mudğa) olarak yarattık. Sonra o et parçasını kemik olarak yarattık, sonra da kemiğe et giydirdik. Sonra onu (sureti, aklı, duyguları olan) bambaşka bir varlık olarak inşa ettik. Yaratıcıların en güzeli olan Allah, ne yücedir." [8]

İnsanı ahsen-i takvim yaratan Allah yüceler yücesidir. Ahsen-i takvim... En mükemmel, en güzel sıfatlarla nitelemiş olarak, en güzel biçimde ve en güzel kıvamda güçlü, kuvvetli, dimdik yaratılan insan...

İbni Abbas *radiyallahu anh* şöyle demiştir: *"Biz insanı diğer hayvanlar gibi baş aşağı olarak yürümeyen, başı vücudunun üzerinde bir şekilde yarattık."*

İnsan ahsen-i takvim üzere yaratılmıştır. En güzel yaratılış şekli insanın yaratılışındadır. Diğer varlıklardan farklı olarak vücut/fizik ve akıl olarak mükemmel bir yaratılışa sahiptir. İnsan anatomisi dikkatle incelenip, tefekkür edildiğinde bu hakikat inkar edilemeyecektir.

"Allah ki yeri sizin için (üzerinde yaşanacak) bir yerleşke, gökyüzünü de bir bina/tavan kılandır. Size şekil verdi, şekillerinizi en güzel hâle getirdi ve sizi temiz şeylerden rızıklandırdı. İşte bu, sizin Rabbiniz "olan Allah'tır. Âlemlerin Rabbi olan Allah ne mübarek, ne yücedir." [9]

İnsan azalarındaki muhteşem incelik ve bunların hayati işlevselliği, bu ayeti en güzel şekilde yansıtmaktadır. Kendi bedenimiz üzerinde kısa bir tefekkür gezintisine çıktığımızda hafsalamızı zorlayan bir biyolojik sistemi görebiliriz. Burada Seyyid Kutub'un *rahimehullah* insan yaratılışına dair yaptığı izahatlarından bir demet sunmakta yarar var.

"İnsanın bu kadar güzel, düzgün, dengeli, şekil ve görev açısından mükemmel biçimde yaratılması gerçekten uzun uzun düşünmeyi, çok çok şükretmeyi, son derece edepli/terbiyeli davranmayı ve kendisine bu güzel yaratılışı lütfunun, ihsanın ve korumasının gereği olarak bahşeden engin kerem sahibi Rabbine derinden sevgi beslemeyi gerektirir. Çünkü yüce Allah insanı dileseydi başka bir şekilde de yaratabilirdi. Fakat O, her şeye rağmen insan için bu güzel, düzgün ve dengeli şekli seçmiştir.

2. *Bedâiu't Tefsir, özetle.*
3. *3/Âl-i İmran, 6*
4. *64/Teğabûn, 3*
5. *82/İnfitâr, 6-8*
6. *75/Kıyâmet, 37-38*
7. *32/Secde, 9*
8. *23/Mü'minûn, 13-14*
9. *40/Mü'min (Ğafir), 64*

İnsanı ahsen-i takvim yaratan Allah yüceler yücesidir. Ahsen-i takvim...
En mükemmel, en güzel sıfatlarla nitelemiş olarak, en güzel biçimde ve en güzel kıvamda güçlü, kuvvetli, dimdik yaratılan insan...

Şüphesiz insan yapısı gerçekten güzel ve düzgün, özü itibariyle dengeli bir varlıktır. İnsanın bünyesindeki yaratmanın hayret verici güzellikleri onun anlamak kapasitesinin çok üstündedir. İnsanın etrafında gördüğü her şeyden daha hayret vericidir.

İnsanın bedensel yapısını meydana getiren en genel sistemlerin her biri hayret verici güzelliktedir. Bunlar; iskelet sistemi, kas sitemi, cilt sistemi, sindirim sistemi, dolaşım sistemi, solunum sistemi, üreme sistemi, bezler sistemi, sinir sistemi, boşaltım sistemi, tat alma sistemi, koklama, işitme ve görme sistemleridir. İnsanlar, insan yapısı olan sanatlara yönelmekte fakat incelikleri, derinlikleri ve büyüklükleri her türlü takdirin üstünde olan bu sistemleri unutmaktadırlar!"

Seyyid Kutub'un tespitlerindeki bu mesele oldukça önemlidir. Ki özellikle bu durum çağın ilerlemesi ile daha da vahim bir hâl almaktadır.

İnsanlar bugün beşer ürünü olan sanat eserlerine, yapıtlara ve ürünlere baktığında hayretler içerisinde kalıyor. Hususen çağımızın müptelâsı olduğu teknoloji alanında... Bugün insanlık Steve Jobs'un tanıttığı bir ürünün üzerinde tefekkür edip, saatlerce konuşurken kendi bedenindeki muazzam sistemden tek kelime edememektedir. Yani üretilen bir kameranın bilmem kaç *"K"* oluşuna saatlerce kafa patlatırken, kendisinde bulunan *"K"*ları ölçülemeyen göz nimetinin kendi yanında kıymeti harbiyesi yoktur...

Okumaya devam edelim:

"İngilizce yayınlanan Bilimler Dergisi'nde deniyor ki: İnsan eli eşsiz, hayret verici doğal güzelliklerin başında yer almaktadır. Sadeliği, gücü ve hızlı uyum sağlaması yönünden insan elinin işlevini görecek bir makinayı yapmak gerçekten çok zordur, hatta imkânsızdır. Mesela, bir kitap okumak istediğinde onu elinle rahatlıkla alıyorsun. Sonra onu okumaya en uygun biçimde indiriyorsun. İşte onu doğru biçimde ve otomatikmen yerleştiren bu eldir. Kitabın bir sayfasını çevirmek istediğinde parmaklarını yaprağın altına koyuyor ve üzerine basıyor. Sonra yaprağın çevrilmesiyle baskıya son veriyor. Kalemi tutan ve onunla yazı yazan da eldir. İnsanın tüm hayatında alet ve edevatı kullanan, insanın her istediğini yapan eldir. Her iki el yirmi yedi kemikten ve on yedi kas siteminden oluşmaktadır."

"Gözdeki görme duyusunun merkezi, ışığı karşılayan 130 milyon sinir ucundan meydana gelmiştir. Kirpiklerle beraber göz kapakları onu, gece gündüz korumaktadır. Göz kapağının hareketi refleks hâlindedir ve gözü topraktan, mikroplardan ve yabancı maddelerden korumaktadır. Kirpikler, meydana getirdikleri gölge ile güneş ışınlarının keskinliğini kırmaktadırlar. Göz kapaklarının hareketi, bu korumanın yanında gözün kurumasını da engellemektedir. Gözü kuşatan ve gözyaşı adı verilen salgıya gelince, bu göz için en güçlü en etkili temizleyicidir." [10]

Ahsen-i takvim üzere yaratılan insana dair söylenecek o kadar şey var ki! Bu kadarı ile iktifa edip, bir nükte ile yazımızı sonlandıralım...

Mansur zamanında bir adam eşine: *"Aydan daha güzel değilsen boş ol."* demiş. Adam devletin yöneticisi Mansur'a gider. Mansur tüm fakihleri toplar ve durumu sorar. Hepsi de kadının boş olduğunu, talakın gerçekleştiğini söylerler. Hanefilerden bir tanesi bu duruma susar. Mansur da susmasının sebebini sorar. O da Tîn Suresi'nin: *"Muhakkak ki biz insanı en güzel biçimde yarattık."* ayetini okur. *"Kadın boş olmaz."* der. Zira insan yaratılanların en güzelidir.

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun." duamız ile...

10. *Fi Zilal, özetle.*

Kıssadan Hisse

Kâbe'nin Şekli

Adamın biri hacca gider, hac vazifesini yaptıktan sonra memleketine geri döner. Kendisini ziyarete gelenlere hacda gördüklerini anlatmaya başlar.

Bir ara sözü Kâ'be-i Muazzama'nın şekline ve yapısına getirir. *"Kâbe dedikleri neymiş ki bizim köydeki Hasan emminin mereğine(samanlık) benziyordu."* der.

Orada bulunanlardan biri:

"Tabii" der. *"Kâbe'ye öküz gözüyle bakarsan Hasan emminin mereği gibi görünür."*

Müşriklerin Allah Rasûlü'ne Suikast Girişimi ve Sonuçları

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.net

Müşrikler davanın öncülerine eziyet ederek ya da onları öldürerek geride kalanların fevri davranışlar sergileyerek menhecten sapmalarını böylece İslami harekete erken doğum yaptırmayı hedeflerler. Başarılı olmaları hâlinde bir taşla birçok kuş vurmuş olacaklardır.

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam O'nun Rasûlü'ne olsun.

Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem*, Mekke'deki Müslümanlara hicret yurdu olarak Medine'yi işaret etmesi üzerine sahabiler birer birer yurtlarından ayrılmaya başladılar. Bu süreç tamamlandığında geride Allah Resûlü, Ebu Bekir ve Ali *radiyallahu anhuma* ile nefislerine zulmedip hicret etmeyenler ve hicrete güç yetiremeyenler kaldı.

Sahabilerin hicretini ve Medine'de bir üssün oluştuğunu gören müşrikler, lider ile bağlılarının buluşmasına engel olacak planları yapmak için bir toplantı düzenlediler. Öncelikle siyer kitaplarından bu buluşma ile alakalı rivayeti aktaralım. Daha sonra ise nakilden çıkartacağımız derslere geçelim.

"Birbirlerine dediler ki:

— Bu adamın işi gördüğünüz gibi gelişiyor. Onun ve ona tabi olanların bize saldırmalarından emin değiliz. Artık onun hakkında birleşmemiz lazım.

Böylece müşavere yaptılar. Sonra onlardan birisi dedi ki:

— Onu demir içinde hapsediniz ve onun üzerine kapıyı kilitleyiniz. Sonra daha önce onun benzeri olan Züheyr ve Nabiğe gibi şairlerin başına gelenlerin onun başına gelmesini bekleyiniz, Necidli ihtiyar dedi ki:

— Hayır, vallahi sizin için yararlı bir görüş değildir. Vallahi eğer dediğiniz gibi onu hapsederseniz, elbette onun haberi ve tebliğleri kapının ötesine

çıkar. Siz ashabına karşı onun kapısını kapatırsanız yakında size saldırırlar ve size galebe çalacak kadar çoğalırlar. Onu sizin elinizden kurtarırlar. Bu sizin için iyi bir görüş değildir. Başka bir şey düşününüz ve müşaverenizi yapınız, sonra onlardan birisi dedi ki:

— Onu aramızdan çıkaralım ve beldelerimizden uzaklaştıralım. Bizden ayrıldığı zaman nereye giderse gitsin ve nereye düşerse düşsün karışmayız. Yeterki bizden kaybolsun ve biz ondan kurtulalım. Böylece işimiz düzelir ve bağlılığımız olduğu gibi kalır, bunun üzerine Necidli o ihtiyar dedi ki:

— Hayır, vallahi bu sizin için iyi bir görüş değildir. Onun güzel sözlerini ve tatlı konuşmasını görmüyor musunuz? Yaptığı şeylerle adamların kalplerini kendisine çeker. Vallahi şayet bunu yaparsanız Araplardan bir kabilenin yanına yerleşmesinden emin olamazsınız. Çünkü o bir kabileye giderse sözleri ile onları tesir altına alır. Nihayet onlar da ona tabi olurlar. Sonra onlarla birlikte size gelir ve memleketinizde sizi ezer geçerler. Böylece sizin işinizi sizden alır. Sonra size dilediğini yapar. Onun hakkında başka görüşler ortaya atınız, bunun üzerine Ebu Cehil b. Hişam dedi ki:

— Vallahi onun hakkında benim bir görüşüm vardır. Ama sizden daha ona değinen görmedim, dediler ki: Ey Eba'l Hakem! O nedir? Dedi ki:

— Diyorum ki her bir kabileden kuvvetli, kavminde şerif, nesebi yüksek birer genç alalım. Sonra gençlerden her birine keskin bir kılıç verelim. Onun evini bassınlar ve o kılıçla bir tek adamın vuruşu gibi ona vurup öldürsünler. Böylece biz de ondan kurtulmuş oluruz. Çünkü o gençler bunu yaptıkları zaman onun kanı kabilelerin hepsine dağılır. Benu Abd-i Menaf, bütün kavimlerle savaşmaya kadir olamaz ve bizim diyet ödememize razı olur. Biz de onun diyetini öderiz.

Bunun üzerine Necidli ihtiyar dedi ki:

— Söz bu adamın sözüdür. Bundan daha uygun bir görüş görmüyorum.

Böylece kavimler bunun üzerine ittifak etikten sonra oradan ayrıldılar." [1]

Bu rivayeti doğrulayacak şekilde Allah da *subhanehu ve teâlâ* Enfâl Suresi'nde şöyle buyurmaktadır:

"(Hatırlayın)! Hani kâfirler seni hapsetmek, öldürmek ya da (yurdundan) çıkarmak için tuzak kuruyorlardı. Onlar tuzak kuruyorlar, Allah da (tuzaklarını boşa çıkaracak ve onlara zarar verecek şekilde karşı) tuzak kuruyordu. Allah, tuzak kuranların en hayırlısıdır." [2]

Bunun üzerine Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* saldırının yapılacağı gece yatağına Ali'yi *radiyallahu anh* yatırdı, ona müşriklerin kendisine bıraktıkları emanetleri verdi ve Ebu Bekir ile beraber kutlu yolculuğa çıktı.

Buraya kadar aktardığımız kısım ile alakalı çıkartabileceğimiz ilk ders şudur:

İslam davetinin dört başı mamur fıtrata hitap eden ve gök ile sürekli irtibatlı olduğu için etkisi muazzam olan söylem ve eylemlerinin karşısında acziyete düşen müşrikler, kendilerince çeşitli tedbirler aldılar.

1. *İbni Hişam*
2. *8/Enfâl, 30*

Günümüzde de geçmişte de karizmatik lider olarak adlandırabileceğimiz şahısların arkasında yığınlar bir araya gelip, güç gösterisi yapabilmektedir. Ancak bu lidere bir şey olması hâlinde çok sağlam gibi gözüken fert ve yapılar bir anda çözülmekte, sanki daha önce hiç var olmamış gibi unutulup gitmektedirler. Müşrikler kendi yaşamlarında defalarca tecrübe ettikleri bu gerçek ışığında İslami hareketin de lider kadrosu ortadan kaldırılınca yok olup gideceğini zannetmektedirler.

Siyerin şu anlattığımız kısmına kadarki bölümünde bunlardan bazılarına şahitlik ettik: Alay, hakaret, tehdit, işkence, dünyevi bazı menfaatler teklif etme, Müslümanları gündemlerinden saptırmaya çalışma, inanç ve lider hakkında şüpheler yayma, bazı hususlarda taviz isteme, her türlü anti propaganda... İşte suikast de genellikle en son yol olarak başvurulan yöntemlerdendir.

Cahiliyenin en koyu karanlıklarında debelenen Arap toplumunu vahyi ile çağlar üstü bir konuma eriştiren Allah *subhanehu ve teâlâ*, yine vahyi ile Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ve ashabını başlarına gelecekler konusunda haberdar ederek imtihanlara hazırlamıştır. Genellikle Mekke döneminde inen birçok ayette geçmiş kavimlerin ileri gelenlerinin davetçileri öldürdükleri ya da buna teşebbüs ettikleri anlatılmaktadır.

"(İbrahim'in tevhid davetine) kavminin cevabı: 'Onu öldürün ya da yakın!' sözünden başkası olmadı. Allah onu ateşten kurtardı. Şüphesiz ki bunda, iman eden bir topluluk için (Allah'ın dostlarına yardım edip onlara destek olduğuna dair) ayetler vardır." [3]

"Firavun dedi ki: 'Bırakın beni, Musa'yı öldüreyim. O da Rabbini çağırsın (yardıma). Ben, (Musa'nın) dininizi değiştirmesinden ya da yeryüzünde fesat çıkarmasından korkuyorum.' " [4]

"Şehirde dokuz kişilik bir çete vardı. Yeryüzünde bozgunculuk yapar, ıslah etmezlerdi. Aralarında Allah adına yemin ederek demişlerdi ki: 'Ona ve ailesine bir gece baskını vereceğiz, sonra da velisine: 'Biz, ailesinin helak oluşunu görmedik. Biz, gerçekten doğru söyleyenleriz.' diyeceğiz.' " [5]

"Demek size ne zaman bir elçi nefsinizin hoşlanmayacağı bir şeyle gelse, büyüklük taslayarak bir kısmınız onu yalanlayacak bir kısmınız da onu öldürecek misiniz?" [6]

Müşriklerin elebaşlarının asırlardır terk etmedikleri bu metodu her seferinde bir kez daha uygulamalarının temeli üç sebebe dayanmaktadır:

3. 29/Ankebût, 24
4. 40/Mü'min (Ğafir), 26
5. 27/Neml, 48-49
6. 2/Bakara, 87

İlk neden müşriklerin meseleleri değerlendirirken dünyevi bir bakış açısına sahip olmalarıdır.

"Onlar, dünya hayatının sadece görünen kısmını bilirler. Ahiretten de tam bir gaflet içerisindedirler." [7]

Günümüzde de geçmişte de karizmatik lider olarak adlandırabileceğimiz şahısların arkasında yığınlar bir araya gelip, güç gösterisi yapabilmektedir. Ancak bu lidere bir şey olması hâlinde çok sağlam gibi gözüken fert ve yapılar bir anda çözülmekte, sanki daha önce hiç var olmamış gibi unutulup gitmektedirler. Müşrikler kendi yaşamlarında defalarca tecrübe ettikleri bu gerçek ışığında İslami hareketin de lider kadrosu

> Herkesi ve özellikle de dünya hayatını hemencecik tamamlayıp Rablerinin rızasına, bağışlamasına ve sınırsız mükâfatına kavuşmak için can atan müminleri de kendileri gibi zannederler.
> Bilmezler ki müşriklerin eli ile son bulacak bir hayat, müminin en harikulade başlangıçlar için özlemle beklediği bir andır.

ortadan kaldırılınca yok olup gideceğini zannetmektedirler. İşte bu yüzden lider kadroya suikast, daveti engelleme yollarından birisi olarak görülmektedir.

Müşriklerin elebaşlarını böyle bir amele sevk eden ikinci etken ise davanın mensuplarına lider üzerinden gözdağı vermektir. *"Eğer öncülerinize bunu yapabiliyor isek size neler yapacağımızı varın siz düşünün."* demek istemektedirler.

Aslında bu sebep de ilk neden ile yakından ilişkilidir. Müşrikler sadece dünya için yaşadıklarından, menfaatlerinin ellerinden gideceği her hadise onların

7. 30/Rûm, 7

> Ne kadar güçlü olursa olsun menhecden mahrum bir inanç hiçbir yönlendirme yapılmadan akıp giden kuvvetli bir su gibidir. Kısmen fayda sağlasa da nerede ne zaman ne kadar büyüklükte zarar verebileceği kestirilemez. O yüzden müşrikler aldıkları birçok tedbirde olduğu gibi suikast ile de Müslümanların menheci bir sapma içerisine girmelerini ümit ederler.

yüreklerini yerinden hoplatmaya yeter. Herkesi ve özellikle de dünya hayatını hemencecik tamamlayıp Rablerinin rızasına, bağışlamasına ve sınırsız mükâfatına kavuşmak için can atan müminleri de kendileri gibi zannederler. Bilmezler ki müşriklerin eli ile son bulacak bir hayat, müminin en harikulade başlangıçlar için özlemle beklediği bir andır.

Müşriklere aldıkları bu tedbir ile İslami harekete darbe vurabileceklerini düşündüren üçüncü sebep ise Müslümanların menheci bir sapma içerisine girmeleri yönündeki beklentileridir.

Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* davetine muhatap olan Arap toplumu duygularını kontrol edemeyen basit bazı meseleleri nefislerine yediremeyip sonunda yüzlerce insanın malı, canı ve ırzını zarara uğratabilecek adımları kolaylıkla atabilen bir toplumdu. İşte böyle bir toplum içinde yetişmiş kişiler İslam'a girince birden bire değişiverdiler ve duygularının kontrolünü tamamen Kitap ve sünnetin yönlendirmesine bıraktılar. Ancak bu ikisi *"öfkelen"* deyince öfkeleniyor, *"affet"* deyince de affediyorlardı. İslam'a girdikten sonra başlarına gelenlerin binde biri ile dahi cahiliyelerinde karşılaşmış olsalar dünyayı ayağa kaldıracak kişiler, İslam ile beraber duyguları sanki damarlarından çekilmiş gibi oldular.

Elbette bu, İslami mücadelenin gerektirdiği ve eğitimin bir parçası olan menheci bir zorunluluktu. İnsanlara davetin kıtal olmadan ulaştırıldığı bu ilk dönemde, tüm eziyetlere sabredilmeli ve fevri davranışlardan kaçınılmalı idi.

Müşriklerin elebaşları işte bu tablodan endişe duyuyorlardı. Çünkü onların da tecrübeleri ile sabitti ki bir inanç, ancak o inancı hâkim kılacak yol, yöntem, menhecin tutarlılığı, varlığı ve sağlamlılığı ile bir anlam ifade eder. Ne kadar güçlü olursa olsun menhecden mahrum bir inanç hiçbir yönlendirme yapılmadan akıp giden kuvvetli bir su gibidir. Kısmen fayda sağlasa da nerede ne zaman ne kadar büyüklükte zarar verebileceği kestirilemez. O yüzden müşrikler aldıkları birçok tedbirde olduğu gibi suikast ile de Müslümanların menheci bir sapma içerisine girmelerini ümit ederler. Onlar bilirler ki Müslümanlar bir vücudun azaları gibidir. Bir organdaki ağrı tüm bedeni acıtır. Müslüman fert her zaman kardeşini önceler. Herhangi iki Müslüman arasındaki durum bu iken liderleri ile Müslümanlar arasındaki ilişki acaba nasıl olur? Bir fert davanın başındaki kişiyi ne kadar sever? Onun kılına dahi zarar gelmemesi için nelerini feda eder? Böyle bir tehlikeyi sezdiğinde neler yapar?

Müşrikler davanın öncülerine eziyet ederek ya da onları öldürerek geride kalanların fevri davranışlar sergileyerek menhecten sapmalarını böylece İslami harekete erken doğum yaptırmayı hedeflerler. Başarılı olmaları hâlinde bir taşla birçok kuş vurmuş olacaklardır.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamddır.

Amellerimizi küçük veya büyük görmemeliyiz. Amellerimiz konusunda bizlerde olması gereken ahlak her amelin hesabının ve karşılığının olacağıdır.

Amellerin, Senin Peşindedir

Emre ACAR
emreacar@tevhiddergisi.net

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile...

Değerli Kardeşim!

Seninle Lokman'ın *aleyhisselam* evladına yaptığı öğütleri hatırlamaya, kendimize hatırlatmaya devam ediyoruz. Lokman evladına şöyle diyordu:

"Yavrucuğum! Yaptığın amel (iyilik veya kötülük), bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa ve bu, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa, yine de Allah onu (senin karşına) getirir. Doğrusu Allah en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır." [1]

Murakabe ahlakı ile yaşamak... Hiçbir amelimizi küçümsememek... Her amelimizle yüzleşeceğimiz gerçeğine inanmak... Lokman'ın oğlu için yaptığı bu nasihatler, rahmetin damlası, vahyin aydınlığı ve ahlakın süsüdür. Rabbimiz, bu öğütlerden razı olmuştur. Ki bu sözleri Kur'an-ı Kerim'e ayet kılmış, ümmet için kıraat olarak seçmiştir.

Kardeşim!

Lokman'ın oğluna kazandırmak istediği ahlaklardan bir tanesi de murakabe ahlakıdır. Hakeza Kur'an-ı Kerim'in bizleri şuurlandırmak istediği konulardan biridir murakabe. Kul, ancak Rabbine bu ahlak ile doğru bir kulluk yapar. Murakabe, kulluğun ince çizgisi ve önemli kalkanıdır. Kul Rabbini amellerinde murakabe bilinci ile hareket ederek razı eder. Rabbinin hoşnutluğuna kavuşur.

Peki, nedir murakabe? Murakabe; Allah'ın kendisini gördüğünü, en ince işinde bile haberdar olduğunu bilmek ve bu şuur ile yaşamaktır. Murakabe, ihsandır. Allah'ı görüyormuşçasına ibadet etmektir, Allah'ı *subhanehu ve teâlâ* görmese de Allah'ın kendisini gördüğüne inanmaktır. Lokmân Suresi'nin sonunda geçen: *"Doğrusu Allah en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır."* ayeti, murakabeyi güzel bir şekilde tasvir etmiştir.

Murakabe, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* işitme, görme ve her şeyden haberdar olma sıfatlarını yaşayarak veya tefekkür ederek kazanılan ahlaktır. Ki ancak insan kontrol edildiğini hissettiği zaman daha çok kendini kontrol eder. Davranışlarında ve amellerinde daha çok hassas olur.

1. *31/Lokmân, 17*

Murakebe ile alakalı Ömer *radiyallahu anh* döneminde yaşanan kıssayı hatırlatmak istiyorum. Ömer, bir akşam Medine sokaklarını dolaşmaya başlar. Bir eve yaklaşınca, bir kız ile annesinin arasında geçen konuşmaya şahit olur. Anne ile kız arasındaki diyalog ise şöyledir:

Annesi satacağı süte su koyuyor. Kız da annesine: *"Anneciğim! Ömer'in: 'Bugünden sonra kimse süte su koymasın.' emrini duymadın mı?"* diyerek süte, su koymamasını hatırlatır. Annesi: *"Ömer bizi görmüyor, süte su koyduğumuzdan nerden haberi olacak?"* deyince kız: *"Anneciğim! Ömer seni görmese de bizi yaratan Allah bizi görüyor."* diye cevap verir.

Ömer *radiyallahu anh* bunları dinledikten sonra evine döner. Ömer, bu kızın ahlakından o kadar hoşnut olmuştur ki kendi oğluna almak ister. Sabah bu aileyi araştırır ve bu kızı kendi oğlu ile evlendirir.

Değerli Kardeşim!

Kapılar arkasında, dört duvar arasında, kendi sinemizde, kendimizi etraftan ne kadar gizleyip amel yapsak da unutmamalıyız ki kendimizi hiçbir zaman Allah'ın bilmesinden, görmesinden ve haberdar olmasından engelleyemeyiz. Bu, kişinin kendini kandırmasıdır.

Toplum olarak ne kadar da murakabe ahlakından uzağız. Allah'ın gördüğüne, bildiğine ve haberdar olduğuna inanan ama yaşamayan bir toplum! Allah'ın görmesini, bilmesini ve haberdar olmasını bilen ama bir o kadar da Rabbimizin bu sıfatlarına gafil ve gevşek olan bizler... Evet bizler toplum olarak bu hâldeyiz. Allah'ın görmesine, işitmesine tepkisiz kalan ama halkın görmesine, bilmesine karşı tedbirli olan bir toplumuz.

Çocukluğumuzdan bu yana bu ahlak ile büyüdük. *"Aman oğlum bu ayıptır yapma!", "Aman kızım şu, şu amellerden kaçın, komşular, etrafımızdaki insanlar ne der sonra?"* gibi hep insanların görmesini, duymasını, bilmesini baz alarak yaşadık ve amel yaptık. Ama Rabbimizin görmesine, işitmesine ve haberdar olmasına karşı gevşek ve gafil olarak büyüdük aynı zamanda.

Oysa yeryüzünde insanların mı yoksa Allah'ın şahitliği mi daha büyük ve gerçektir? Yaptıklarımız ve söylediklerimizle bizleri insanlar mı yoksa Allah mı hesaba çekecek? Elbette ki Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* şahitliği daha büyük ve herkesi hesaba çekecek olan yine Rabbimiz Allah'tır. O hâlde neden bu gerçeğe karşı duyarsız kalıyoruz?

Kardeşim!

Konumuzun başında zikrettiğimiz ayet-i kerimeye dönecek olursak ikinci bir hakikat olarak vurgulanan öğüt, amellerimiz ile yüzleşeceğimiz gerçeğidir. Yaptıklarımız küçük veya büyük, hardal tanesi veya zerre miskal de olsa iyi veya kötü bütün amellerimizle karşılacağız.

"Yavrucuğum! Yaptığın amel (iyilik veya kötülük), bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa ve bu, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa, yine de Allah onu (senin karşına) getirir. Doğrusu Allah en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır." [2]

"Yerküre kendine has sarsıntı ile sallandığı, toprak ağırlıklarını dışarı çıkardığı ve insan 'Ne oluyor bana!' dediği vakit, işte o gün (yer) Rabbinin ona bildirmesiyle bütün haberlerini anlatır. O gün insanlar amellerini görmeleri (karşılığını almaları) için darmadağınık geri dönüp gelirler. Kim zerre miktarı hayır yapmış ise onu görür. Kim de zerre miktarı şer(kötülük) işlemiş ise onu görür." [3]

İnsanoğlu dün, ne yaptığını unutur. Hep geleceğe odaklanmış, yapacakları üzerinde durmaktadır. Geçmişe dönüp yaptıklarını hesaba çeken yoktur. Ancak biz unutsak da yaptıklarımızı Rabbimiz unutmamaktadır. Zamanı geldiğinde, hesap gününde kayıt altına alınan küçük ve büyük amellerimiz defter olarak bize sunulacaktır. İşte o gün insanoğlu şunu söyleyecektir:

"Vay hâlimize! Bu nasıl kitapmış! Küçük, büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş!" [4]

Amellerimizi küçük veya büyük görmemeliyiz. Amellerimiz konusunda bizlerde olması gereken ahlak her amelin hesabının ve karşılığının olacağıdır. Maalesef insanlık hep amellerde küçük ve büyük ayrımına gitmiştir. Günahlarda da sevaplarda da küçük olanlar önemsenmemiş hep büyük ameller dikkate alınmıştır. Oysa ayetlerde de belirtildiği gibi küçüğü de yazılmaktadır ve bir karşılığı vardır.

Rabbim bizleri küçüğü ile büyüğü ile salih amellere muvafak kılsın. Dini İslam'da ayaklarımızı sabit kılsın. Allahumme amin.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbine hamd etmektir.

Bir sonraki yazımızda görüşme ümidi ile...

2. *31/Lokmân, 17*
3. *99/ Zilzâl, 1-8*
4. *18/Kehf, 49*

Ümmeti Bölünmüşlüğe ve Kuşatılmışlığa Mahkûm Eden Yıkım Modeli: Ulus Devlet

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.net

Bin yıl önce Batı Avrupa'daki Endülüs İslam Devleti'nin en parlak dönemi olan miladî onuncu yüzyılda veya altı yüzyıl önce, Osmanlı'nın gücünün zirvesinde olduğu on beşinci asırda yaşıyor olsaydık muhtemelen bu devletlerin sonsuza dek hüküm süreceğine dair güçlü bir kanaata sahip olurduk. Muazzam bir ordunun gölgesinde uçsuz bucaksız topraklarda dünyayı ışıtan yüksek medeniyetin büyüleyici atmosferini soluyan halk arasında da böyle bir devletin zevale uğrayabileceği düşüncesi oldukça uzak olan bir şeydi muhtemelen.

2006 yılında İlk sivil kadın astronot olarak uzaya çıkan İran asıllı Amerikalı kadın bir beyanatında şöyle demişti:

"Uzayda on bir gün kaldım. Oradan bakınca her şey küçük ve önemsiz görünüyor... Harita üzerinde çizilen ve adına sınır denilen şeylerin gerçekte var olmadığını görüyorsunuz."

Bir Alman astronot da kendisiyle yapılan röportajda şunları söylemişti:

"... Dünyayı bütün olarak gördüğünüzde anlıyorsunuz ki aslında ulusların sınırları yok. Google'a girin haritaya bakın sınırlar göreceksiniz. Almanya, Türkiye, Yunanistan... Hepsinin arasında sınırlar var. Fakat uzaydan bakınca öyle bir şey yok. Bütün bu sınırlar insanların zihninde olan ama gerçekte var olmayan şeyler..."

Bin yıl önce Batı Avrupa'daki Endülüs İslam Devleti'nin en parlak dönemi olan miladî onuncu yüzyılda veya altı yüzyıl önce, Osmanlı'nın gücünün zirvesinde olduğu on beşinci asırda yaşıyor olsaydık muhtemelen bu devletlerin sonsuza dek hüküm süreceğine dair güçlü bir kanaata sahip olurduk. Muazzam bir ordunun gölgesinde uçsuz bucaksız topraklarda dünyayı ışıtan yüksek medeniyetin büyüleyici atmosferini soluyan halk arasında da böyle bir devletin zevale uğrayabileceği düşüncesi oldukça uzak olan bir şeydi muhtemelen. Fakat her iki büyük devlet gibi daha

nice kudretli imparatorluklar ilk başlarda yaşadıkları ekonomik ve askerî gerileme döneminin ardından zevale uğrayıp dağılarak tarih sahnesinden çekildiler.

Yaşadığımız çağın insanları olarak bizler de *"vatan"* veya *"ülke"* ismiyle, kendimizi içinde doğup büyümüş olarak gördüğümüz bir hayat modelinin *"ebedî"* ve *"dokunulmaz"* olarak gösterilen bir hayal dünyası içerisindeyiz.

Başta demokrasiler ve diktatörlükler olmak üzere akıl ve heva eseri envai yönetim türleri var. Fakat günümüzde hemen hemen tüm dünya ülkeleri *"Ulus Devlet"* modelinin esareti altındadır.

"Ulus Devlet" terkibinden de anlaşıldığı üzere ulus devletin unsurları bir *"ulus"*[1] ve *"devlet"*[2]ten müteşekkildir. Ulus Devlet bir başka deyişle; toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal örgütlü bir ulusun (veya kâğıt üzerinde de olsa, uluslar topluluğunun) oluşturmuş olduğu tüzel varlık olarak tanımlanır.

Yeryüzünde keşfedilebilmiş en örgütlü yapı devlettir. Fakat *"Ulus Devlet"* tanımına uygun bir devlet yapısı 1776 yılındaki Amerikan ve 1789 Fransız devriminden sonra daha görünür ve etkin bir surette ortaya çıkmaya başladı. Söz konusu devrimler genel olarak *"ulusal çıkar"* diye tanımlanan ve ulus devlet modelinin dünyaya hızla yayılmasına yol açan fikrin ortaya çıkışını kolaylaştırdı. Bununla beraber *"ulusun ortak dili, kültürü ve kimliği"* gibi olguları kullanarak iletişimi güçlendirdi. Öyle ki yirminci yüzyılın ortalarına gelindiğinde İslam coğrafyası da dahil olmak üzere artık *"Ulus Devlet"* olmayan bir ülke kalmadı. Bunun son örneğini Siyonist çete devleti İsrail Meclisi'nde 19 Temmuz 2018 Perşembe günü *"Yahudi Ulus Devlet Yasası"* adındaki yasanın kabul edilmesiyle gördük.

> Her Ulus Devlet yapısının özünde var olan faşist karakter, esas itibariyle yeryüzündeki ırkçılığın mızrak başı olan siyonist yahudilerin son uygulamalarıyla bu aşağılık kulvarda da yine en önde olduklarını göstermiş oldu. Söz konusu yasaya göz attığımızda bazı maddelerin biz bir başka "Ulus Devlet" vatandaşları için ne kadar da aşina olduğunu görebilmekteyiz.

Her Ulus Devlet yapısının özünde var olan faşist karakter, esas itibariyle yeryüzündeki ırkçılığın mızrak başı olan siyonist yahudilerin son uygulamalarıyla bu aşağılık kulvarda da yine en önde olduklarını göstermiş oldu. Söz konusu yasaya göz attığımızda bazı maddelerin biz bir başka *"Ulus Devlet"* vatandaşları için ne kadar da aşina olduğunu görebilmekteyiz. İşte o yasadan bazı başlıklar:

- Ülkenin tek resmi dili İbranice olacak.
- Ülkede kendi kaderini tayin etme hakkı sadece Yahudilere aittir.
- İsrail bir Yahudi devletidir.
- İsrail dünyadaki tüm Yahudilerin tarihi anavatanıdır.
- Hukukta bir boşluk olduğunda Yahudi şeriatı referans alınacaktır.
- Dünyadaki tüm Yahudilerin İsrail'e dönme hakkı vardır.
- Yahudilerin dinî günleri resmî tatil olacak.
- İsrail'in başkenti Kudüs'tür.
- Yahudi yerleşimlerinin inşasına devam edilmesi ulusal bir çıkardır.

Esasen *"Devlet"*in olmadığı bir dünyada güven, huzur, özgürlük ve refahtan söz edilemez. Vatandaşlık bağıyla kurulan münasebet kişinin görevleri, hakları ve sorumlulukları itibariyle hep vatandaşı olduğu *"Devlet"* üzerinden bir anlam kazanır. Bugün BM'ye üye olanlar ile Vatikan dahil uluslararası ortamda

1. *Ortak hususiyetleri ve karakteristik özellikleri olan insan grubu*
2. *Tanımlanmış bir toprak parçası üzerinde diğer ulus devletler tarafından kabul edilen sınırları olan egemen siyasi sistem oluşumu*

tanınan 193 ülke vardır. Birleşmiş Milletler'e üye olmayan veya uluslararası ortamda tanınmayanlarla birlikte bu ülkelerin sayısı 206'yı bulmaktadır.

Yeryüzünde tam olarak dine dayalı iki devletten söz edilebilir. İlki Katolik Hristiyanların şehir devleti Vatikan. Vatikan ekümenik özelliğe sahiptir, yani tamamen dinî özelliklidir. İkincisi de hem muharref yahudi şeriatini referans alan hem de ırkçılık temelinde ulusal bir *"devlet"* olan siyonist İsrail'dir. Vatikan'ı saymazsak bugün itibariyle yeryüzünde tam 192 ülke *"Ulus Devlet"* modelini esas alarak hüküm sürmektedir. Bununla beraber ulus devlet modeli, sınırlarıyla, farklı yönetim biçimleri ve merkezi hükümetleriyle, bu sınırlar içerisinde yaşayan halklarıyla ve çoğu bağımsız (gibi görünen) otoritesiyle günümüz dünyasının gereklerine ayak uydurmakta gün geçtikçe daha da zorlanmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde her geçen gün artma eğiliminde olan kavimler ile kavimler ve kavimler ile devletler çatışmasının en önemli sebeplerinden birinin de ulus devlet yapısından kaynaklı sorunlar olduğunu söylemek mümkündür.

Gün geçtikçe sınırlar anlamını yitirmeye başladı. Ulus devletlerden çok önce var olan şehir devletlerin en eskilerinden olan Mekke şehir devletinde günümüzdeki gibi bir "vatandaşlık" hukuku olmasa da Abdul-Uzza'lar veya Abdul-Lat'lar için bağlayıcılığı olan iptidaî bir sistem bulunmaktaydı.

Özgürlükçü ilkeler üzerine inşa edilmiş bir teknoloji olan internet sansürsüz, merkezi olmayan, sınırları ortadan kaldıran ve şimdi de aynı anda her yerde mevcut olan bir teknoloji olarak kendi çağını yaşatmaktadır. Bugün internet çağında anlamını yitirmeye başlayan ülke hudutları içerisinde özgürlüğün sınırlarını zorlayarak kimliksiz ve kayıp bir geleceğe yelken açan **Abdul-İnt ve Abdul-Cep nesli** artık herhangi bir ulus devletin kontrol etmekte zorlanabileceği bir istikamete evrilmektedir. Bunu dışında internet bugün bütün dünyada yeni değer yargılarının ortaya çıkıp yaygınlaşmasına sebep olmaktadır. Bunların da hemen hemen tamamı *"Ulus Devlet"* sisteminin öngördüğü ulusal yapıda değildir. Mesela özellikle gençler başta olmak üzere birçok insan günümüzde kendisini kimlik kartında yazılı olan uyrukla değil *"dünya vatandaşı"* olarak tanımlamaktadır.

Zulüm, işgal ve talanın her zamankinden daha profesyonel bir şekilde artarak yaygınlaşıp küreselleşmesiyle gasıp ve tağutî güçler bu durumun kendileri açısından trajik geri dönüşüyle yüzleşmek zorunda kaldılar. Bilhassa İslam coğrafyasında yerli ve millî unsurlar da örgütleşerek yer yer küresel hüviyete bürünen direnişler sergiledi. Küreselleşmenin diğer sivri ucu da ulus devletlerin ellerinde tuttukları gücün yavaş da olsa zayıflamaya başlaması ve değişim için sistemler üzerinde baskı oluşturmasıdır. Çünkü ulus devlet sistemi uluslararası problemleri çözmekte yetersiz ve yerel sorunları halletmekte de çok hantal kalmaktadır.

internet bugün bütün dünyada yeni değer yargılarının ortaya çıkıp yaygınlaşmasına sebep olmaktadır. Bunların da hemen hemen tamamı "Ulus Devlet" sisteminin öngördüğü ulusal yapıda değildir. Mesela özellikle gençler başta olmak üzere birçok insan günümüzde kendisini kimlik kartında yazılı olan uyrukla değil "dünya vatandaşı" olarak tanımlamaktadır.

Esas itibariyle Newaqidu'l İslam'dan (yani İslam'ı bozan unsurlardan) olan demokratik seçimlere katılım ve oy kullanımı dahi, bu süreçte kısmî de olsa terk edilmeye başlandı. Tabi bu terk ediş bir şirk ameliyesi olan ve aziz İslam'a alternatif olarak dayatılan demokratik seçimlere katılımdan kaçınmak amacıyla değil, ulus devlet dayatmacılığına bir tepki ve özgürlüklerin sınırlarının zorlanmasıyla ortaya çıkan bir durumdur. Meselenin ironik tarafı; kendilerini İslam'a nisbet eden milyon milyon insan demokratik seçimlerde kullanacakları bir oy'u İslam devriminin (!) zaruri ve tamamlayıcı unsuru olduğuna inanmaya başlarken, özellikle Avrupa ve Amerika'da demok-

> Bütün ulus devletler varlıklarını ve sürdürülebilirliklerini otorite ve kontrol üzerine bina ederler.
> Eğer herhangi bir ulus devlet, ulusal ekonomiyi, üretimi, bilgiyi, suçu ve suç kaynaklarını, büyük şirketleri, piyasaları, para arzını ve sınırlarını kontrol edemezse o "Ulus Devlet" yapısı vatandaşlarının kendisinden beklediklerini artık yerine getiremez.

ratik seçimlere katılım oranı her seçimde giderek düşmektedir. Hatta bazı batı ülkelerinde yapılan demokratik seçimlere katılım oranının düşüklüğü nedeniyle o ülkedeki seçim sonuçlarının meşruiyeti dahi sorgulanmakta ve bu çerçevede uzun ve yorucu münakaşalar yapılmaktadır. Bu durum herhangi bir ulus devlet için süreç içerisinde çok sayıda problemin ortaya çıkacağı anlamına geliyor.

Bütün ulus devletler varlıklarını ve sürdürülebilirliklerini otorite ve kontrol üzerine bina ederler. Eğer herhangi bir ulus devlet, ulusal ekonomiyi, üretimi, bilgiyi, suçu ve suç kaynaklarını, büyük şirketleri, piyasaları, para arzını ve sınırlarını kontrol edemezse o *"Ulus Devlet"* yapısı vatandaşlarının kendisinden beklediklerini artık yerine getiremez. Eğer bir ulus devlet sınırlarını savunamıyor ve koruyamıyorsa teknik olarak yok olmuş demektir. Laik, batıcı, demokratik veya diktatöryal yönetimlerin hâkim olduğu Libya, Yemen, Suriye ve Irak gibi ulus devletlerin bugün içerisinde bulundukları ve daha başkalarının da sırasını beklediği kaçınılmaz akıbet budur.

Ulus devlet sınırları içerisinde yaşayan vatandaşlar özgürlüklerinden bazılarını, geri kalan kısmı korumak için feda etmek zorundadırlar. Fakat eğer bu karşılıklı münasebet artık işe yaramıyorsa Ulus Devlet hikâyesi de trajik bir sonla nihayete erer. Yukarıda saydığımız ülkeleri de buna örnek olarak verebiliriz. Sayılan ve sayılamayan tüm olumsuzluklarına rağmen ulus devletlerin bir gecede çökmesini beklemek mümkün değildir.

Türkiye'deki ulus devletin mimarı olan Kemalist milliyetçilik, kendi siyasî meşruiyetini Osmanlılık geleneği dışında Türklük/Türkçülük temelinde tanımlarken, diğer yandan dinî kimliği de seküler ulusal kimlik yönünde dönüştürmüştür. Bu bağlamda Kemalizm'in altı okundan birisi olan cumhuriyetçilik *"ok"*u Osmanlı geleneğine reddiyeyi, laiklik ise tevhidi ve İslam ümmetini reddedişi ifade eder. Osmanlı'dan tevarüs eden İslami kimlik, genel olarak tevhidî bir netliğe sahip olmamasına rağmen rejim bu kimliğe bile tahammül edememiş ve halkın tüm değerlerini Batılı Laik değerlerle değiştirmeye çalışmıştır

Ulus Devlet modeli arızalı olmasına arızalıdır ama batılı talancıların bilhassa İslam coğrafyasındaki sömürge sistemini ve güçlü nüfûzlarını koruyabilmek ve sürdürebilmek için buna ihtiyaçları var. Evet, kendileri için belki de sürdürülemez olarak görmeye başladıkları ulus devlet modelini, bir kısmını zihnen ya da fiilen işgal altında, bir kısmını da işgal tehlikesi altında tuttukları İslam coğrafyasının bütününde sürdürmekte kararlı oldukları anlaşılmaktadır. Bunun en açık ve güncel örneği Suriye'nin kuzey doğusundan kuzey batısına, yani Akdeniz'e açılan bölgesinde laik ve batıcı bir Kürt ulus devleti kurdurma çabalarıdır. Bu çabalarında oldukça büyük mesafe kat ettiler.

Erdoğan'ın uyguladığı ıslahatçı politikalar bir yana Laik Batıcı Kemalist Türk ulus devleti modelinden ümmet bakiyesi şimdiye kadar ne hayır (!) gördüyse Batıcı ve Laik olmayan (Kürtler, Araplar, Türkmenler dahil) Rojava halkı da harıl harıl kurulmaya çalışılan Laik Batıcı Apoist bir Kürt ulus devletinden hemen hemen aynı hayrı (!) görecektir.

Teşebbüsü dahi çok pahalı bir deneyimdir *"Ulus Devlet"* modeli.

Değerliyim, Değerlisin, Değer(siz)li

Mahi
mahi@tevhiddergisi.net

Bazı anneler: "Benimle hiç konuşmuyor, hiçbir şeyini benimle paylaşmıyor." derler. Tabii ki konuşmaz. Paylaşmaya geldiğinde dinlemedin. Gözünle ruhunla çocuğa cevap vermedin. Artık o da seni dinlemeyecektir çünkü çok küçükken ona değersizlik hissettirdin.

Çocuğa değer vermek nedir sizce?

Çok çok sevmek mi? *"Ölürüm sana, kurban olurum."* demek mi? Oyuncaklar almak mı bol bol? Her istediğini yapmak mı? Hiç kızmamak mı? Başımızın üzerinde taşımak mı? Her şeyin en kalitelisini giydirmek mi? Çeşit çeşit taamlarin olduğu sofraları onun için bezetmek mi? Diğer çocuklara ezdirmemek mi? El bebek gül bebek yetiştirmek mi? Nedir değer vermek?

Bunların hiçbiri değil tabii ki.

Değer görmek, insanoğlunun fıtratına yerleştirilen bir duygudur. Kadın kocasından, koca karısından, evlat anneden, anne evlattan, kaynana gelinden, gelin kaynanadan, yönetici tebaadan, tebaa yöneticiden, hoca talebeden, talebe hocadan deger görmek ister. Çünkü değerli olduğunu bilmek bir ihtiyaçtır ve her ihtiyaç gibi bu da giderilmelidir. Zira insan değer gördükçe mutlu olur. İnsana yapılan en büyük kötülük onun varlığını görmezden gelmek ve ona kendini değersiz hissettirmektir.

Madem ki bu bir ihtiyaçtır her ihtiyaç gibi giderilmeye muhtaçtır, peki neler yapılmalıdır? Minicik yavrulara deger verdiğimizin göstergesi nedir?

İlk adım, çocuklarımıza sevdigimizi sık sık söylemek gerekir. Herkes bir başkasının gözündeki değeri bilmek ister, bu nedenle sık sık *"Beni seviyor musun?"* diye sorar. Çocuk da böyledir. Özellikle hata yaptığı, kırıp döktüğü, annesini üzdüğü zamanlarda bu soruyu çokça sorar.

Evimizde herkesin kendine ait eşyaları vardır. Hatta bazen odalar bile ayrılır. Babamızın odası kütüphanedir. İzinsiz girmeyiz, kitaplarını ellemeyiz. Misafir odası annemizindir. Asla orada bir şeyler yiyip içmeyiz. Çocuk da bir insandır, bir bireydir. Onun da kendine ait eşyaları ve odası varsa aynı saygı ona da gösterilmelidir.
Odasına girerken kapı çalınarak izin istenmeli, eşyaları izinsiz alınmamalıdır. Oysaki anneler çocuğun odasını ardiye gibi kullanır. Her şeyi oraya takıştırır. Kendi odasını özenle düzeltir, renk renk dantellerle bezetir fakat çocuğun odasına ıvır zıvır ne varsa koyar.

Bu sorunun cevabı çocuk ne yaparsa yapsın *"Evet, seni seviyorum"*dur. O an kızgın olabilirsiniz, kırgın olabilirsiniz. Ancak bunlar ayrı şeydir, onu seviyor olduğunuz ayrı şeydir. Öyleyse: *"Sana kızgınım fakat seni çok seviyorum."* denmeli; *"Seni sevmiyorum, git başımdan."* denilerek bu kötü ve yapışkan duygu çocuğa bulaştırılmamalıdır.

İkinci adım, çocuklarımıza vakit ayırmaktır. Aksi yapıldığında çocuk kendisini değersiz hissedebilir. Bir anne düşünün. Arkadaşlarına zaman ayıracak vakti var fakat çocuğu ile oynayacak vakti yok. Evi silip süpürmeye vakti çok fakat çocuğuyla vakit geçirmeye vakti yok... Ya da bir baba kendi keyfi için maça gider çocuğu ile iki dakika oynamaya tahammül edemez. Saatlerce kitap okuyarak kendine zaman ayırır fakat çocuğuyla geçirecegi beş dakikayı kayıp sayar. Böyle anne babaların çocuklarının çoğunlukla duydukları cümleler şunlardır:

- *"Sonra yavrum."*
- *"Şimdi olmaz işim var."*
- *"İşim bitsin geliyorum."*
- *"Çok yorgunum biraz dinleneyim."*
- *"Annenle oyna."*
- *"İstersen seni arkadaşına bırakabilirim."*
- *"Bir sürü oyuncağın var. Neden kendin oynamıyorsun?"*

Ve çocuk üstüne yapıştırılan değersizlik hissiyle oradan uzaklaşır.

Üçüncü adıma dair de şunları söyleyebiliriz: Bazen çocuklarımız huysuzluk yaparlar. Parka götürmeyi vadederiz. Çocuk susar, erteleriz, verdiğimiz sözü tutmayız. O kadar çok tekrarlanır ki bunlar. İşte çocuğa verilen sözlerin tutulmaması çocukta değersizlik hissi oluşturur.

Dördüncü adım, çocuğa ve eşyasına saygı duymaktır. Evimizde herkesin kendine ait eşyaları vardır. Hatta bazen odalar bile ayrılır. Babamızın odası kütüphanedir. İzinsiz girmeyiz, kitaplarını ellemeyiz. Misafir odası annemizindir. Asla orada bir şeyler yiyip içmeyiz. Çocuk da bir insandır, bir bireydir. Onun da kendine ait eşyaları ve odası varsa aynı saygı ona da gösterilmelidir. Odasına girerken kapı çalınarak izin istenmeli, eşyaları izinsiz alınmamalıdır. Oysaki anneler çocuğun odasını ardiye gibi kullanır. Her şeyi oraya takıştırır. Kendi odasını özenle düzeltir, renk renk dantellerle bezetir fakat çocuğun odasına ıvır zıvır ne varsa koyar. Bu da çocuğun değersizlik hissetmesinin nedenlerinden biridir

Bir başka adım ise çocuklar hep bir şeyler söylemek isterler. Konuşurlar, anlatırlar. Siz konuşurken muhatabınızın size bakmaması, konuşurken sizi dinlemeyip başka şeylerle ilgilenmesi size ne hissettirir? Onu dinlemediğinizde kendisine değer vermediğinizi derinden hissederler. Sonra sizle bir daha konuşmak istemezler. Bazı anneler: *"Benimle hiç konuşmuyor, hiçbir şeyini benimle paylaşmıyor."* derler. Tabii ki konuşmaz. Paylaşmaya geldiğinde dinlemedin. Gözünle ruhunla çocuğa cevap vermedin. Artık o da seni dinlemeyecektir çünkü çok küçükken ona değersizlik hissettirdin.

Ferqa Dı Navbera Rexnekırın/Kêmdîtına Dînê Muşrîkan û Sebkırın/Çêrkırına Pût û Îlahên Wan

Osman SADIKOĞLU

Taxût, ne tenê pûtên ji kevîr û zinaran tên traştin e. Heke taxût tênê bi vê awayê bê mehdût kirin, naveroka ma'neya vê kelîmeyê dê vala bibe.

Bûna ji Milletê Îbrahîm ev tiştên ku emê bijmêrin hewcetî dike: Pêkanîna dijminahîya wan û buxza ji wan û parastina însanan ji qanûnên wan û gazî kirina dûr bûna ji dostên wan û ew kesê ku wan qanûnên şirkê têxin mer'îyetê de û berîbûna ji wan kesên bi dilsozî tabîên wan qanûnan. Hewcetî ye ku batıl bûn û kêmasî û sextebûna van qanûnên hanê, li dijî dînê Allah *azze we celle* wek pozbilindî û serhildanê tê nirxandin.

Ev tiştên hanê bi temamî, ger ebdên qanûnên şirkê wek seb û çêr qebûl bikin jî, nakeve şîmûla/çarçova hukmê heramîya ku di ayeta sûreya En'am ê de hatîye destnîşankirin. Bîlakîs çawa ku ji îzahatên li jor hate fêêmkirin ger ev xusûsên hanê ji alî da'wetvanan ve bi eşkerehî derê holê û rasterast bê gotin. Lê belê hin kesên cahil, sebkirina ku hukmê wî di ayetê de xuya bûye digel vê yekê seb û çêrên rêveber û kargerên wan û makeqanûna wan û sirf ji bo tehrikbûna wan bikin ha ev dikeve şîmûla heramîya ku bi ayetê sabit e. Ev rewş dibe sebebê vê yekê; kesên xwe bi navê misilman diwesfînin û ji xeynî qanûndanînê di wan mijarên din de şahdeyî li tewhîda Uluhiyet û Rubûbîyetê dikin, di encamê de ev dev avêtina wan wek çêrên ji Allah *azze we celle* re dê li wan vegere.

Çawa ku mufessîran jî diyarkiriye ev helwesta sirf bi naveroka tehrîkê di encamê de "seba Allah" dikin, yanê bi cahiltîyeke tarî û bi dijminahî seba Allah *azze ve celle* dikin. Eynî wekî ku zilamek seb û çêr li bavê zilamekî din bike. Di vê rewşê de yê din jî wê seba/çêrê bavê wî bike. Dibe ku her du jî kûrên yek bavî bin... lê belê çavsori û xezeb û fîtkirin/kişkişandin na hêle

ku insan bi ramanekî xweşik bifikire. Û di encamê de ew jî seb û çêr li xesmê xwe dike. Bi rastî bi wê hêlê ve tê kişkişandin.

Muhammed Reşîd Rıza di tefsîra xwe de wiha dibêje:

Tiştê ku mirovekî bi bal sebkirinê ve beralî dike, sebkirina sirf ji bo heqaretê tê kirin e. Hal ev e kuberalîkirina ehlê batıl bi hmla fikirandinê ve zidde vê rewşê ye. Weke vê bê seb û çêr,ger ev xusûsên hanê bi wan bidin zanîn: Ev îlahên wan sexte ne, tîştekî seh nakin, însanan ji Allah *azze we celle* dûr dikin. Roja qîyametê dê nikaribin şefeatê li tu kesî bikin. Quwwet û qudreta wan têr nake ku di hewarîya zindî an miriyan de herin û feyde an jî zêrarekî bigihîjînin wan.

Ew rewşa ku di navbera Îbrahîm *aleyhisselam* û qewmê wî de qewîmî bû bifikirin! Îbrahîm çawa dîqata wan bi bal zeîfî û pûçîtîya îlahên wan ve kişandibû. Ne ji bo tehrîk û heqaretê wisan tevdigerîya. Ji bo baş bifikirin û nakokîyên/tezatên xwe bi çavên xwe bibînin bi wê awayê hereket dikir û bi wan re niqaş dikir. Her wiha rewşa wan ê xerab û tezatên wan derkete holê. Îbrahîm bi wan re xeyîdî û weke ku di Qur'ana Pîroz de dibore wiha got:

أُفٍّ لَّكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

"Xwelî li serê we û li serê yên hûn ji xeynî Allah ji wan re îbadet dikin be. Ma hêj hûn hişê xwe nadin serê xwe?" [1]

Li ser neqla Abdullah b. Amr *radîyallahuanh* ku wî ew hedîsa borî bû rîwayet kiriye, li wê hedîsê baş bifikire. Di mijara dîyarkirina ku mûşrîkan ji Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* re *"Nexwe ew ê ku (der heqê îlah û bav û kalên me de) wiha wiha dibêje tu yî ha!"* digotin, wisan dibêje: "Qesta wan, tiştên ku Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* der heqê pût û kalên wan de gotibû ji wan gotinan ji yên ku gihabû ber guhê wan bû. Şermezarkirin/lomekirin û zem kirin di nava Ereban de îfadeyekî wekî seb kirinê, an jî di nêzî wê ma'neyê de tê fêmkirin. Îbn-î Teymîyye di kîtêba xwe yê *'Sarîmu'l Meslû'l'* de behsa vê mijarê dike û di vê ma'nê de qebûl dike.[2]

Lê belê qesta li vê derê seb kirina ku ne bi qesta tehrîk kirinê ye. Çawa ku Allah *azze we celle* bi emrê da'weta tewhîdê û bi tabî' bûna Milletê Îbrahîm wî şandibû, Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* bixwe jî vê emrê, yanê emrê bûyîna ji Milletê Îbrahîm pêk dianî. Li gorî mûşrîkan ev da'weta tewhîdê sebkirina wan û îlahên wan e.

Lewre Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* dînê wan pûç û betal kiribû. Heqîqeta wan îlahên sexte û aciziya wan apaşkere nîşanê wan dabu û wan kêm xistibû. Weke vê, ne bi qesta tehrîk û kişkişandina wan, ji bo ku vê rêya pûç û betal biterikînin batıl bûna rêyên bav û kalên wan jî vikîvekirî eşkere dikir.

El-Qasimî, di tefsîra xwe de ji Fexredînê Razî vê jêgirtinê/îqtibasê dike: *"Di ayetê de (sûreya En'am, ayeta 108.) li vê mijarê dîqat tê kişandin. Da'wetvanên tewhîdê ger ji tiştên bê feyde dûr bimûnin. Ne hewceye ku mirov seba pûtên mûşrîkanbike. Bilêvkirina bê rûhîtîya wan û bê qudretîya wan ji bo wan dê bes be."*

Ne seba ku hatîye heram kirin tenê, kafir ji rexnekirina îlahên xwe qethîyen razî nabin. Lewre di her halûkarê de meqseda da'weta tewhîdê qulibandina pûtên wan û redkirina îlahên wan e. Ji ber vê yekê bilêvkirina dalaleta bav û kalên xwe jî û zem kirina îlahên xwe jî weke seb kirinê/çêr kirinê qebûl dikin. Hetanî der heqê Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* de wiha gotibûn: 'Heta berî vêga kesekî bi vê awayê ku me lê tehemûl kiribe tune. Der heqê dînê me de bi neqencî diaxive. Dînê me xerab nîşan dide. Civaka me parî kir û îlahên me jî zem dike/kotî dike.

Muhammed b. Abdulwehhab *rahîmehullah* di kîtêba xwe yê ku sîreta Nebî *aleyhîsselam* daye dest de di qisima dûyemîn de wiha dibêje:

"Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* dema ku dînê qewmê xwe zem kir û zanyar û giregirê wan bi cehaletê wesifand, paşê wan jî neyartî lê kirin û wiha gotin: *'Ev sîstema/pergala me biçûk û kêm dixe û dînê me rexne dike û dilomine û seba îlahên me dike.'* Weke rojê li ber çavan e ku Rasûlullah tu carî seb li îlahên wan û li Îsayê kurê Meryemê û li melaiketan û li kesên salih nekirîye. Lê wexta bi wan da zanîn ku îbadet kirina li wan tiştan batıl e, qewmê wî van gotinên wî wek seb û çêr û heqaret qebûl dikirin.

Wek netîce em dikarin bibêjin ku ev fîêlên hanê ku me anî ser ziman qethîyen nakevin çarçova heramîya

1. *21/Enbîya, 67*
2. *Sarîmu'l Meslu'l: Rûpela 528.*

seb kirinê de. Çimkî di van fielan de meqset ne sebkirin e. Hetanî tevgerîna bi vê awayê bibe sebeba sebkirina kafiran li misilmanan û li îslamê jî, ji bo yek misilmanekî sirf ji ber vê yekê terka eşkerekirina dîn û da'weta tewhîdê qethîyen ne caîz e.

Lewre ev, ji bo kafiran di ma'neya seb û çêr de be jî, di heqîqetê de beyana hûccet û delîlan e. Ev jî ji bo muşrik û kafiran seba herî giran e. Em dînê xwe ji bo çav û birûyên belek ên kafiran naguherînin û em xwe ji yek rûknekî dinê xwe dûr nakin. Temamê vê dinê spartîyê esasa îman anîna Allah û redkirina taxutan e. Her wiha li vê mijarê pir dîqat bikin! Vê rewşê û ew gotinên ku der barê qanûna, pergalan/sisteman, rêveberan û taxutên di esra me de tên gotin qiyas bikin.

Taxût, ne tenê pûtên ji kevîr û zinaran tên traştin e. Heke taxût tênê bi vê awayê bê mehdût kirin, naveroka ma'neya vê kelîmeyê dê vala bibe.

Lewma, ev qaîdeya hanê *"Nekirina wê amelê ku dê bibe sebebê çêrên kafira li dinê îslamê"* enceq ji bo amelên mubah û mustehab re muteber e. Ji bo wacîbatan ev qaîde qethîyen ne muteber e. Yanê ji bo îhtîmalekî ku dê kafir di muqabilê teblîx û eşkerekirina dîn û tewhîdê dê heqaretê li misilmanan û seb li dîn bikin, an jî ji bo meqseda pêş girtina seba kafiran terka amelên wacib ne mewzûbehs e. Eger em vê qaîdeyê li temamê wacîbatan şamîl bikin dê ji din, qisimekî pir mezin zayî bibe.

Ebu Bekir b. El-Arabî, di kîtêba xwe yê *"Ahkamu'l Qur'an"* de wiha dibêje:

"Ev delaletê vê tiştê dike: mirovekî ku xwedî heq be ji bo zerarek negihîje dîn dê bikaribe ji heqê xwe bibore. Ev mijar ger bi berfirehî bê nirxandin. Bi kurtahî em dikarin wiha bibêjin, eger ew heq ji wacîbatan be di her halûkarî de, dê bê stendin. Eger têborîn/dev jê berdan caîz be ew gotina ku me diyarkiribû li ser vê mijarê dê bê tetbîq kirin, Allahualem.

Muhammed Reşîd Riza jî wiha dibêje:

Ebu Mansur dibêje, eger sualeki wusa bê pirsîn : Ji ber ku kesên heq nekiri ji seb û çêran bên parastin Allah -azze we celle- sebkirina ji kesên ku heq dikin re jî heram kiriye. Her wiha Allah *azze we celle* cîhada bi kafiran re li ser me ferman kiriye. Dema em bi wan re şer dikin ew jî bi me re şer dikin. Ma qey ev tişt ne munker e ku xwîyna misilmanekî bele heq bê rijandin û bê kuştin? Eynî weke vê mijarê, wan kafiran heq diderewandin, digel vê yekê Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* bi teblîx û xwendina Quranê hat emirkirin (Belê, em ê van rewşan çawa li hevdû binin?)

Cewaba vê suale ev e : Seba (çêra) îlahên muşrîkan mubahekî ne ferz e. Lê cîhada li hemberî kafiran û teblîx ferz e. Eger ji ber fiêlekî mubah fesad derkeve ew fiêla mubah dê bê qedexe kirin, yanê dê yesak bibe. Enceq der barê fiêlekî ferz de ev hûkîm nayê dayin."

> Her wiha ji bo defkirina mefsedeta seb û çêran, terka xwendina Quranê a bi dengbilindî qethîyen nûra da'wetê natefîne û ji hêla menfi (neyînî) ve bandor(tesîr) li dawatê nake.

Ji bo wan kesên wucûbîyeta eşkere kirina dîn red dikin û vê hedîsa Buxarî ji bo xwe wek delîl berpêş dikin re ew îzahatên borî dibe cewabekî qewî. Hedîsê ku Buxarî rîwayet kiriye der heqê vê ayetê de ye.

... وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلاً

"Di nîmêja xwe de dengê xwe pir bilind neke û bitemamî kêm jî neke, di navbera herduyan de rêyeke nîvend bigire." [3]

Buxarî bi kurtasî wiha rîwayet dike: *"Ev ayet li Mekkeyê nazil bûye. Di wê dewrê de da'wet di merhaleya veşarîtî de bû. Eger dengê xwe bilind bike dê muşrîk dengê wî seh bikirana û seb li Quranê û ê ku wê nazil kiriye û yên ku wê teblîx dikin re bikirana. Li ser vê*

3. 17/İsra, 110

Allah emrê 'Di nîmêja xwe de dengê xwe pir bilind neke û bitemamî kêm jî neke...' da. Yanê dengê xwe zêde bilind neke da ku muşrîk seh nekin. Zêde kêm jî neke da ku eshabê te dengê te bibihîzin. Di navbera herduyan de rêyeke nîvend bigire."

Li Mekkeyê herkesî bi meseleya redkirina pûtan dizanîbu û da'weta misilmanan apaşkere li meydanê bû û da'wa Allah *azze we celle* çik li pîya bû. Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* û eshabîyên wî jî, bi awayekî zelal û eşkere ji pûtan berî bûn. Her wiha ji bo defkirina mefsedeta seb û çêran, terka xwendina Quranê a bi dengbilindî qethîyen nûra da'wetê natefîne û ji hêla menfi (neyînî) ve bandor(tesîr) li dawatê nake. Çîmkî, muşrîk nexwazin jî Quran li her derê pêl bi pêl belav dibû. Milletê Îbrahîm hewqas dihat îlankirin, di wê dewrê de ê ku digot *"ez misilman im"* bi sabiîtîyê, yanê bi *"ji dîn vegerandinê"* dihat itham kirin! Lewma da'wet pir zêde eşkere bû. Jî tevlihevbûn û tereddûdê re cih tune bû.

Digel vê, deng Bilindkirina di nimêjê de bi qasî ku yên di nimêjê de sehbikin û pê de hewcetîya zêdetir tune û ne ji wacîbatên nimêjê ne.

Ji ber vê yekê ji bo pêşgirtina netîceyekî wusa li ser qaîdeya *"Di rewşên xusûsî de ji xeynî wacîbatan caîzbûna terikandina mubah û mustehaban"* terka vê jî caîz e. Ev rewş, ne weke terka wacîbekî ye. Her wiha îmam, dengê xwe bi cemeata xwe bide sehkirin têr dike. Çawan ku Allah *azze we celle* ji Rasûlê xwe re *aleyhissalâtuwesselam* wiha emir kiriye:

"Dengê xwe bitemamî kêm jî neke" [4]

Yanê qet nebe bila eshabîyên bi te re dengê te sehbikin. Li vê derê şûbheyekî ku hin kes didin pêş heye. Mesele di Quranê de wiha dibore:

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى

"Ma dema tu sêwî bûyî wî (Rabbê te) tu nehewandî?" [5]

Çawa ku ayeta Quranê jî behs dike mesele alîkarîya Ebu Talîp ku li Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* kiriye û eman û parastina kafirekî li ser misilmanekî ye. Misalên vê meseleyê zehf in.

4. 17/İsra, 110

5. 93/Duha, 6

Em dikarin di nava van mîsalan de çend heban bijmêrin: Îbnu'd Daxînne, li Mekkeyê Ebu Bekir hîmaye kiriye û jê hez dikir. Weke vê Necaşî di dema filletîya xwe de alîkarîya misilmana kiribû û wana li welatê xwe wek penaber bicih kiribû.

Esasa vê şûpheyê ev e: Misilmanek alîkarî û hewandina kafirekî ku hem aqîdeya wî hem jî awayê jiyana wî muxalifê wî ye dê çawan qabûl bike? Berîbûn û veqetandina ji muşrîkan de ev rewşa hanê û Milletê Îbrahîm ne dijî hev in?

Bi alîkarîya Allah *azze we celle* em ê wiha cewab bidin vê sualê: Di navbera van mîsalan û da'weta Milletê Îbrahîm an jî Nebî û Rasûlan de tu nakokî/tezat tune ye.

Lewre wekî ku me berê jî gotibû di vê meseleyê de du nuqte hene:

Nuqteya ewwil: Dûr ketîna ji îlahên wan ên batil û red kirina mabûd û taxutên wan ên ku ji xeynî Allah îbadetê li wan dikin.

Nuqteya diduya: Buxz û neyartîya ji wan muşrîkên muannid ku li ser batilên xwe israr dikin.

Weki ku me di ser de jî got nuqteya ewwil, daxwazeke bê ewiqandin û bê îhmalkirin ku di lehzeya ewwil de ji terefê wî misilmanî ve bê pêkanîn. Hetanî wacib e ku komek misilman vîya îlan û eşkere bikin û derêxin meydanê. Heta ku tevgerîna bi vê awayê ji bo misilmana bibe şîar û eslê dîn belav bibe û însan bi safîtîya da'wetê serwext bibin.

Em werin ser nuqteya diduya. Hetanî li ser batilê israr neyê kirin û dijminî li hemberî ehlê heq ê pêk newe, nayê tetbiq kirin. Ji bo vê misal, Ebu Talib e.

Ew bixwe li ser kufrê bû. Lê wî tu carî ji heq û ehlê heqqê re buxz û neyartî nîşan neda bû. Bîlakis ji xwedîyê heq û ji Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* re parêzkarî dikir û piştgirî dida wan. Di hedîsekî de ku Buxarî rîwayet dike Abbas *radîyallahuanh* ji NebÎ re Ebu Talib wiha diwesfîne:

"Te tu feyde neda apê xwe. Hal ev e ku wî, mudafeaya te dikir, piştgirî dida te û ji bona te xwe hêrs dikir."

Ev karên Ebu Talib welew ku ji ber têkilîyên asabîyyetê jî wiha tevgerîyabe rewş naguhere. Li ser vê mijarê kiteba Allame Şenqitî ya *"Edwau'l Beyan"* pir bikêr e û serî lê bê dayîn dê baş be.[6]

6. 3/41-43, 406-407

Şenqitî di kitêba xwe de li ser mijara *"Piştgiriya dîn bi mirovekî facir an jî bi qeydên asabîyyetê"* disekine. (Her wiha batilbûna pêkanîna hezkirina li vê esasê jî bi eşkerehî diyar dike.) Dersa ku em ê ji vê derê bigirin ev e: Hetanî dema paşî ûmîd ji wan kesên di vê rewşê de neyê birin, hema dibe ku bi hidayetê re tabîê heqqê bibin. Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* jî, ji ber vê yekê hetanî di ber cankêşîya wî jî ûmîd ji apê xwe Ebu Talib ne birî bû. Ew apê wî ku di saxîtîya xwe de wiha digot: *"Wallahî, ger ew qelebalix jî bin hetanî ku ez nekevim binê erdê dê destê wan negihîje te. Tu li pey da'wa xwe bimeşe û vê dawê biqîrîne, qet astengî nekişîne."*

Li vê derê em dixwazin dîqat bikişînin nuqteyekî. Wisan ku: Di wan demên ku Rasûlullah *aleyhissalâtuwesselam* bi apê xwe Ebu Talib re bû û jê alîkarî û piştgirî didît, Rasûlullah yek carek jî bi mehneya/bahaneya mesleheta dîn û da'wayê ; şalûzîtî li apê xwe nekirîye. Bilakîs apê wî jî baş dizanîbû ku Nebî *aleyhisselam* dînê wan kêm dibîne û pûtên wan zem dike. Hetanî Qureyşîyan, ji bo ku Rasûlullah dev ji rexnekirina îlahên wan û cahiltîya wan berde û da'weta xwe biterikîne, Ebu Talib wek navbeynkar tayîn kiribûn da ku li ser Nebî ji bo razîkirina apê xwe yê ku wî mudafea dikir û dibû piştgirê wî re qethîyen ji da'wa xwe tawîz neda bû. Ji apê xwe re vê gotina xwe yê meşhûr got:

"Wallahî, çawa quweta we nagihîje rojê ku hûn parîyek jê bigirin weke vê quweta min jî nagihîje wî tiştî ku ez pê hatime fermankirin dev jê berdim." [7]

Ebu Talib ji ber ku kafir bû, Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* tu cara hezkirin û girêdayîbûna xwe ne dabû apê xwe. Rasûlullah di tetbîqa vê ayeta Allah *azze we celle* de ji bo me mîsal û rêzan e:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ … حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَه

"Qewmekî bi Allah û bi roja axîretê îman anîbe, tu nabînî ku ew kesên ji Allah û Rasûlê wî re dijminantîyê dikin ji xwe re dikin dost..." [8]

Her wiha ji bo hîdayeta wî pir li ber xwe dida. Eşkereye ku daxwazîya hîdayeta wî û jê hezkirin tiştên ji hevdu cuda ne. Tevlî alîkarî û piştgiriya wî, dema ku Ebu Talib mir, Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* nîmêja wî nekir. Allah *azze we celle*, Rasûlê xwe ji îstixfara ji bo Ebu Talib nehiy kiriye û wiha ferman dike:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُواْ أَن يَسْتَغْفِرُواْ لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُواْ أُوْلِي قُرْبَى مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

"Piştî eşkere bû ku ew ehlê cehennemê ne ew mirovên (eqrebayên) wan bin jî, ji bo muşrikan efû û îstixfar xwestin, ne karê pêxember û muminan e." [9]

Dema ku Alî *radîyallahuanh* xebera mirina Ebu Talib ji Rasûlullah re anîbû Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* jê re wiha gotibû: *"Here û wî defin bike"* [10]

Weke vê, ev mijar der berê wan însanên ku Şûeyb *aleyhisselam* li hemberî kafiran diparêzan jî mewzubehs e. Allah bi me dide zanin ku dijminên Şûayb wiha gotine:

قَالُواْ يَا شُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا … ضَعِيفًا وَلَوْلاَ رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ

"(Jê re) Gotin: Ya Şûeyb ! Em ji gotinên ku tu dibêjî fêmnakin û bi rastî em te di nav xwe de zeîf dibînin! Eger ne ji eşîra te buya muheqqeq meyê te bidana ber keviran û bikuştana..." [11]

Hal ev e ku ew *"eşîra wî"* kafir bûn. Dîsa Allah a*zze we celle* bi me dide zanîn ku dijminên Salih *aleyhisselam* çawan ji welîyên wî (ji mezinên wî) xwe diparêzin:

قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ

"Ji hevre bi navê Allah sond xwarin û wiha gotin: Em ê bi şev bavêjin ser Salih û ehlê wî (em ê tevan bikujin) piştre em ê ji welîyên wî re bibêjin: Me kuştina wan bi çav nedîtîye. Muheqqeq em rast dibêjin." [12]

Dawîya Beşa (9.) Nehemîn (Dê berdewam bibe, înşaallah)

---

7. *Taberanî û yên din rîwayet kirine.*
8. *58/Mucadele, 22*
9. *9/Tewbe, 113*
10. *Îmam Ahmed, Neseî û yên din rîwayet kirine*
11. *11/Hud, 91*
12. *27/Neml, 49*

ŞİİR

Şükür

Hüzün yazsan kaderime,
Teslim olmam kederime,
Öfke, isyan ne haddime,
Şükür Allah'ım çok şükür.

Lütfettiğin hidayete,
Sağlık, sıhhat, her nimete,
Dolu taşkın bir hayata,
Şükür Allah'ım çok şükür.

Tevhid'inin nuru mudur?
Hakikatin sırrı mıdır?
Ruhum sende tutukludur!
Şükür Allah'ım çok şükür.

Merhametin enginini,
Hoşgörünün zenginini,
Sende bulduk şaşmaz yönü,
Şükür Allah'ım çok şükür.

Bin işleriz bir günahı,
Bir sayarsın bin siyahı,
Müjdelersin sen felahı,
Şükür Allah'ım çok şükür.

Murat DEMİRCİ

Ortalama bir sülüğün emerek aldığı kan on ml, bu da bir yemek kaşığı dolusu bir miktara tekabül etmektedir. Sülük tedavisinde daha çok sülüğün kişiden emerek aldığı kirli kan değil asıl sülüğün kendisinde barındırdığı biyoaktif enzimleri vücuda vermesiyle ve ısırdığı bölgeden akan bir miktar toksinli kan ile sülüklerden istifade ederiz.

Sülük Tedavisi

Dr. Seyfullah İslam
seyfullahislam@tevhiddergisi.net

Allah'a *subhanehu ve teâlâ* hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun.

Bir önceki yazımızda eski tedavi yöntemlerinden olan hacamatı ele almıştık. Bu yazımızın başlığından da anlaşıldığı üzere en az hacamat kadar eski bir tedavi yöntemi olan ve Sağlık Bakanlığı tarafından resmi olarak Geleneksel Tamamlayıcı Tıp'ta (GETAT) yerini alan sülük tedavisine değinip Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* kusursuz ve muazzam yaratmasının ufak bir emaresi olan sülüğün küçücük yapısında ne kadar karmaşık ve çeşitliliğin olduğunu ve yapabildiği devasa işlerin neler olduğunu aktaracağız inşallah.

Sülük Türleri

Tıbbi sülük; halkalı ve omurgasız, hirudine sınıfına dahil ve hirudo cinsinden, sürüngen bir hayvandır. Altı yüz değişik türde hirudine vardır bunların büyük bir çoğunluğu yararsız veya ciddi zararlı olabilmekteyken neredeyse sadece on beş tanesi tıpta kullanılmaktadır. Bunların içinden de özellikle üç cinsi çok sık kullanılmaktadır. Türkiye'de de en yaygın kullanılan cinsi hirudo verbana denilen cinsidir.

Sülüğün Anatomik Yapısı

İki üç yaşında yetişkin bir sülük ortalama ağırlığı üç dört g, eni üç cm olup uzunlukları sekiz on cm'dir. Her iki ucunda birer vantuzu bulunmakta olup ilerlediğinde veya kan emme esnasında sülüğün sabit ve dengeli olmasını kolaylaştırmaktadır. Sülüğün kafası iç vantuzla birlikte üçgen formuyla tanınıyor. Hatta bu sıklıkla Mercedes amblemine benzetilir. Hâlbuki dış vantuz olan kuyruk kısmı daha genişçe, yuvarlak ve düzleşmiştir. Sülüğün kafasından itibaren sayarak, birinci ile onuncu halkalarında toplam beş çift gözü bulunur, sülükler üç ağız dolayısıyla üç mide ve yüzyüz elli kadar dişe sahiptir, sülüklerde erkek ve dişi ayrımı yoktur. Gebe bir sülük ortalama iki-beş adet kadar yumurtlayabilmektedir. Sülüğün yaşam alanı eğer uygun şartlarda ise her bir yumurtasından beş-on beş kadar yavru sülük çıkabilmektedir. Yani sülük bir gebeliğinde ortalama on beş ile yetmiş adet arası yavrulamaktadır.

Bazı sülükler emme esnasında uykuya dalarak düşme durumu gerçekleşmeyebilir.
Bu tarz durumlarda sülük ilk olarak parmak ucuyla hafifçe uyarılarak uyandırılıp harekete geçmesi sağlanır, kısa yolu tercih edip uyuyan sülüğün üzerine tuz, ateş ve alkol gibi maddeler sürülmez, bu çok tehlikeli bir harekettir.

Sülük ortalama bir defa doyunca kan emdiğinde yaşlaşık yedi ay boyunca başka bir gıdaya ihtiyaç duymayabilmektedir. Ortalama bir sülüğün emerek aldığı kan on ml, bu da bir yemek kaşığı dolusu bir miktara tekabül etmektedir. Sülük tedavisinde daha çok sülüğün kişiden emerek aldığı kirli kan değil asıl sülüğün kendisinde barındırdığı biyoaktif enzimleri vücuda vermesiyle ve ısırdığı bölgeden akan bir miktar toksinli kan ile sülüklerden istifade ederiz.

Isırma ve emme esnasında sülükten şeffaf bir sıvı akar, bu sıvı kişinin kanı içerisinde bulunan tuzlu suyudur ve emme sırasında emdiği kanı daha fazla depolaması için bu sıvıyı kandan ayrıştırıp dışarıya verir böylece daha fazla kan emmesine sebep olur. Dışarı atılan bu şeffaf sıvı kandaki tüm özellikleri taşır ve dolayısı ile kanda bulaşıcı bir mikrop varsa eldiven kullanılmadığı takdirde bu mikrop uygulayıcıya veya hastanın açık bir yarası varsa başka bir bölgesine bulaşma riski taşımaktadır. Sülükler kanı emdikten bir süre sonra kendiliğinden düşerler ancak her sülükte düşme süresi aynı değildir. Bu daha çok sülüğün yapısı, kişinin hastalık durumu, kişinin bedeni veya ortamın soğukluğu gibi birçok faktöre göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bazı sülükler emme esnasında uykuya dalarak düşme durumu gerçekleşmeyebilir. Bu tarz durumlarda sülük ilk olarak parmak ucuyla hafifçe uyarılarak uyandırılıp harekete geçmesi sağlanır, kısa yolu tercih edip uyuyan sülüğün üzerine tuz, ateş ve alkol gibi maddeler sürülmez, bu çok tehlikeli bir harekettir. Zira canı yanan sülük kusmaya başlar. Bu şekilde kusma tedavide hiç istenmeyen bir durumdur. Sülükler doymadan düşmezler eğer bir sülük doymadan düşmüşse aynı sülüğü kesinlikle tekrar kullanılmamalı ve imha işlemi gerçekleştirilmelidir.

Sülüğün Doğal Yaşam Alanı Dışında İdeal Saklama Koşulları

1. Mevsime veya sülüklerin salgı miktarına göre bir ila beş gün arası sülüklerin içerisinde yaşadığı suyu değiştirilmelidir.

2. Sülüklerin suyunun değiştirilmesi çok özenle yapılmalıdır. Kullanılan su ya doğal akarsu olmalı veya ağır metallerden arındırılmış uygun filtre edilmiş ya da satılan hazır damacana suyu olmalıdır.

3. Sülükler için en iyi denebilecek saklama kabı camdan imal edilmiş kavanozlardır. Cam kavanozlarda sülüğü hem görebilir hem takip edebilirsiniz hem de diğer saklama kaplarına göre daha sağlıklı ortam olur.

Sülükleri vaktinde temin etmek çok önemlidir. Sülükler kullanılmadan önce en az iki üç gün tedavinin yapılacağı mekânda dinlenmeleri gerekir. Bu dinlenme periyodundan sonra sülüklerin suyu ve renkleri gözlemlenerek sülüklerin daha önce kullanılıp kullanılmadığı kullanıma hazır hâlde olup olmadıkları tespit edilmelidir.

4. Bir litrede genelde yirmi adetten fazla sülük bulundurulmamalıdır. Sülükler uygun olmayan hava koşullarında, aşırı sıcakta bakteri üretmeye başlar. Sülükler için en ideal sıcaklık sekiz on sekiz derecedir.

5. Kap içinde bulunan ve hasta olan bir sülük diğer sülüklerin de hastalanmasına ve bakterilerin hızla çoğalmasına sebep olur. Bu nedenle hastalara kullanmak istediğiniz sülüklerin suyu ve sülükler her gün gözlem altında bulundurulmalıdır.

6. Sülükleri vaktinde temin etmek çok önemlidir. Sülükler kullanılmadan önce en az iki üç gün tedavinin yapılacağı mekânda dinlenmeleri gerekir. Bu dinlenme periyodundan sonra sülüklerin suyu ve renkleri gözlemlenerek sülüklerin daha önce kullanılıp kullanılmadığı kullanıma hazır hâlde olup olmadıkları tespit edilmelidir.

7. Sülükleri kireci az, klorsuz ve düşük nitratlı(<25 mg/litre) suda bekletmek gerekir. Yaklaşık bir litre su on beş yirmi sülük için yeterli gelmektedir.

8. Kaplar iyi kapatılmalı, bunun için kavanoz veya saklama kabının geniş bir ağzı olmalıdır. Su boşaltma esnasında sülüklerin bir kısmı kendini bırakır ve kavanoz dışına su ile birlikte çıkar. Çıkan bu sülükleri el ile tekrar kutuya koymak gerekir.

9. Sülükleri gölgeye hatta karanlığa koymak, yirmi iki dereceyi aşmayan bir sıcaklıkta (8-18 derece ideal) tedaviden iki üç saat önce oda sıcaklığına çıkarmak yeterlidir.

10. Tedaviden iki üç gün önce suyu her gün değiştirmek doğru olanıdır. Sadece bekletilen sülüklerin muhafazası için genelde suyu iki ile üç gün arasında değiştirmek yeterli olmaktadır.

11. Çömlekler itinayla çamaşır suyuyla yıkanmalı, yeniden kullanımdan önce iyice ovalanmış ve kurutulmuş olmalıdır. Sülükleri öldürebilecek kimyasalların kalıntıları kapta kalmamalıdır.

12. Saklama kabı içinde beş sülük için asgari bir adet küçük doğal taşlar bulundurulmalıdır. Sülük bu taşlara sürtünerek kendi kendine masaj yapar ayrıca üzerinde biriken salgısını atar.

13. Kullanımdan sonra sülükler ya dondurularak ya da %70'lik tıbbi alkolle imha edilmelidirler. İslam'ın yasak kıldığı yakma veya ateşte kaynatarak imha işlemi yapılmamalıdır. Sülükler dört on derecelik bir ısıda buzdolabında muhafaza edildiklerinde metabolizmaları yavaşlar ve fazla müdahaleye gerek kalmaksızın az uğraşla daha uzunca bir süre canlılıkları muhafaza edilmiş olur.

İnşallah, sülüklerin en çok kullanıldığı hastalıkları, kullanılmaması gereken durumları yazmaya devam edeceğiz.

Dualarımızın sonu; âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.

Taşınması Zor Ağır Yük

Ömer AKDUMAN

Kimimize Rabbimiz rahmet etmiş, bizi İslam'a hizmet etmeye muvaffak kılmıştır. Önemli soru şu: Bu durumda olan kardeşler acaba İslam'a hizmet ederlerken karşılaşacakları afetleri biliyorlar mı? Biliyor muyuz? Yeterince bildiğimizi söylemek pek mümkün değil. Oysa her mümin bireyin, yaptığı işin afetlerini bilmesi vacip değil midir?

1. Hadis

Hadisin Türkçe Anlamı

Ömer ibnu'l-Hattab *radiyallahu anh* dedi ki: *"Ben Rasûlullah'ı şöyle söylerken işittim: 'Ameller ancak niyetlerledir. Her kişi için niyet ettiği şey vardır. Kimin hicreti Allah'a ve Rasûlü'ne olursa, onun hicreti Allah'a ve Rasûlü'nedir. Kimin hicreti elde edeceği dünyalığa veya evleneceği bir kadına olursa, onun hicreti kendisine hicret etmiş olduğu şeye olur.' "*

. . .

Sehl'e denildi ki: *"Nefse en zor gelen şey nedir?"* O bu soruya şöyle cevap verdi: *"İhlastır. Çünkü nefsin ihlastan bir nasibi yoktur."* [1]

Nefsin ihlastan payı olmadığından zorlanır, sıkılır, vesveseleri ile insanı bir açmaza sokmak için yapabileceklerini yapmaya ahdeder adeta.

Kur'an okuyacak olursun. Etkilenirsin ayetlerden, günahlarını hatırlar, gözyaşlarını tutamazsın. O anda kapının tıkırdadığını duyar gibi olursun. Hemen Kur'an'ı kapatır, elindeki kalemle, bir şeylerle meşgul olursun. Elindeki mendille gözyaşlarını silerken *"Bugün acaba nezle mi oldum?"* diye selefimizin söylediği gibi söylersin. İşte nefis için sıkıntı buradadır. Nefis ister ki Kur'an okumaya devam edesin, karşıdaki muhatabın görsün

1. *Muhtasaru Minhaci'l Kasidin (İhyau Ulumi'd Din özü), Guraba yayınları.*

Kur'an okuduğunu. Günahlarına ağladığını anlasın da *"Ne kadar takvalı bir kuldur!"* desin. Nefsin istediğini yaparsan bayram eder. Ama amelin boşa gidecektir. İhlasın gereği olarak amelini gizlediğinde de nefsin zorlanır.

Eğitmensindir. Hem de başarılı bir eğitmen. Etrafında kardeşlerin seni takdir eder. *"Hocam, hakkınızı nasıl ödeyeceğiz? Çocuklar çok iyi öğreniyorlar ve öğrenmeyi seninle sevdiler."* der bir kardeşin. *"Evet, benim başarımdır."* diyecek olsan iki yanlış yapmış olursun. Bir, diğer kardeşlerinin işinde sana yardımcı olduklarını unutarak, *"Sadece ben başardım."* der haksızlık etmiş olursun. İki, çekincesiz başarını kabul edince, amelin boşa gitmeye doğru seyrediyordur. Ama nefsin sevinir. Hoşuna gider. *"Hayır, kardeşim, ben değilim bu kadar başarının arkasındaki sır. Programı hazırlayan kardeşlerim. Allah'ın yardımıyla onlar iyi hazırlamışlar. Bir de öğrencilerimde gayret var."* der kendini uzak tutarsın bu övgüden. Nefis patlayacak olur adeta. Zorlanır, yorar seni. Emeklerini, çabalarını, uykusuzluklarını belki de sana hatırlatır da böylece seni yoldan etmeye çalışır.

Davetçi veya ilim ehlisindir. Davetinle binlerce insan hidayet bulur, on binlerce, belki yüz binlercesine tevhidi ulaştırmışsındır. Birileri sana: *"Sizin vesileniz ile hidayet bulduk.", "Davetiniz taa falan yerlerde duyulmuş ve davetinizle şu kadar insan hidayet bulmuştur."* der. Hayırlara vesile olduğun için sevinirsin. Ama hatırlarsın, *"Bu beni riyaya götürebilir."* dersin. Hemen yardımcılarını, kardeşlerini gösterir, *"Onlar"* dersin. *"Asıl onlardır daveti yayanlar, her ne kadar arka planda kalsalar da."* Nefis artık dayanamayacak hâldedir. Başkaları sana iyiliklerini sayıp dökerken, birden onların yüzüne toprak çalacak olursun. Bu sırada içinden günahlarını sayarsın. Güzel Peygamber'inin hadisini hatırlarsın:

"— Benim ümmetimden öyle kavimler bilirim ki kıyamet gününde beyaz Tihame dağları kadar hasene/güzel ameller ile gelecekler. Allah o amelleri saçılmış toz zerreciklerine çevirecek. Sevban sorar:

— Onları bize anlat. İyice açıkla. Farkında olmadan böyle insanlardan olmayalım.

— Dikkat ediniz! Onlar sizin kardeşlerinizdir. Sizin cildinizdendir. Sizin gece namazı kıldığınız gibi gece namaz kılarlar."

Devam eder Allah Resûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*, özelliklerini açıklar:

"Yalnız onlar, Allah'ın haramları ile baş başa kaldıklarında sınırı çiğner/günaha düşerler." [2]

Hadisi hatırlayınca için için ağlayacak olursun. Oysa kontrolü nefse bıraksan, değil övenlere cevap vermeye çalışmak, sevincinden uçacak olur.[3]

Ahlaklı bir kişiliğe sahip olursun. Etrafında birilerinin seni övdüğünü duyarsın. *"Kardeşim, istersen içini bilmediğin bir insanı, beni övme. Herkes kendi*

Eğitmensindir. Hem de başarılı bir eğitmen. Etrafında kardeşlerin seni takdir eder. "Hocam, hakkınızı nasıl ödeyeceğiz? Çocuklar çok iyi öğreniyorlar ve öğrenmeyi seninle sevdiler." der bir kardeşin. "Evet, benim başarımdır." diyecek olsan iki yanlış yapmış olursun. Bir, diğer kardeşlerinin işinde sana yardımcı olduklarını unutarak, "Sadece ben başardım." der haksızlık etmiş olursun. İki, çekincesiz başarını kabul edince, amelin boşa gitmeye doğru seyrediyordur.

2. *İbni Mace, Zühd 29*
3. *Burada şunu da söylemek gerekir: Bir mümin bireyin sorumluluğu sadece kendi ihlasını korumak değildir. Kendi ihlasını korumakla beraber kardeşinin de ihlasına zarar vermemek zorundadır. Kişiyi yüzüne karşı övmek, kardeşimizin ihlasına zarar vermektir. Bu hususta Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir adamın bir kişiyi övdüğünü ve övmede çok ileri gittiğini işitti. Bunun üzerine:*

   "Adamı mahvettiniz (veya adamın bel kemiğini kırdınız)." buyurdu. (Buhari, Müslim)

   Bir adam Osman'ı radiyallahu anh övmeye başlayınca, Mikdad da dizleri üstüne çökerek metheden kişinin yüzüne çakıl taşları atmaya başladı. Bunun üzerine Osman ona: "Ne yapıyorsun öyle?" deyince Mikdad: "Rasûlullah: 'Meddahları gördüğünüz zaman yüzlerine toprak serpiniz.' buyurdu." diye cevap verdi. (Müslim, Ebu Davud, Tirmizi)

Gece namaza kalkarsın. Peygamber'in sallallahu aleyhi ve sellem kıldığı gibi yedi, dokuz veya on bir rekât gece namazı kılarsın. Kimse görmemiştir namazını.
Gün içerisinde nefsin âdeta isyan eder sana. Sürekli kendini, geceye dair bir şeyler konuşmak zorunda hissedersin. Çünkü ihlas nefse ağır gelir, nefis de kendisini bu ağırlıktan kurtarmak için seninle bir iç savaşa girişir.

nefsini, günahlarını iyi bilir. Günahlarımı bilseydin bunları söylemezdin." dersin. Ama nefis, nefistir hep. Değişmez ki. Hemen isyan eder içinden.

Gece namaza kalkarsın. Peygamber'in *sallallahu aleyhi ve sellem* kıldığı gibi yedi, dokuz veya on bir rekât gece namazı kılarsın. Kimse görmemiştir namazını. Gün içerisinde nefsin âdeta isyan eder sana. Sürekli kendini, geceye dair bir şeyler konuşmak zorunda hissedersin. Çünkü ihlas nefse ağır gelir, nefis de kendisini bu ağırlıktan kurtarmak için seninle bir iç savaşa girişir. Nefis galebe çalarsa dayanamaz, alakasız bir yerlerden giriş yaparsın.

"Ya bu gece namaza kalktığımda ne kadar yağmur yağıyordu öyle!"

"Ooof, bu çocukta beni perişan edecek. Gece boyunca düzgün bir namaz kıldırmadı bana!"

"Gece namaz kılarken secdedeyken, tam o sırada bir gıcırtı geldi. Amma ne de korktum."

"Gece namazdayken aklıma geldi de sen şu işi ne yaptın ağabey?"

"..."

Kimimize Rabbimiz rahmet etmiş, bizi İslam'a hizmet etmeye muvaffak kılmıştır. Önemli soru şu: Bu durumda olan kardeşler acaba İslam'a hizmet ederlerken karşılaşacakları afetleri biliyorlar mı? Biliyor muyuz? Yeterince bildiğimizi söylemek pek mümkün değil. **Oysa her mümin bireyin, yaptığı işin afetlerini bilmesi vacip değil midir?**

Bir örnek verelim mesela, konumuz olan ihlas üzerinden. Allah'ın dini konusunda yaptığımız hizmetleri mi daha çok düşünüyoruz, yapamadıklarımızı mı? Yorgunluğumuzu mu yoksa gevşekliğimizi mi?

Ahiret yurdunun kazanan konuğu olan bahtiyar kul, eksiklerini hatırlar. Yapamadığı hizmetleri hatırlar. Yaptığı hizmetlere nispeten günahlarının çokluğunu hatırlar. Şu cümleleri beraberce okuyalım:

"Ağabey, falan kardeşin evini taşırken çok yorulmuştum. Dinlenemeden uykusuz işe gitmiştim."

"Kardeş, mescidi süpürmüştüm de o zamandan bu yana belimde bir ağrı var."

"Zamanında az sıkıntı çekmedik İslam için..."

"Bir işim vardı, kardeşe yardım etmem gerekti. Ancak saat üçte yatabildim."

"..."

Tanıdık cümleler değil mi? Çünkü etrafta ihlasın ağırlığını kaldıramayan çok nefsi var da ondan. Nefislerimiz riyaya âşık olmuş adeta. Göz önünde olmak, övülmek, takdir edilmek...

Allah'ım! Şu riyadan korunmaktan aciz, şeytana av olmaya aday nefislerimizi sen koru. El-Hayy ve El-Kayyum olan Rabbimiz! Bir an olsun nefislerimiz ile baş başa bırakma bizleri. El-Hafız olan, mümin kullarını rahmeti ile kuşatıp hıfzı ile koruyacak olan yalnızca sensin. İhlas ile yaşayıp ihlas kelimesi ile can vermeyi kolaylaştır. Sen ki hamde layık olan hak İlahsın.

Bu kitabı değerli kılan, birçok ilim dalında mütemekkin bir âlimin, İbnu'l Cevzi'nin yazmasıdır. Tek seferde oturulup kaleme alınmış olan bir eser de değildir. Günlük hayatta yaşadıkları ve karşılaştıkları üzerinden şekillenmiştir konular. Bir tür deneme veya sohbet yazısı demek mümkün müdür tartışılabilir ancak klasik usulün dışına çıktığı söylenilebilir.

Hatırıma Geldikçe...

Ömer AKDUMAN

Kitabın Künyesi

Kitabın Adı: Hatırlı Satırlar

Kitabın Yazarı: Ebu'l Ferec İbnu'l Cevzi

Yayınevi: Tahlil Yayınları

Sayfa Sayısı: 272

Baskı Yılı: 2011

Yazara Dair

Ebu'l Ferec İbnu'l Cevzi *rahimehullah* Irak'ın Bağdat şehrinde 1117[1] yılında doğmuştur. Üç yaşında iken babasını kaybeden İmam, baba şefkatini aratmayan bir yakınlıkla amcasının gözetiminde yetişmiştir. Saydu'l Hatır kitabından da belirttiği gibi nimetler içiresinde büyümüştür. Nesebi Ebu Bekir'e *radiyallahu anh* dayanan İbnu'l Cevzi, Hanbeli mezhebi fakihlerindendir. Bir Hanbeli âlimi olarak bilinmesinin yanında birçok dalda ilmi birikimi vardır. Henüz hızlı iletişim araçlarının bulunmadığı zamanda ünü İslam âleminde yayılmış ve bir vaiz olarak tanınmıştır. Nasihatleri ile binlerce insan günahlarından tevbe etmiş, hidayet yolunu tutmuştur. İmam Zehebi onun hakkında der ki: *"Tefsir, vaaz ve tarih konusunda otoriterdi. Mezhep konusunda geniş bir ilmi vardı. Hadis ilimleri konusunda derin bir vukufiyeti vardı. Ancak bir hadisin sahihliği veya zayıflığına hükmetme konusuna gelince; muhaddislerin uzmanlığı ve hafızların tenkidi onda bulunmuyordu."*

---

1. *İhtilaf olmak ile beraber Hicri 511 yılında doğmuştur.*

İlme adamıştı kendisini. *"Ben henüz çocukken yanıma biraz kuru ekmek alırdım ve hadis dinlemek için çıkardım. İsa Nehri kıyısında otururdum. Çünkü yanıma aldığım ekmekleri, kuru olduğu için su ile beraber yemek zorundaydım. Ekmekten her bir lokma aldığımda üzerine bir yudum su içerdim. Himmet ve hedef göz(lüğ)üm sadece ilim tahsilinin lezzetini görürdü."*

Henüz çocukken arkadaşlarının yanına çok çıkmaz, onlar ile oyun oynamaz ve vaktini zayi etmekten korkardı. Büyüdüğünde de insanların içerisine karışmaktan nefsini alıkoydu. Cuma namazı nedeni ile evinden çıkar, onun dışında neredeyse dışarıya adımını atmazdı.

"Dünya üzerinde, ilim için insanlardan uzaklaşıp, ilmi kendine sıcak bir dost ve arkadaş edinmekten daha güzel bir yaşam yoktur." derdi *"Hatırlı Satırlar"* kitabında.

İlimde bir denizdi âdeta. Bazı muhaddisleri kitabında zikreder, onların himmetlerinin (ilme olan iştiyaklerinin) zayıflığından yakınırdı. Allah'a ilmini artırıncaya kadar kendisinin canını almaması için dua ettiğini söylerdi.

İlim ehlinin tarifi ile söyleyecek olursak okumaya adeta tutkundu. Zannımızca onun kitap okumaya olan sevgisi tam anlamı ile böyle ifade edilebilir. Yirmi bin veya daha fazla kitap mütalaa ettiğini söylemişti.

Zamanının sufilerine şiddetle karşı çıkmış ve onların sapıklık ve bidatlerini apaçık serdetmişti. Allah için kınayıcının kınamasından korkmaz, hakkı açıkça ilan ederdi. Derslerine yöneticiler ve halifeler de gelirdi. *"Bir gün İbnu'l Cevzi ders anlatırken (dersinde hazır olan) Halife el-Mustedi' tarafına yöneldi ve dedi ki: 'Müminlerin emiri! Konuşacak olsam senden korkarım. Susacak olsam senin için korkarım. Bir kimsenin sana 'Allah'tan kork!' demesi, senin için 'Siz ehli beyttensiniz. Sizin günahlarınız bağışlanmıştır.' demesinden daha hayırlıdır.' "* [2]

Bidatlere karşı çıkmış, içtihat kapısının kapanmadığını şiddetle savunmuş, kör taklidi benimseyen mutaassıpların dalaletini önemle vurgulamıştır. Kitaplarında, derslerinde açıkça anlattığı düşüncelerini zikretmiş, günümüzde dahi başucu kitabı olmayı hak eden eserler telif etmiştir. Kendisini sevmeyen, Şia'ya meyli ile bilinen valilerin medrese malından yolsuzluk yaptığı iddiası ile iftiraya uğramış ve memleketinden, ailesinden uzakta beş yılını sürgünde, ev hapsinde geçirmiştir. Allah, kendisine atılan iftiralardan onu temizleyince memleketine dönmüş, ders halkalarında dersler vermeye ve mescitlerde hutbeler irad etmeye devam etmiştir. 1201 yılında vefat eden imam, Ahmed b. Hanbel'in kabrinin yanına defnedilmiştir. Rabbimiz kendisine rahmeti ile muamele edip, Firdevsi ile mükafatlandırsın. (Allahumme amin).

Yazı ile Kayda Aldım

Tarihte birçok ilim ehli portresi görürüz, ilim tutkunudur. Gerektiğinde hocasının dizinin dibine oturur ilim öğrenir, öğrendiklerine dair kitaplara müracaat eder. Öğrendiklerinin arasında mukayese yapar, düşünür ve çok ince meselelere ve veciz faidelere vakıf olur. Kimisi bunu yetiştirdiği öğrenciler ile nesillere aktarır, kimisi yazmak sureti ile geleceğe miras bırakmak ister. İbnu'l Cevzi'yi iki sınıfa da dahil edebiliriz. Henüz mukaddimesinde buna değinir. Bazen ince tahliller aklına geldiğinde yazmadığında unuttuğundan bahseder ve *"İlmi yazı ile bağlayınız."* [3] hadisinde irşad edildiği üzere hatırına gelen faydalı bilgileri yazmaya karar verdiğini söyler.

Okuyucuyu yormaz kesinlikle. Kitabı, standart okuyucu kitlesine hitap eder ve ağır tabirler ve teknik meselelere pek değinmez. Konuları kısa kısa ve renklidir. Bir sayfada gençlere nasihat ederken, bir başkasında günahlardan dem vurur. Birinde *"kanaat"* der, diğerinde dostlukta dikkat edilmesi gereken noktalar üzerinde durur. Sabır konusunda nasihat ederken, zamanın kıymeti konusunu ihmal etmez. Birçok yerde ilim talebesine yönelik tavsiyeleri ile beraber insanlarla muamele fıkhına değinir. Sağlık hususuna değinirken akıl nimetini unutmaz. Zamanının riyakâr zahidleri ve kötü âlimleri konusunda uyarılarda bulunur.

Bu kitabı değerli kılan, birçok ilim dalında mütemekkin bir âlimin, İbnu'l Cevzi'nin yazmasıdır. Tek seferde oturulup kaleme alınmış olan bir eser de değildir. Günlük hayatta yaşadıkları ve karşılaştıkları üzerinden şekillenmiştir konular. Bir tür deneme veya sohbet yazısı demek mümkün müdür tartışılabilir ancak klasik usulün dışına çıktığı söylenilebilir.

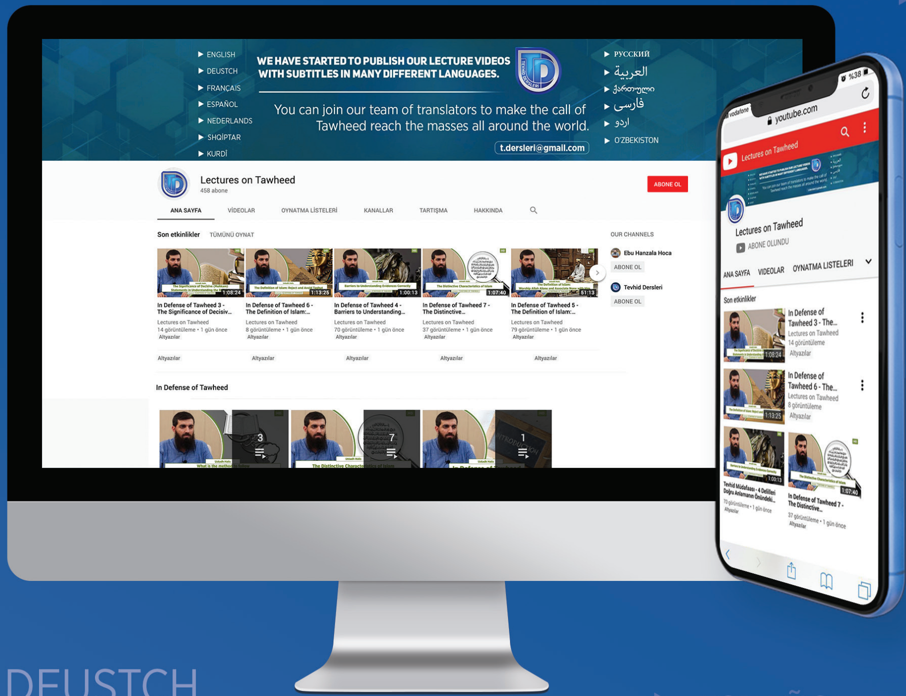
Okuyup faydalanmanız dileğiyle...

Allah'a hamd olsun...

2. *Zehebi Tezkiretu'l Huffaz eserinde aktarıyor.*

3. *Birçok hadisçi bu lafız ile hadisin zayıf olduğunu söylerken, bu rivayetin benzeri sahih olan lafzın olduğunu da belirtmişlerdir.*

▶ РУССКИЙ ▶ ENGLISH ▶ FRANÇAIS

▶ فارسی ▶ SHQİPTAR ▶ O'ZBEKISTON ▶ DEUSTCH ▶ ESPAÑOL

BİR ÇOK DİLDE ÇEVİRİ YAPTIĞIMIZ YAYINLARIMIZ BAŞLAMIŞTIR.

Tevhid Davetinin Dünyaya, Kitlelere Ulaşması İçin Çeviri Ekibimize Katılabilirsiniz.

t.dersleri@gmail.com

▶ NEDERLANDS ▶ اردو

youtube.com/***LecturesonTawheed***

İngilizce

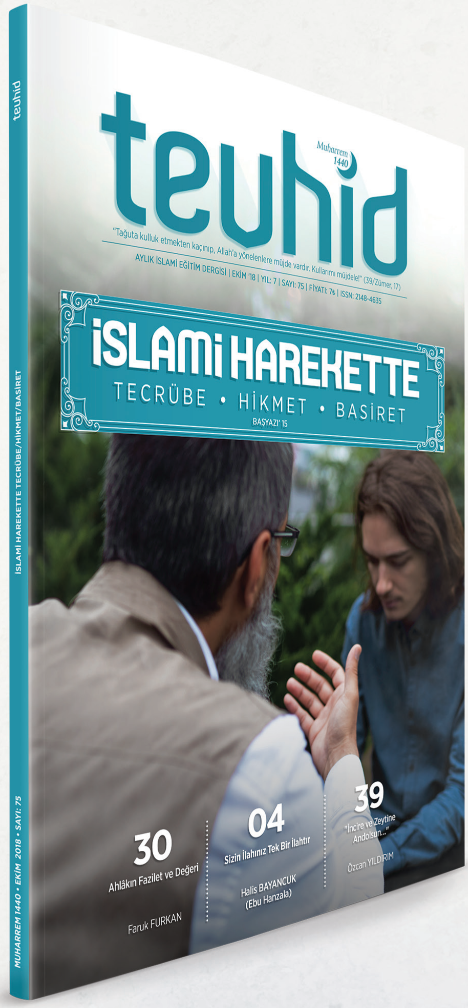

Farsça

▶ ქართული ▶ KURDÎ ▶ العربية

"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!"
(39/Zümer, 17)

tevhid

MOBİL UYGULAMA

TEVHİD DERSLERİ

TEVHİD DERGİSİ

TEVHİDİ GÜNDEM

RADYO TEVHİD

ISSN 2148-4635
9 772148 463504

ABONELİK İÇİN
tevhiddergisi@gmail.com
www.tevhiddergisi.net
+90 545 762 15 15